

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər

Bakıda ailə dramı - 23 yaşlı qadın ərinə öldürdü

yazısı səh.14-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 9-10 noyabr 2017-ci il Cümə axşamı № 233 (6847) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

"MTN işi"ndə yeni gəlişmə

Eldar Mahmudovun "çetesi"nin cəzası azaldılır, özü isə...

yazısı səh.10-da

Bayrağımızın 99 yaşı...

yazısı səh.6-da

Ziya Məmmədovun oğlu yaxtasını da satışa çıxardı

yazısı səh.2-də

Mediada kriminal hadisələri necə işıqlandıraq - rəylər

yazısı səh.3-də

Siyasi partiyaların ilin son iki ayı üçün planları...

yazısı səh.7-də

Kürdlərin müstəqillik arzusu daşa dəydi - səbəb

yazısı səh.9-da

İşğalçı ölkə özünə yeni tərəfdaşlar axtarışında

yazısı səh.11-də

Rusiya və İranla necə davranmaq - partiya sədrlərindən təkliflər

yazısı səh.9-da

Aqrar sektorda məhsuldarlığı aşağı salan səbəblər...

yazısı səh.12-də

Saakaşvili Ukraynada "ayağının altını" möhkəmlədir

yazısı səh.15-də

Azərbaycanı "Eurovision-2018"də Aysel Məmmədova təmsil edəcək

yazısı səh.2-də

Səudiyyə olaylarında Amerika izi

yazısı səh.15-də

Azərbaycan regional xaba, Ermənistan tullantı ölkəyə çevrilir

BAKI QƏRBİN VƏ RUSİYANIN

ÇARPAZ DİQQƏTİNDƏ - KRİTİK GƏLİŞMƏ

Ölkəmizin regionda vazkeçilməz və açar rolunu güclənir; alman ekspertlər ABŞ və Avropanın bölgədə daha aktiv olmağa çağırırdılar: "Əks halda boşluğu Moskva dolduracaq..."

yazısı səh.8-də

Ofşorlardakı gizlinlər - böyük dövlətlərin korrupsiya ocaqları

Dünyaya səs salan jurnalist araşdırmaları "sahildən kənar" zonaların ləğvini gündəmə gətirib; ekspertlər bunun yaxın zamanda mümkün olmayacağını düşünür

yazısı səh.10-da

Əkrəm Həsənov: "Bu gün bankirlərimizin çoxu məmnuniyyətlə bankını təhvil verib xaricə getmək istədi"

yazısı səh.4-də

Vüqar Bayramov: "Yağın qiyməti 2 manat aşağı düşə bilər"

yazısı səh.12-də

Siyavuş Novruzov: "Mən müəllim, ya həkim maası artıran deyiləm"

yazısı səh.5-də

9-10 noyabr 2017

2 000 000 000 TON
 AZƏRBAYCAN NEFTİ
 Bakı, 8 noyabr 2017

“Xaricə qoyduğumuz investisiyalar milyard dollarla ölçülür” - Prezident İlham Əliyev

“Azərbaycanın timsalında göstərilir ki, dövlət və xarici sərmayədarlar birlikdə necə iş qurmalıdır? Bu iş hansı prinsiplər əsasında qurulmalıdır? Burada da Azərbaycan bir nümunədir”.

APA-nın xəbərinə görə, bunu Azərbaycanda iki milyard ton neft hasil olunması münasibətilə keçirilən təntənəli mərasimdə prezident İlham Əliyev deyib. Dövlət başçısı əlavə edib ki, Azərbaycan tərəfdaşları ilə, xüsusilə əsas strateji investor olan BP şirkəti ilə çox sağlam zəmində, qarşılıqlı dəstək, qarşılıqlı inam, qarşılıqlı maraqlar əsasında əməkdaşlıq qurub. Həm investorlar, Azərbaycanca milyard dollarlarla vəsait qoyan konsorsiumlar, həm də Azərbaycan dövləti böyük gəlir əldə edir: “Burada hər iki tərəf fayda götürür və uğurlu əməkdaşlığın təməlinə məhz bu, dayanır.

Mən bu gün BP şirkətinin Azərbaycandakı fəaliyyətini xüsusilə qeyd etmək istədim. İyirmi üç ildir ki, BP bizim tərəfdaşımızdır və aparıcı layihələrimizdə bizimlə bərabər çox fəal rol oynayır. Demək istəyirəm ki, bütövlükdə çıxarılmış 2 milyard ton neftin təxminən 700 milyon tonu müstəqillik dövründə, onun 460 milyon tonu isə konsorsium tərəfindən hasil edilib. Ona görə, qoyul, bizim ictimaiyyət bir daha bilsin ki, xarici tərəfdaşlar, xüsusilə BP şirkəti Azərbaycanın inkişafında, Azərbaycanın iqtisadi potensialının güclənməsində nə qədər böyük rol oynamışdır. Bir daha demək istəyirəm ki, bunun da təməlinə dövlətlə xarici tərəfdaşlar arasındakı əməkdaşlıq dayanır”.

Prezident İlham Əliyev deyib ki, BP-SOCAR əməkdaşlığı bu gün bir çox ölkə üçün nümunədir. “Əsrin kontraktı”, “Şahdəniz” yatağı üzrə imzalanmış və icra edilən kontrakt, eyni zamanda, Dövlət Neft Şirkəti böyük beynəlxalq şirkətə çevirib: “Bir neçə il əvvəl mənim tərəfimdən qarşıya məqsəd qoyulub ki, SOCAR böyük beynəlxalq neft şirkətinə çevrilməlidir. Biz bu məqsədlə SOCAR-ın fəaliyyətini genişləndirdik, bir çox müəssisə SOCAR-a verildi. Bu gün həm ölkə daxilində, həm xaricdə Azərbaycan Dövlət Neft Şirkətinin çox böyük fəaliyyəti var. Bizim xaricə qoyduğumuz investisiyalar milyard dollarla ölçülür. Təkcə Türkiyədəki layihələrə 20 milyard dollara yaxın sərmayə qoyulması nəzərdə tutulub ki, onun təxminən yarısı artıq yatırılıb. Digər ölkələrdə, Avropa ölkələrində, yaxın qonşuluqda SOCAR-ın çox böyük işləri, sərmayəsi var. Azərbaycan dövləti SOCAR-ın fəaliyyətini dəstəkləyir. Bu, bizim iqtisadi gücümüzü artırır, bizə gələcəkdə yeni mənbələrdən böyük həcmdə valyuta axını da təmin ediləcək. Mən hazırda ölkə daxilində icra edilən iki layihəni - SOCAR polimer və karbamid zavodlarının tikintisini qeyd etmək istədim. Bu iki layihənin ölkəmizin qeyri-neft sektorunun inkişafında çox böyük əhəmiyyəti var. Hər iki layihə qrafik üzrə icra edilir və əminəm ki, gələn il istifadəyə verilecek.

Beləliklə, Heydər Əliyev neft strategiyası bu gün yeni istiqamətlərlə zənginləşdirilib. Bu strategiya bu gün Azərbaycanın ümumi inkişafına çox böyük dəstək verir. Hazırda biz yeni layihələr üzərində işləyirik. Bildiyiniz kimi, Cənub Qaz Dəhlizi uğurla icra edilir. Bu da dünya miqyasında nəhəng layihədir. Sərmayə qoyuluşu 40 milyard dollara bərabərdir və bütün işlər qrafik üzrə gedir. “Şahdəniz-2” və Cənubi Qafqaz kəməri demək olar ki, 100 faiz, TANAP 80 faizdən çox icra edilib. Beləliklə, biz “Cənub Qaz Dəhlizi” layihəsini də uğurla icra edirik, əminəm ki, tam icra edəcəyik”.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!
 Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz və ya email yazmağınız kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01, 434 01 33

Baş prokuror məmurun incitdiyi qadının şikayətini nəzarətə götürdü

Eldar Sultanov: “Gülnar Günəşli Rüstəm Usubov tərəfindən qəbul edilib, dinlənilib”

“Yeni Müsavat” qəzetinin 6 noyabr, 2017-ci il tarixli sayında “Gəncə İcra hakimiyyətinin sektor müdirindən başçıya və müaviniyə şok ittiham” başlıqlı yazı dərc olunub. Yazıda Gülnar Günəşli ad-soyadlı qadının şikayətindən bəhs edilirdi. G.Günəşli Gəncə ŞİH-də sektor müdiri vəzifəsində çalışıb. O, icra başçısı Elmar Vəliyevin müavini Məhərrət Mustafayevdən şikayət edib. Deyib ki, M.Mustafayev onu ölüm həddinə çatdırıb.

Həmin yazıdan sitat: “Bu il avqustun 11-də Məhərrət Mustafayevin dözülməz təhdidlərindən can qurtarmaq üçün Bakıya gəldim. Buna qədər şikayət etmədiyim dövlət qurumu qalmamışdı. Özümü yandırmıq da istədim, benzini üstümə tökdüm, amma polis əməkdaşları özümü öldürməyə imkan vermədilər. Tutub Səbəyel Rayon Prokurorluğuna gətirdilər. Orada başıma gələnləri danışmaq niyə intihar etmək istədiyimi, mənə bu həddə Məhərrət Mustafayevni çatdırdığımı ətraflı danışdım. Ümidli idim ki, şikayətimi araşdırıb nəhayət ki, Məhərrət Mustafayevi cəzalandırsınlar. Amma tam əksi oldu. Məhərrət Mustafayev mənə özümü öldürməkdən başqa yol qoymayıb”.

27 yaşlı G.Günəşli Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətində məmur vəzifəsinə 2013-cü ildə işə götürülüb. 2014-cü ildə ailə həyatı qurub. 2016-cı ildə Məhərrət Mustafayev Gəncə İH-nin Me-

marlıq və Şəhərsalma İdarəsinə rəis təyin olunana qədər G.Günəşli sakit həyatını yaşayıb, 2 övladını böyüdü.

Yeni rəisin ilk günlər G.Günəşliyə münasibəti normal olub. Həmin dövrdə G.Günəşli həyat yoldaşından ayrılıb. Bundan sonra isə xanım işçinin pis günləri başlayıb.

G.Günəşlinin intihara cəhd faktı üzrə materialı Səbəyel rayon prokurorunun köməkçisi İsmayıl Rövşənov araşdırıb.

Yazı dərc olunduqdan sonra Baş Prokurorluq məsələyə müdaxilə edib. Baş Prokurorluğun mətbuat xidmətinin rəhbəri Eldar Sultanov bununla bağlı musavat.com-a açıqlama verib.

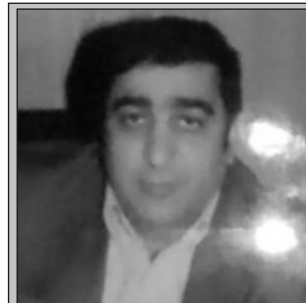
O, bunları deyib: “Gəncə şəhər Memarlıq və Şəhərsalma İdarəsində Kommersiya sektoru-

nun müdiri vəzifəsində işləyən şəhər sakini Gülnar Günəşli müraciəti ilə bağlı noyabrın 7-də Baş prokurorun birinci müavini Rüstəm Usubov tərəfindən qəbul edilərək, dinlənilib.

Gəncə şəhər Memarlıq və Şəhərsalma İdarəsinin rəisi Məhərrət Mustafayev tərəfindən ləyaqətinin mütəmadi olaraq alçalması, hədələnməsi və ona qarşı yol verilmiş digər qanun pozuntuları ilə bağlı şikayətçinin göstərdiyi xüsusatların tam, hərtərəfli və obyektiv araşdırılması və qanunamüvafiq qərarın qəbul edilməsi üçün Gəncə şəhər prokurorluğuna müvafiq tapşırıqlar verilib.

Vətəndaşın müraciəti üzrə araşdırma Baş prokuror tərəfindən xüsusi nəzarətə götürülüb”.

□ Musavat.com

Abbas Abbasovun məşhur qohumu qətlə yetirildi

Noyabr ayının 4-ü gecə saat 5 radələrində Gəncədə müəmmal qətl hadisəsi baş verib. Öldürülən şəxs güləş üzrə idman ustası, Gəncədəki “Təhsil” idman kompleksinin keçmiş direktor müavini, sahibkar, “Qoçu” ləqəbli Qoca Tofiq oğlu Quliyevdir.

Gununesi.info-nun məlumatına görə, qətl hadisəsi mərhum Qoca Quliyevin şəxsi obyektə sayılan “Çinar” restoranında baş verib.

Hadisəyə bağlı Gəncənin hüquq-mühafizə orqanları araşdırma aparır.

Mərhum Qoca Quliyev Azərbaycan cəmiyyəti üçün məşhur personalardan hesab olunurdu və “Qoçu” ləqəbi ilə tanınırdı. Ötənlərdə bir neçə dəfə həbsdə olmuşdu. Mərhumun baş nazirin keçmiş müavini Abbas Abbasovun yaxın qohumu olduğu deyilir.

Ziya Məmmədovun oğlu yaxtasını da satışa çıxardı- 19 milyon avroya

Keçmiş nəqliyyat naziri Ziya Məmmədovun oğlu, iş adamı Anar Məmmədov Türkiyədəki yaxtasını satışa çıxarıb. AZXEBER.COM-un əldə etdiyi məlumata görə, atasının işdən çıxarılmasından sonra iş adamı təkcə Azərbaycandakı deyil, xaricdəki mülklərini də satışa çıxarıb. Belə ki, A.Məmmədov Türkiyədəki “Only One” adlı yaxtasını nə az, nə çox düz 19 milyon avroya satışa qoyub.

Məlumatla görə, sözügedən yaxta A.Məmmədovun Londondakı şirkətinə aiddir. Bütöv adı “Baglietto Only One” adlanan yaxtanın satış elanı “M Blue Yacht”da yerləşdirilib. Yaxtada əyləncə, idman zalı olmaqla 5 otaq mövcuddur.

Mənbənin sözlərinə görə, bu yaxta Anar Məmmədovun tez-tez ziyarət etdiyi məkan olub. O bu yaxta ilə qonaqlarıyla bir neçə dəfə uzun səfərlərə də çıxıb.

“Baglietto Only One” nın satışını isə Nərgiz adlı azərbaycanlı qadın həyata keçirir. Bu qadının Anar Məmmədovun Türkiyədəki biznesinin idarəsində məsul şəxs olduğu bilinir.

Azərbaycanı “Eurovision-2018”də Aysel Məmmədova təmsil edəcək

Azərbaycanı “Eurovision-2018”də təmsil edəcək ifaçı bəlli olub. “Report” xəbər verir ki, noyabrın 8-də Azərbaycanı “Eurovision-2018” məhmi müsabiqəsində təmsil edəcək ifaçının müəyyənləşdirilməsi məqsədilə münisiflər heyətinin iclası keçirilib.

Toplantıda Azərbaycanı builki yarışmada Aysel Məmmədovanın təmsil edəcəyi müəyyənləşdi.

AVCIYA-nın “Azərbaycan gəncliyi gələcəyimizə naminə” layihəsi çərçivəsində ilk debat oldu

Noyabrın 7-də Azərbaycanda Vətəndaş Cəmiyyətinin İnkişafına Yardım Assosiasiyasının “Azərbaycan gəncliyi gələcəyimizə naminə” layihəsi çərçivəsində “Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılmasında gənclərimizin verdiyi və verə biləcəyi töhfələr” mövzusunda debat keçirildi.

Xatırladaq ki, AVCIYA ötən il də universitet tələbələri ilə müxtəlif mövzularda debatlar təşkil etmişdi. Bakı Slayyan Universitetində təşkil olunan bu dəfəki tədbirdə BSU və Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin tələbələri iştirak etdirdi.

Musavat.com xəbər verir ki, BSU-nun tədris işləri üzrə prorektoru, professor Telman Cəfərovu, tərbiyə işləri üzrə prorektoru dosent Xanım Sultanovanı, debat iştirakçıları salamlayan AVCIYA-nın eksperti İradə Yaqubova təmsil etdiyi qurumun fəaliyyəti ilə bağlı ətraflı məlumat verdi, qonaqları, ekspertləri və moderatoru iştirakçılara təqdim etdi.

Moderator Orxan Cabbarlı qeyd etdi ki, debatin əsas məqsədi tələbələrə sərbəst fikir ifadəsinin formalaşdırılmasına xidmət edir. Moderator bildirdi ki, debat zamanı Azərbaycanın təbliğindən gədir və “nə etmişik, nə edə bilirdik və nə edə bilməyəcək” suallarına cavab axtarılaçaq.

Fəal keçən müzakirələrdə iştirakçılar ölkə daxilində və xaricdə Azərbaycanı tanımaq, Azərbaycan realitələrini təbliğ etmək yolları ilə bağlı fikirlərini bölüşdülər. Komandaların kapitanları - Günay İsmaylova (ADPU) və Yusif Xandəmirov (BSU) Azərbaycan həqiqətlərinin çatdırılması ilə bağlı görülən işlərlə əlaqədar orijinal fikirləri ilə seçildilər. Çıxış edən tələbələr xaricdə təhsil, beynəlxalq tədbirləri, mətbəxi, idman yarışlarını, könüllülük əsasında fəaliyyəti, tanınmış şəxslərdən, sosial şəbəkələrdən istifadəni gerçəkliklərin təbliğində vasitələr kimi sadaladılar. Tələbələr həmçinin, Azərbaycan həqiqətlərinin təbliği ilə bağlı təkliflərini səsləndirdilər.

Debatla yekun vuran ekspertlər - AVCIYA-nın əməkdaşı Şahin Camalov, ADPU-nun təmsilçisi Sahil Qələndərov, BSU-nun təmsilçiləri dosent Alpay Əhmədov, dosent Şirinbəy Əliyev, professor Həbib Məmmədov debatda səsləndirilənlərlə bağlı təklif və tövsiyələrini bildirdilər və tələbələr

Bu gün Mətbuat Şurasının (MŞ) təşkilatçılığı ilə "Mediada kriminal hadisələrin işıqlandırılması: İctimai maraqlar və peşəkarlıq" mövzusunda dəyirmi masa keçirilib. Müsavat.com xəbər verir ki, tədbiri giriş sözü ilə açan Mətbuat Şurasının sədri Əflatun Amaşov cəmiyyətin obyektiv informasiya almasının vacibliyini vurğulayaraq, mətbuatın kriminal xəbərlərə xüsusi həssaslıqla yanaşmalı olduğunu dedi.

Prezident Aparatı ictimai-siyasi şöbəsinin müdiri müavini Vüqar Əliyev isə bildirdi ki, ölkədə söz və mətbuat azadlığının təmin olunması, maddi-texniki bazasının gücləndirilməsi Azərbaycan dövlətinin ali məqsədidir. Onun sözlərinə görə, bu gün Azərbaycan media orqanlarının əsas prioriteti də budur. Hazırda ölkədə çoxlu sayda TV, qəzet, informasiya agentlikləri və portalların fəaliyyətinə diqqət çəkən V.Əliyevin fikrincə, bəzən KİV-lər mövcud rəqabət mühitində ictimai maraqları unudur, nəticələri nəzərə almayaraq vətəndaşları yanlış istiqamətləndirir: "2014-cü ildə cəbhə bölgəsində atəşkəs rejiminin pozulması ilə əlaqədar medianın həddən artıq sərbəst davranışı KİV və dövlət orqanları mətbuat xidmətləri rəhbərlərinin məlum müşavirəsini keçirməyə və Azərbaycan prezidenti tərəfindən dövlətin informasiya təhlükəsizliyinin daha etibarlı təmin olunması məqsədilə müvafiq qanunvericilik aktının imzalanmasına səbəb oldu".

PA rəsmisi eyni zamanda bildirdi ki, son iki həftədə həm Azərbaycan, həm də region və dünya miqyasında olduqca əlamətdar, tarixi hadisələr baş verib. Bunların sırasında Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun istifadəsi verilməsini qabardan V.Əliyev Azərbaycan, İran və Rusiya prezidentlərinin Tehranda görüşü və əldə olunmuş nəticələri də yada saldı. "Bu, bir daha göstərdi ki, global transmilli layihələrin təşəbbüsünü və onların reallaşmasında lider mövqeyə malik Azərbaycan həm də regionda iktərəfli və üçtərəfli əməkdaşlıq formatlarının da əsas təşəbbüsünü və aparıcı fiqurudur" deyən V.Əliyevin fikrincə, sözügedən hadisələr KİV tərəfindən geniş işıqlandırılıb və təhlil edilib. Amma o, bunlarla yanaşı, internet media və bəzi qəzetlərin paralel olaraq diqqəti həm də kriminal mövzu üzərində fokuslaşdıraraq ciddi ictimai maraq kəsb etməyən məsələni qabarq şəkildə vətəndaşlarımızı təqdim etdi: "Üstəlik, kriminal elementlər haqqında təqdim olunan bir sıra materialları cəmiyyətimiz, xüsusilə gənc nəsəl üçün zərərli hesab etmək olar. Soruşula bilər ki, cinayətkarı az qala qəhrəman obrazında təqdim etmək, onun həyatını nümunə kimi göstərmək nə dərəcədə düzgündür? Gənclərimiz bundan hansı yaxşı nümunəni əxz edə bilər? Ümumiyyətlə, kriminal elementlərlə bağlı hər hansı hadisəni olmanın dərəcədə qabardıb, əsas mövzulardan birinə çevirmək kimin maraqlarına xidmət edir?! Təəssüf ki, bəzi informasiya resurslarımız bir

Mediada kriminal hadisələri necə işıqlandırmaq - rəylər

Mətbuat Şurası redaktorlarla bir araya gəlib, bu sualı müzakirə etdi

gün ərzində mövzu ilə bağlı 10-a yaxın material təqdim edərək bu suallar haqqında düşünmürlər".

V.Əliyevə görə, media tək-cə reyting haqqında düşünməməlidir. Onun fikrincə, öz reytingini yüksəltmək hər bir media orqanının haqqı olsa da, cinayətkarların həyat təcürbəsini populyarlaşdırmaqla, bu mesajı cəmiyyətə ötürməklə bunu qazanmaq doğru deyil: "Biz onu da unutmamalıyıq ki, müharibə şəraitində yaşayırıq və Azərbaycanın strateji maraqları var. Biz cəmiyyəti ümumi məsələlərdən yayındıranda belə qüvvələr cəmiyyətə ayaq açır, insanları həmin istiqamətə yönləndirir, cəmiyyət üçün faydalı iş görmək çətinləşdirir. Cəmiyyətimiz, gəncliyimiz qarşısında media məsuliyyət daşıyır. Bəzi vaxtlarda telekanallarda da xəbər buraxılışları bu və ya digər şəkildə cinayət hadisələri və bu tipli mənfi yüklü məlumatlarla zəngin olur, xəbərin təqdimatında balans pozulur və tamaşaçıya bədbin əhval-ruhiyyə aşılanır. Düşünürəm ki, bu məsələdə də balans gözlənilməli, xəbər rəngarəngliyi təmin olunmalı, daha çox insanları pozitiv əhvala kökləyən materiallar və məlumatlara üstünlük verilməlidir. Məgər cəmiyyətimizdə yaxşı nümunələr yoxdur?! Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olmuş, sərhədlərimizi etibarlı şəkildə qoruyan qəhrəman hərbiçilərimiz, cəmiyyətimizin inkişafına layiqli töhfə verən ziyalılarımızı təbliğ etmək olmazmı? "

"Azərbaycan" qəzetinin baş redaktoru, millət vəkili Aqil Abbas bildirdi ki, kriminal xəbəri verəndə, ona bir yanaşma da olmalı, insani məqamlar qabardılmalıdır: "Fədaye Laçın sanki Ceyms Bondmuş, iki dustağı qaçır. Halbuki külək vursa, dənizə düşər. Qobustan həbsxanasından qaçırılma olanda 10 nəfər ölmüşdü. Onların içində polis də vardı. Bütün qəzetlər ölənlərin ailələrindən reportaj verdilər. Amma o 2 nəfər polisin ailəsindən heç kim

yə çalışır" deyən B.Sadiqovun fikrincə, bu xəbərlərin çoxu ictimai əhəmiyyət kəsb etmir: "Kriminal kriminal kimi verərlər. Sensasiya kimi təqdim edəndə mahiyyəti dəyişir. Xəbər yazırlar ki, "Bəxtiyar Sadiqovu maşın vurdu". Halbuki ad-familiya eyni olsa da, adam fərqlidir. Bunu bu formada təqdim etməklə süni sensasiya yaradırlar. Bununla oxucu cəlb etmək olmaz".

B.Sadiqov eyni zamanda dedi ki, bu cür xəbərlərdə qınaq məsələsi öndə olmalıdır. Çıxışının fikrincə, medianın bu sayaq xəbərlərdə münasibəti olmalıdır ki, başqalarını da çəkindirsin: "Bizim milli-mənəvi dəyərlərin bir qismi ailə daxilində mühafizə olunur. Amma indi dəbə düşüb ki, "oğul anasını öldürdü", "qardaş qardaşı öldürdü" tipli xəbərləri verirlər. Anaya necə qıymaq mümkündür? Ataya əl qadırında deyirlər ki, bəlkə oğul heç ondan deyil? Amma ən pisi bu cür kriminal hadisələri ideallaşdırmaqdır. Bədbəxt, başıxarab bir müğənni cinayətkarı qaçır. Bu həyatda ideal nə var? Niyə bunu ideallaşdırırıq? Həbsxanaya kimsə düşür. Ən böyük qəbahət anasını, bacısını həbsxanaya yolunda qoymağıdır. Bu mövzularda sensasiya kimi yox, mənəvi dəyərlərin aşınması kimi yazılsın. Belə olsa, biz oxuculara daha çox xidmət göstərmiş olarıq".

"Ədalət" qəzetinin baş redaktoru, millət vəkili Aqil Abbas bildirdi ki, kriminal xəbəri verəndə, ona bir yanaşma da olmalı, insani məqamlar qabardılmalıdır: "Fədaye Laçın sanki Ceyms Bondmuş, iki dustağı qaçır. Halbuki külək vursa, dənizə düşər. Qobustan həbsxanasından qaçırılma olanda 10 nəfər ölmüşdü. Onların içində polis də vardı. Bütün qəzetlər ölənlərin ailələrindən reportaj verdilər. Amma o 2 nəfər polisin ailəsindən heç kim

dən ibarət kollektivlərlə ancaq surət çıxarmaqla məşğuldur. Agentliklər informasiya istehsal edərsə, öz hörmətlərini gözləyərək, yerini müəyyənləşdirərək, ehtiyatla həmin informasiyanı verir. Biri var, yazasan "oğul anasını döydü". Bir də var, yazasan "oğul anasını belə döydü". Yeni, bunu vəhşilik kimi də təqdim etmək olar, faciə və sensasiya kimi də. Bunu edəcəksən qüvvə də mətbuatdır. Mətbuatda reyting əxlaq deqradasiyasını üstələyir".

"APA Holding" in prezidenti Vüsalə Mahirqızı isə çıxışında medianın hər şeydən yazmalı olduğunu dedi. Onun fikrincə, əsas məsələ kriminal hadisələrə yanaşmanın necə olmasıdır.

etməlidir. Biz düşünməli və fəaliyyətimizdə ciddi dönüş yaratmalıyıq".

"Bakı Xəbər" qəzetinin baş redaktoru Aydın Quiyev isə kriminal hadisələrin mediada müzakirəsi, müxtəlif rakurslardan cəmiyyətə çatdırılmasının nə cəmiyyətə, nə də media orqanlarına faydası olduğunu dedi. O, Azərbaycan mediasının böyük əksəriyyətinin bu yolla getdiyini dedi: "Fəaliyyəti, həyatı mühüm əhəmiyyət daşımayan müğənni cəmiyyət üçün yalnız bircə saat maraqlı ola bilər. Bu təbliğati edənlərə üzümü tutub deyirəm ki, bu yanlış yoldan çəkənsizlər, bu, dövlət mənafeyinə uyğun deyil".

"Gündəlik Teleqraf"

xəbər vermədi ki, bunlar da ölüb. Cəmiyyəti də korlaşdırırsınız. Cinayət baş verirsə, bunun başvermə səbəblərini axtarıb tapmaq lazımdır. "Arvadının başını kəsdi" xəbərlərinin sayı çoxalıb. Atanın qızına, qardaşın bacıya təcavüz etməsi kimi xəbərləri daha çox yayırlar. İllər öncə Emin Eminbəyli kriminal qəzet çıxarırdı. On dan soruşdum ki, bu qəzetləri evinə aparırsan? Dedim, öz evinə apara bilmədiyim qəzeti başqasının evinə göndərmə. Mən onu bilirəm ki, bu mövzularda müzakirə olunacaq, sonra isə hərə öz işi ilə məşğul olacaq, bildiyini edəcək. Amma cəza tətbiiq etməsən, yəni eyni qaydada davam edəcək. Keçirdiyimiz tədbir ortaliqda qalmasın".

Ə.Amaşov isə dedi ki, heç bir cinayətkar övladının onun yolu ilə getməsinə istəmir. Amma mətbuat onları qəhrəmanlaşdırır.

"Səs" qəzetinin baş redaktoru Bəhruz Əliyev isə dedi ki, hazırda kriminal xəbərlərlə bağlı mətbuatda gedən yarış "kim sayğacı daha çox artırır" yarışındır. Onun sözlərinə görə, hazırda informasiya məkanını tənzimləyən media qurumları ilə yanaşı, copy-past, yəni, köçürmə mediası da fəaliyyət göstərir: "Bəzi portallar iki-üç nəfər

MMC-nin rəhbəri Aynur Camal tədbirə ciddi media nümayəndələrinin dəvət olunduğunu, onların da bu xəbərləri necə yaymaqla bağlı problemlərinin olmadığını dedi. Çıxışının fikrincə, belə xəbərlərin yayılmasında problemi olan kəsim reket mətbuatıdır: "Azərbaycanda heç kimin oxumadığı media orqanı nə xalqa lazımdır, nə də dövlətə. Biz şou biznes və kriminal xəbərləri verməyəndə reketlər qabağa düşür. Biz meydanı onlara verə bilmərik. Əksinə, bu xəbərləri peşəkar şəkildə oxuculara təqdim etməliyəm və bu günə qədər də həmin xəbərləri mediada daha peşəkar üsullarla verməliyəm. Psixoloqların fikri belədir ki, bu xəbərlərin verilməsi qaçılmazdır. Biz verməsək də, sosial media onları yayacaq. Amma media bunu yayanda bu cür həyat tərzinin insan həyatını necə puç etməsinə, acı əqibətini qeyd etməlidir. Zərərli hesab etdiyimiz xəbərləri təqdim edəndə onun ziyanlarını da göstərməliyik ki, təftəşürda da yer alsın. Reallıqdan qətiyyətlə qaçmaq mümkündür deyil. Bütün dünyada kriminal və şou biznes xəbərləri insanların marağına səbəb olur. Bu, tək Azərbaycan deyil".

A.Camal dedi ki, müğənni Fədaye Laçının və onun qaçırıldığı məhbusun xəbərinə diqqət yetirməmək olmazdı: "Birincisi, ortada dustaq qaçırma hadisəsi oldu. Üstəlik, bu olayda televiziyanın ulduza çevirdiyi müğənni baş rolda idi. Amma heç bir KİV onları qəhrəman etmədi. Biz bu mövzudan qaça bilmərik. Sadəcə medianın peşəkarlığını artırmalıyıq ki, cəmiyyət bundan az ziyan çəksin".

Tədbirin sonunda MŞ sədri bildirdi ki, rəhbərlik etdiyi qurum mediada monitoring keçirəcək. Hansı medianın bugünkü tədbirdən necə nəticə çıxaracağı həmin monitoringdə əks olunacaq.

□ Sevinc TELMANQIZI

Hazırda bank sektorunda bəzi banklar zərərli işlədiyindən bank sektorunun cəmi mənfəəti 17 bankın cəmi mənfəətindən azdır. 2017-ci ilin yanvar-sentyabr dövründə bank sektorunun (31 bankın) xalis mənfəəti 479,7 milyon manat təşkil edib. Bu barədə Bazarlarına Nəzarət Palatasından bildirilib.

Diqqəti çəkən Bank sektorunun cəmi mənfəətinin 17 bankın, o cümlədən "Beynəlxalq Bank"ın, "Kapital Bank"ın və "PAŞA Bank"ın cəmi mənfəətlərindən az olmasıdır.

Belə ki, "Azərbaycan Beynəlxalq Bankı", "Kapital Bank", "PAŞA Bank", "Bank Silk Way", "Yapı Kredi Bank Azərbaycan", "AtaBank", "NBC Bank", "Ziraat Bank Azərbaycan", "ASC", "Bank Avrasiya", "Azərbaycan Sənaye Bankı", "ExpressBank", "Bank Melli İran" Bakı filialı, "Bank VTB Azərbaycan", "Rabitəbank", "GünayBank", "Naxçıvanbank", "AzərTürkBank" 2017-ci ilin 9 ayını xalis mənfəətlə başa vurublar. 17 bankın cəmi mənfəəti 616,5 milyon manata bərabər olub.

Bank sektorunun cəmi xalis mənfəətinin 17 bankın xalis mənfəətindən az olması, digər 14 bankda zərərlərin olması deməkdir. Həmin bankların cəmi zərərləri 140 milyon manata yaxındır.

Bəzi banklar ilin 9 ayını mənfəətlə başa vursa da, ekspertlər ümumilikdə bank sektorunun durumunu ağır olaraq qiymətləndirirlər.

Uzun illər bank sektorunda rəhbər vəzifələrdə çalışmış və bankların "mətbəxindən" xəbərdar olan mütəxəssis, **iqtişadçı ekspert Əkrəm Həsənov** "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, bank sisteminin vəziyyəti çox ağırdır: "Sadəcə problemləri dondurmağa, həllini təxirə salmağa çalışırlar. Təəssüf

Bank sektorunu

çökdürən səbəblər...

Əkrəm Həsənov: "Bu gün bankirlərimizin çoxu məmnuniyyətlə bankını təhvil verib xaricə getmək istərdi"

ki, maliyyə sistemimizi idarə edənlər müvəqqəti icraçı kimi uzunmüddətli perspektivə işləmirlər, sadəcə cari məsələləri həll edirlər ki, birtəhər vəzifələrində qalsınlar. Bəzilərinin bunun üçün heç kifayət qədər savad və təcrübəsi də yoxdur. Məsələn, elə bank sisteminin sabitliyinə görə cavabdeh olan Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasının faktiki rəhbəri İbrahim Alişov buna bariz nümunədir. Bunun ağır nəticələrini yaxın illərdə görəcəyik. Bank sisteminin durumu belədir ki, əmanətlər geri çəkilir. Deməli, etimadı artırmaq lazımdır. Bu

nun əvəzində isə biz nə görürük. Həmin bu Alişov Əmanətlərin Siğortalanması Fonduna yaxın dostu Vüqar Abdullayevi təyin etdirib. İndi də Abdullayev sələfi Azad Cavadovun belə etmədiyi mənfəətləri edir. Nəinki müflis bankların ləğvi prosesi daha da məxfiləşib və kreditörə heç bir məlumat verilmir, üstəlik siğortalı əmanətləri belə qaytarmaqdan yayınır. Məhkəmələrə də təzyiq edirlər. Elə bu yaxınlarda bir əmanətçi siğortalı 10 000 dollar məbləğində əmanətini geri ala bilməyib. Məhkəmə də Fondun tərəfini tutub. Əsas nə

olub? Fond əvvəlcə dedi ki, onun elektron sistemində əmanətin siğortalımadığı göstərib. Halbuki vətəndaşın əlində rəsmi müqaviləsi var. Deməli, müqavilə boş şeydir? Daha sonra Fond deyir ki, müqavilənin müddəti qurtarıb. Bu bəşadlar bilmir ki, əmanətin müddəti bitəndə müddətsiz olur və yenə də siğortalı hesab olunur. İndi belə şəraitdə əhali bank sistemində necə etimad etsin? Siz banka əmanət qoyacaqsız, ümid edəcəksiz ki, siğortanız

nəti siğortalı kimi rüsvət əsasında qaytarırlar?! İndi isə gəlin xatırlayaq görək ki, dünən Milli Məclisdə maliyyə nazirimiz nə deyib. Deyib ki, "qorunan əmanətlər üzrə bütün ödənişlər həyata keçirilib. Bu proses düz həyata keçirilib və yaxud nöqsanlar olubsa, bu, başqa bir mövzudur". Bu iki cümlə bir-birinə ziddir. Nöqsanlar əlbəttə olub və indi də var. Deməli, bütün ödənişlər həyata keçirilməyib. Kimi aldatmağa çalışırlar axı?!"

bankını təhvil verib xaricə getmək istərdi. Çünki bütün real əmlakları çoxdan xaricədir. Ümumiyyətlə, məmur-sahibkarlarımızın əksəriyyəti bu durumdadır. Bütün yerli aktivlərini təhvil verib getmək istəyirlər. İki gün öncə Prezident Azərbaycan Sənaye Korporasiyasını yaratdı. Bu Korporasiya "Beynəlxalq Bank"ın problemlili kreditləri müqabilində borclulardan alınmış müəssisə və obyektləri idarə edəcək. Yeni real pul qayıtmadı. Borclular əmlaklarını verib aradan çıxır. Vaxtilə bu obyektlərin çoxu elə dövlətin olub, ya da elə dövlət kreditləri ilə tikilib. Fərq odur ki, kreditləri alanda obyektlər bəhə idi, indi ucuzlaşıb. Aradakı fərq haradadır? Bankirlərin və məmur-ol-qarxların xarici əmlakında. Hökumət də özəlləşdirmə əvəzinə sovet dövründəki kimi əmlak idarəetməsinə həyata keçirir".

Problemlili kreditlərə gəlin, Ə.Həsənov bildirdi ki, onların da miqdarı artan xətlə gedir: "Bu problemin həlli yolunu dəfələrlə bildirmişəm. Problemlili kreditlərin əksəriyyəti bank sahiblərinin və rəhbərlərinin öz yaxınlarına verdikləri kreditlərdir. Onları qaytarmaq üçün sadəcə banklarda hərtərəfli və dürüst yoxlama keçirmək lazımdır. Bunun üçün əlbəttə savad da tələb olunur. Lakin bu yoxlamalar aparılmır. Çünki korrupsiya maraqları var və bir-birinə çox bağlıdırlar. Həm də İbrahim Alişov kimiləri qorxur. Nəticədə isə sistem çökməkdə davam edir. Bunun əvəzində İ.Alişov banklara birləşməyi tövsiyə edir. Guya, bir problemin digərinə qatılması ilə hər şey həll oluna bilər. Əlbəttə, onun üçün nəzarət etmək asanlaşacaq. Yeni sif özünə rahatlıq axtarır. Son zamanlar bir neçə bankın birləşməsi söhbətləri gəzir. Realıqda birləşmə deyil, qoşulma halları ola bilər. Birləşmə odur ki, məsələn, mənim "A" bankım var, sizin isə "B" bankınız. Onları birləşdirib "C" bankını yaradırsınız və ikimiz də onun sahibi oluruq. Bunun üçün xeyli zaman və etimad tələb olunur. Ancaq bank sektorunda, o cümlədən bankirlərin arasında etimad yoxdur. O cümlədən bankirlərin öz arasında. Buna görə də realıqda sadəcə "A" bankı gedir qoşulur "B" bankına. Bu zaman mənim öz bankımı sizə niyə verim ki? Ola bilər ki, sizə borcum var və faktiki borcumu bankla bağlayıram. Yaxud da, mənə məsləhət görürsünüz ki, oyundan çıxım. Mən də ya havayı, ya da cüzi ödəniş müqabilində bankımı sizə verib gedirəm. İstisna deyil ki, yaxında təxmini 3-4 beşlə qoşulmanın şahidi olacağıq. Amma bu qoşulmalar əlbəttə ki, problemləri kökündən həll etməyəcək. Bəlkə də əksinə kimlərə sudan quru çıxmağa imkan verəcək. Axı bu gün bankirlərimizin çoxu məmnuniyyətlə

Əkrəm Həsənovun sözlərinə görə, bank sisteminin 9 ay ərzindəki mənfəətini də müvəffəqiyyət adlandırmaq olmaz: "Bu günlərdə Palata deyib ki, 9 ay ərzində bank sistemi 500 mln. manata yaxın xalis mənfəət götürüb. İndi bunu müvəffəqiyyət kimi göstərmək istəyirlər. Əslində isə vəziyyət belədir. Hamının yadındadır ki, dövlət bizim hesabımıza bu il təkcə Beynəlxalq Banka 3 mlrd. manat hədiyyə edib (borclarını ödəyib). Xatırladıram ki, Beynəlxalq Bankın 1 mlrd. manat zərəri var idi. Deməli, elə təkcə Beynəlxalq Bank nəticədə 2 mlrd. manat xalis mənfəətə çıxmalı idi. Bəs necə olur ki, bütün bank sektorunun xalis mənfəəti heç 500 mln. manat da təşkil etmir? Deməli, bank sektorumuz böyük zərərlə işləyir və yalnız biz vergi ödəyicilərinin hesabına guya mənfəətlə işləməsi mifini yaradırlar. Bax, bu qədər sadə... Yalnız gözdən pərdə asmaqla məşğuldurlar. Real iş görün yoxdur".

Qeyd edək ki, əmanətlərin qaytarılması məsələsində problem yaşandığını deputat Vahid Əhmədov da önə çəkib. O, parlamentin komitə iclasında bildirib ki, Hesablama Palatası dövlət büdcəsindən Əmanətlərin Siğortalanması Fonduna ayrılan vəsaitin necə xərclənməsini yoxlamalıdır: "Bank sistemində sağlamlaşmanı görmürük. Kreditlər yenə də 30%-ə yaxın dərəcə ilə verilir, likvidlik və s. problemlər həllini tapmayıb. "Bank Standard"ın bağlanması ilə 43 min insan problemlə üzləşib, insanlar vəsaitlərini geri ala bilmirlər. İnsanların vəsaitlərini alması üçün Əmanətlərin Siğortalanması Fonduna büdcədən 500 mln. manat ayrıldı. Hesablama Palatasından xahiş edirəm ki, bu pulun necə xərclənməsini yoxlasınlar. Niyə insanların əmanətləri qaytarılmır? Gündə yüzlərlə şikayətlər alınır".

□ **Nərgiz LİFTİYEVƏ**

*Şənini vəsf etməyə yetər, qüdrətim yetər,
Ulduzunu, ayını göydə mələklər öpər,
Sən ey istiqlalın əbədiyyət sancağı, -
Azərbaycan bayrağı!*

AVR MED

AZƏRBAYCAN XALQINI

**9 NOYABR –
DÖVLƏT BAYRAĞI GÜNÜ**

*münasibəti ilə təbrik edir,
Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin
yadigarı və Azərbaycan dövlətinin
suverenlik rəmzi olan bayrağımızın
hər zaman ucalmasını arzulayırıq!*

Milli Məclisdə hökumətin iş-tiraki ilə keçirilən komitə iclaslarında 2018-ci ilin dövlət büdcəsi müzakirəyə çıxarılıb. Komitə müzakirələrindən sonra məsələ parlamentin plenar iclasına tövsiyə olunacaq. Milli Məclisin İctimai birliklər və dini qurumlar komitəsinin sədri, YAP icra katibinin müavini Siyavuş Novruzov deputatların məsələni artırıb artırmamasını təklif edib ki, bu da cəmiyyətdə rezonansa səbəb olub. Orta və aşağı kateqoriyalı insanlar sosial şəbəkələr və media vasitəsilə deputatın bu təklifinə etirazlarını bildiriblər.

Hakim partiyanın üzvü deyib ki, Milli Məclis üzvlərinin maaşı rayon prokurorunun və polis rəisinin maaşından azdır. "Əksər işləri Milli Məclis həyata keçirir. Həmçinin, burada bizdən çox işləyən əməkdaşlar var. Onların əmək haqqı artırılmalıdır" - Novruzov deyib. Komitə sədrinə müraciət edib səsləndirdiyi fikirlər ətrafında danışdıq.

- Siyavuş bəy, deputatların maaşının artırılması barədə təklifiniz birmənalı qarşılanmadı. Özünüz belə reaksiyanın olacağını gözləyirsinizmi?

- Təbii. Bilirsiniz, bəziləri adətən, arxada deyirlər, üz-də olanda deyir "xalq", "millət", nə bilim nə. Yeni səmiyyəti olmayan insanlardır. Mən hər bir şeyi açıq şəkildə, səmimi qaydada deyirəm. Özü də məsələnin global mahiyyətini kənara qoyub ancaq əmək haqqından yapışırlar. Bilirdim ki, bundan yapışacaqlar, bəlli məsələdir. Amma mən orda parlamentin gördüyü ümumi işlərin maliyyələşdirilməsi məsələsini qoymuşdum. Tutaq ki, xaricdə Xocalı soyqırımı ilə bağlı tədbir keçirilir, istəyirlər burdan kimse getsin, çıxış eləsin. Biz bu tədbirlərin böyük hissəsinə gedə bilmirik. Ona görə ki, parlamentin büdcəsi buna imkan vermir. "Erməni soyqırımı" ilə əlaqədar erməni diasporu, digərləri vəsait qoyur. Bizim diaspora həmişə bizdən kömək istəyir. Başa düşürəm, ermənilər çoxdan yerləşib 100 ildən artıqdır proses gedir. Biz iki dəfə Berlinə getmişik, Brandeburq qapılarının qarşısında tədbir keçirmişik, bütün alman ictimaiyyəti gəlib, biliblər ki, Xocalı soyqırımı nədir və s. Yaxud dostluq qruplarının işinin təmin olunması ilə bağlı məsələ qaldırmışdıq. Mən Çin-Azərbaycan dostluq qrupunun üzvüyəm. Heç olmasa 5 ildə bir dəfə Çin nümayəndə heyətini dəvət etməliyəm ki, gəlsin, burda reallığı gözü ilə görsün. İnternetlə danışmalı deyiləm ki - o cümlədən Avropanın ayrı-ayrı strukturları ilə. Çünki Avropa ölkələrində olan bizim dostluq qruplarının hamısı müxtəlif Avropa strukturlarında təmsil olunur.

- Siyavuş bəy, siz Bakıya qonaqlar dəvət edəndə öz cibinizdən xərcləyirsiniz?

- Yox. Dəvət edəndə xərclər ümumi büdcədən ayrılmalıdır. Büdcədə də bu imkanlar yoxdur.

- Pul ayrılır?

- Yoxdur da. Yeni müəyyən hissəyə ayrılır, müəyyən hissəyə yox. İş getdikcə artır, amma büdcə olduğu kimi qalır. Əmək haqqı məsələsinə gəldikdə... Götürək ABŞ-ı. Ən inkişaf etmiş ölkədir, süpürgeçi 1000 dollar alır, konqresmen 17 min dollar. Söhbət məndən, sabah kim seçiləcək, ondan getmir. Söhbət dövlətin strukturundan gedir. Bunu elə qılıncla, niyə ilə qarşılayırlar ki. Burada 125 adamdır. Deyirlər

düşən müəllimlərin sayı 4 dəfə artıqdır. 10 milyon əhali olan ölkəmizin təhsil sistemində yarım milyona qədər insan çalışır. Sabah attestasiya keçirt, hamısı qaçacaq Milli Məclisin qabağına. Yeni burada obyektiv və subyektiv səbəblər var. Ştatlar vaxtilə şişirdilib, şişirdilib, şişirdilib, getirilib o həddə çatdırılıb ki, birdən-birə bunların əmək haqqını 100-200 faiz qaldırmaq olmur.

- Siz həm də komitə sədrisiniz. Aldığınız maaş nə qədərdir? Səhv etmərsə, 2 min manatı ötür...

- Yox. Əmək haqqı 1100 manatdır, yeni bizdə o qədər də böyük əmək haqqı yoxdur. Bunu elə şişirdirlər ki, elə çıxır biz aləmi alırınq.

- Siz maaşınızın nə qədər artırılmasını təklif edirsiniz?

- Mən deyirəm ki, imkan varsa, bu da nəzərə alınsın. Bəzən mətbuat orqanları da düzgün vermir. Məsələn, dövlət qulluqçularının maaşına işə görə faiz əlavə olunur. Tutaq ki, bu qədər işləyibse, 30 faiz, yaxud 50 faiz əmək haqqı əlavə olunur. Ancaq dövlət qulluqçusu olmadığımız görə bizdə bu, yoxdur, sırf əmək haqqıdır. Yəni əvvəlki fikrimə qayıdıram. Dünyanın hansı ölkəsini istəyirsən, götür, ən acından ölən Ermənistanı da, ən varlısı Amerikani da götür, deputatlarla digərlərinin maaşları arasındakı fərq 10-12 dəfədir.

istedadı yoxdursa, ancaq deyilməklə məşğuldur. Mən adıma ştata yazım, oturmaq heç bir iş görməyim və deyim "dövlət, məni saxla", biz bu psixologiyadan nəhayət, uzaqlaşmalıyıq. Hər kəs öz qabiliyyətinə, bildiyi işlə məşğul olmalıdır. Bununla da həm digərlərinə xeyir verməlidir, həm də özü qazanc götürməlidir. Teatrda bir rol oynaya bilməyən adam dövlət qarşısında tələb qoyur. Soruşan gerek, onun hesabına 10 nəfər gəlib, bilet alıb tamaşa baxıbmı? Mən indidən təbil vururam ki, əvvəl-axır buna gəlinəcək, başqa variant yoxdur.

- Amma siz deputatlara tənə qidi yanaşanlara qarşı ittiham mövqeyində oldunuz.

"Mən müəllim, ya həkim maaşı artıran deyiləm"

Siyavuş Novruzov: "Həkim var ayda rəsmən 30 min manat əmək haqqı alır"

"Cenifer Lopesə dövlət büdcəsindən maaş verirlər? Şakirə məktəb, bağça tikdirir"

pensiyaçılar... Azərbaycanda 1 milyon 350 min pensiyaçı var. Azərbaycan əhəlisinə görə və iş qabiliyyətinə olan insanların götürüldükdə təxminən 350 min təqaüdü olmalıdır. Ancaq indi 4 dəfə artıqdır. Ona biz bu sayı 4 dəfə azaldaq və o halda pensiya 4 dəfə artacaq. O cümlədən ABŞ-da şagirdlərə düşən müəllimlərin sayı ilə Azərbaycanda şagirdlərə

- Amma bəzi həmkarlarımız 2 min manat aldığını və bunun bəs etdiyini demişdilər...

- Yox. Bizdə iki hissəyə bölünür. Bir əmək haqqı var, bir də deputat xərcləri. Orda müəyyən xərclər var, məsələn, müalicə xərci və s. "Deputat xərcləri" deyirlər, onlar da üstünə gələndə artır. Yoxsa bunun əmək haqqına aidiyyəti yoxdur.

"Azərbaycanda 90 min müharibə veteranı var. 90 min iki ordu deməkdir, guya hamısı müharibədə iştirak edib"

- Amma pensiyanın təqaüdü, həkim, müəllimin maaşının aşağı olması da faktır. Bəs, əhəlinin digər kateqoriyaları ilə bağlı nə təklif edirsiniz?

- Həkim var ki, ayda rəsmən 30 min əmək haqqı alır. Artıq o həkimdir. Kimse əlinə diplom götürüb deyirsə ki, "mən də tibb sahəsinə bitirmişəm, həkiməm", amma insanların səhəti ilə oynayır, ona əslində o əmək haqqını vermək də cinayətdir. O cümlədən digərləri. Yeni, biz o sistemdən, o psixologiyadan çıxmalyıq. Sizin saytda da getmişdi, 3 əməkdar artist münasibət bildirib. Dünyanın hansı yerində artist dövlət büdcəsindən əmək haqqı alır? Müəyyən orkestrlər saxlanılır, qalanları isə özünün istedadına görə qazanır. Cenifer Lopesə dövlət büdcəsindən maaş verirlər? Əksinə, Şakirə gedir məktəblər, bağçalar tikir. Bu yaxınlarda sunami olanda bütün tanınmış artistlər bir yerə yığılıb yardım göstərdilər. Yaxud Tarkanın özü. Azərbaycanda da bir sıra şou-biznes adamları özü konsertləri ilə qazanır və xeyriyyə işlərinə də vəsait ayırır. Yeni istedadlı adamlar qazanır. Amma kimin

- Yox, ittiham mövqeyində deyiləm. Belə çıxmasın ki, biz əmək haqqı davasını aparırıq. Təklif edirik ki, imkan dairəsində bütün sahələrdə artımlar olmalıdır. Cənab prezident ev də verir, təqaüd də verir, ad da. Hər gün bununla bağlı yeni xəbərləri oxuyuruq. Yaşlı nəsil var ki, Azərbaycan mədəniyyətinə qulluq edirlər, onlar da im diqqət göstərilir. Digərləri gətirib özlərini onlara tay etməməlidir. Yeni xidmət göstər, sonra tələb elə! Burada hər şey nəzərə alınır. Bizim işimiz qanun qəbul etməkdir. Qanunu qəbul edirik ki, bunların maraqlarına xidmət etsin. Qalan məsələlər bizlik deyil. Mən müəllim, ya həkim maaşı artıran deyiləm. Mən onların işinin yaxşılaşdırılması üçün qanun qəbul edirəm. Məsələn, mən dəfələrlə müharibə veteranları ilə bağlı məsələ qaldırmışam. Demişəm ki, bunların müavinətləri artırılsın. Oturmuşuq Əmək və Sosial Təminat Nazirliyində, hesablamışuq, görmüşük mümkün deyil.

- Niyə?

- Azərbaycanda müharibə veteranlarının sayı 90 minə çatıb. 90 min iki ordu deməkdir. O boyda Əfqanıstanda

qulluq edən sovet ordusunun tərkibində 45 min hərbiçi var idi. Amma bizdə 90 min veteran var, guya Qarabağ müharibəsində iştirak edib. O vaxt batalyondan böyük ordu forması yox idi. Ancaq kim ordan keçibse, adını yazdırıb. Beləcə, haqqı olanın da haqqı itib.

- Haqqı olan demişikən, şəhidlərin və əlillərin "qan pulu"nun ödənilməsi bu il də mümkün olmadı. Budəfəki büdcə müzakirələrində bu məsələ həllini tapa bilərmi?

- Mən o məsələni də qaldırmışam. İndi sosial təminat büdcəsində yəni məsələ qaldıracağı ki, bu, əmanətləri verilməsi ilə əlaqədar daxil olunsun, mərhələ-mərhələ ödənilsin. Bunun üstündən müəyyən dövr keçib. Amma bununla yanaşı, biz büdcəyə daxil edək, məsələn, bu il bir, növbəti il başqa hissə ödənilsin. Təbii ki, bunlar vacib məsələlərdir və həllini tapmalıdır.

- Keçən il demişdiniz ki, büdcə təkcə Samir Şərifov, ya başqasının deyil, hamının, ona görə də bütün nazirlər müzakirələrdə iştirak etməlidir. Komitələrdəki müzakirələrə hamı qatılır?

- Büdcə hələ komitələrdə müzakirə olunur, sonra plenar iclasa çıxarılacaq. Mən də orda dedim biz burada açıq müzakirə edək ki, plenar iclası tam hazır şəkildə çıxaraq. O halda bilinəcək ki, nəyi etmək olar, nəyi yox, Çünki dövlətin konkret imkanları var, ancaq eləsinə biz bilsək də, eləsinə bilmirik. Ona görə də deyə bilmərik ki, bu gün filan sahədə beşqat artım olacaq. Çünki bilmirəm o imkan var, ya yox. O, aidiyyəti strukturlara aiddir.

- Son günlər ən çox danışılan mövzulardan biri kərə yağının qiymətinin artması oldu, hətta prezident məsələyə müdaxilə etdi və rüsumlar aşağı salındı.

- Təbii ki, biz belə məsələləri müvafiq strukturlarda qaldırıraq və son nəticədə cənab prezident müdaxilə edir. Amma əslində buna qədər o sahəyə cavabdeh olan adamlar bunu qaydasına salmalı idi. Cənab prezidentə kömək, dəstək bundan ibarətdir. Hər kəs öz üzərinə düşən vəzifəni layiqincə yerinə yetirsə, həm əhəlinin işi qaydasında olar, həm də bir-birinə ötür-ötür olmaz. Bir adam çıxıb açıq şəkildə demir ki, totalım müəllimin, ya həkimin əmək haqqını 100 faiz artırma bilərəm, ya yox. Artırsam, səbəbi nədir, artırırsam, nədir. Biz bununla bağlı təqdim olunan sənədə müəyyən korrektələr edə bilərik. Yoxsa bunu fundamental olaraq həll etmək səlahiyyəti bizim əlimizdə deyil. Ona görə də hər bir aidiyyəti şəxs özü bunu qaldırmalı və məsələləri həll etməlidir. Etmirlərsə də, insanları başa salmalıdırlar ki, səbəb nədir. Səbəbini izah etməyəndə hamı deyir ki, mənim maaşım, təqaüdümlə niyə qalxmamalıdır?..

□ **Elsad PASASOY**

Əyyaş kişi və isterik qadın...

Elshad MƏMMƏDLİ
 elshad1978@mail.ru

Sonu dəhşətlərlə bitən ailə münaqişələri artmaqda davam edir. Vəziyyət düzəlmək əvəzinə, daha da pisləşir. Durum o qədər kritikləşib ki, artıq təkə kişilər arvadını deyil, qadınları da ərinə öldürür. Bakının Sabunçu rayonunda baş verən ailə münaqişəsinin sonunda iki gün öncə 23 yaşlı qadın ərinə qaz balonu ilə başına vuraraq öldürüb...

Görünən budur ki, ailə münaqişələrinin qarşısının alınması üçün görülən işlər effekt vermir, çünki konsepsiya yanlışdır. Ailə münaqişələrinin baş verməməsi üçün media vasitəsi ilə aparılan təbliğat-təşviqat işlərini oxuyan, dinləyən kəsimə əsliyə bənzər deməyə bir o qədər ehtiyac yoxdur. Onlar zətan problemləri sivil yolla həll etməyi bu və ya digər şəkildə həll edə bilən insanlardır. Ailə faciələri əsasən savadsız, mediatdan, mütaliədən uzaq ailələrdə baş verir. Odur ki, müvafiq qurumlar bu istiqamətə yön almalıdır. Təşviqat işləri ucqar məhəllələrdə, polisın konfliktli ailə kimi qeydə aldığı ailələrdə aparılmalıdır.

İkincisi, bu gün çoxları məsələyə konseptual deyil, cari yanaşırlar. Yeni tutaq ki, bir kişi qadını döyübse, öldürübse, burada təbii ki, canı, müqəssir kişidir. Amma baskar kimdir, məsələ niyə bu həddə gəlib çatıb? Səbəb aradan qalxmayınca, cinayətlər də dayanmayacaq.

Bir neçə ay öncə bir müsabiqə üçün ailə konfliktlərinin səbəblərinə dair araşdırma yazısı hazırlayırdım. Səbəbləri araşdıranda çox ciddi məqamlar ortaya çıxdı. (http://musavat.com/news/yasham/aile-munaqisheleri-realliq-lar-ve-shishirdilen-reqemler_395978.html ttp://musavat.com/news/yasham/aile-munaqisheleri-realliq-lar-ve-shishirdilen-reqemler_395978.html - "Ailə münaqişələri - reallıqlar və şişirdilən rəqəmlər...")

Məlum oldu ki, indiyədək aparılan işlər zamanı ünvan və subyektlər düz seçilməyib, konsepsiyalar yanlış qoyulub. Təbii ki, belə olan şəraitdə hansısa effektədən, nəticədən danışmaq yersizdir.

O araşdırma zamanı - ekspertlərdən aldığım bilgiler, topladığım faktların yekununda gəldiyim qənaət bu oldu ki, ailə-məişət zəminində baş verən qətlər, döyülmələr, konfliktlər - bütün faciələr Allahın, Peyğəmbərin, təbiətin qanunlarını, cəmiyyətin, toplumun yazılmamış qaydaları pozmaqdan başlayır.

Azərbaycanın özünəməxsus ailə, kişi, qadın dəyərləri var. Biz gözümüzü açıb belə gördük, kitablardan belə oxudu ki, kişi qayğıkeş olmalıdır, ailəcanlı olmalıdır, əyyaş olmamalıdır. Eyni zamanda xüsusilə qavradıq ki, qadın zərifdir, qadın bağırmaq, qadının səsi məhəlləni başına götürməməlidir, qadın ərinə, qardaşına mədəni davranmalıdır. Amma cəmiyyətə baxaq - hansı mənzərəni görürük?..

Təbii, Azərbaycanda mövcud olan 2 milyondan bir qədər çox ailənin böyük faizi normaldır. Böyük-kiçik yeri bilinən ailələrdə hansısa xırda söz-söhbət olsa da, onu yoluna qoymaq mümkündür və problem yaşanmır. Sosial problemlər də münaqişələrdə rol oynayır. Amma faciələr yaşanan ailələrə diqqət edək - əksəri savadsız, əyyaş, məsuliyyətsiz, bivəc, isterik cütlüklərdir. Bəzilərdə suclu, anormal və günahkar kişidir, bir çoxlarında da məhz bu faciələrin baskarı qadınlardır. Bunun fərqi varmı, bütün günahları kişilərin üzərinə yükləyib, yalnız qadınların müdafiəsinə qalxmaq çox pis nəticələrə səbəb olur: Ardınca bir çox qadınlarda da elə təəsürat yaranacaq ki, onlar necə istəsə davranacaq, sonda kişi məzəmmət ediləcək. Bir sıra təşkilatlar qrant naminə gender balansını pozulması fonunu yaradır, bu durdurulmalıdır. Təşviqat sifir dəyərlər üzərindən aparılmalıdır.

"Bütün günahlar kişilərdədir" yanaşması ilə heç nəyə nail ola bilməyəcəyik, xanımlar və cənablar! Dünən elə bu məsələlərə dair facebookda ironik status yazmışdım. Normal kişilər, qadınlar normal şəkildə müzakirələr aparırdıq. Birdən bir qız gəldi, aqressiv bir şərh yazdı. Özü də tam haqsız, birbaşa ittiham edir, söyməyə fürsət gəzir. Nəzakətlə davranmağa səslədim, daha da aqressivləşdi... Təsəvvür edin ki, bu qız ailə qurub, ərinə bağırır, kişi nəzakətli ol deyir, kirimir, hayqırır. Sonu nə olacaq? Nəinki Şərqi kişisi, avropalı ilə də belə davranan qadın faciə yaşayacaq...

Gəldiyim qənaət odur ki, bu problem 1-2 ilə həll olunması iş deyil. Hələlik işə çıxış yolu dolana bilməyəndə boşanmaqdır.

Problemın qarşısında 10 illikdə köklü həlli üçün biz övladlarımızı mədəni yetişdirməliyik, təhsil verməliyik. Xüsusi ilə qızlarımızı oxutmalı, savadlı insan etməliyik. Çünki cəmiyyətin inkişafı daha çox qadınların intellektuallığına bağlıdır. Övladı ata deyil, məhz ana tərbiyə edir. Ana özü problemlidirsə, isterikdirsə, onun tərbiyə verdiyi nə olacaq? Bax, elə bu gün cəmiyyətdəki neqativlərin başlıca səbəbi qadınların çoxunun savadsız, qeyri-kübar olmasının nəticəsidir! Tərbiyəsiz bir kişi varsa, araşdırın, onu bu cür məhz anası böyüdü. Odur ki, qızlarımıza xüsusi diqqət edək, millətin gələcəyi analardan asılıdır!

Ləğv edilmiş Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin (MTN) həbsdə olan generalı Sübahir Qurbanovun dahi Azərbaycan şairi Məhəmməd Füzuliyə sevgisi üzə çıxıb. İntəhası generalın sevgisi dahi şairin qəzəllərinə, şeirlərinə vurğunluğunda ifadə olunmur. Məsələ burasındadır ki, generalın həbsindən sonra onun Bakının Əhməd Cavad, Səməd Vurğun, Üzeyir Hacıbəyov küçələrində və Novxanı qəsəbəsində yerləşən bağ evində axtarışlar aparılıb. Mənzillərdən çoxlu sikkələr, bahalı qələmlər, xüsusi hazırlanmış şahmat və digər qiymətli əşyalar götürülüb.

9 noyabr Bayraq Günüdür. Bayrağımız dövlət rəmzi olaraq Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti tərəfindən 1918-ci il 9 noyabrda qəbul olunub. İlk dəfə üçrəngli dövlət bayrağımız 1918-ci ilin noyabrın 17-də Bakıda Dəniz Vağzalında ingilis generalı Tomsonun qarşılama mərasimində göyə qaldırılıb. 1920-ci ilin 27 aprelində bu şəkildə olsa da, Azərbaycan SSR-nin qurulması ilə dövlət bayrağımız qırmızı rəngli oraq-çəkicli bayraqa əvəzlənib.

Bundan sonra ilk dəfə üçrəngli dövlət rəmzimiz 1990-cı il 17 noyabrda Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisinin qərarı əsasında muxtariyyətin dövlət bayrağı kimi qəbul olunub. Bundan bir il sonra fevralın 5-də isə Azərbaycan Ali Sovetinin qərarı ilə hazırkı üçrəngli və ay-ulduzlu bayraq müstəqil respublikanın dövlət bayrağı elan edilib. Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevin 2009-cu il noyabrın 18-də imzaladığı sərəncamla 9 noyabr tarixi Dövlət Bayrağı Günü kimi qeyd olunur. Bu sərəncamdan keçən müddət ərzində bu gün hər il dövlət səviyyəsində yüksək şəkildə keçirilir.

Müstəqil Azərbaycanın dövlət bayrağındakı üç rəngin ifadə etdiyi və XX əsrin əvvəllərindəki milli istiqlal ideologiyamızın üç təməl prinsipini təşkil edən "Türkcülük, müasirlik və islamçılıq" formulunun müəllifi görkəmli Azərbaycan mütəfəkkiri Əli bəy Hüseynzadədir.

Qırmızı zolağın ortasında bayrağın hər iki üzündə ağ rəngli aypara ilə səkkizguşəli ulduz təsvir edilib. Bayrağın mavi rəngi - türklük, qırmızı - müasir cəmiyyət, yaşıl rəng - islamı tərənnüm edir.

Azərbaycan Respublikasının dövlət bayrağından istifadə Azərbaycan Konstitusiyasının 23-cü və 75-ci maddələri, "Azərbaycan Respublikasının Dövlət bayrağı haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu, eləcə də həmin Qanunla təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının Dövlət bayrağı haqqında Əsasnamə" əsasında tənzimlənir. Azərbaycan Respublikasının Dövlət

Bayrağımızın 99 yaşı...

Sabir Rüstəmxanlı: "Üçrəngli bayrağımız 1988-ci il 18 noyabrda Azadlıq meydanında yenidən dalğalandırıldı"

Fərəc Quliyev: "Telekanallarda vətənpərvərliyin, bayraq sevgisinin aşılmasında çoxlu boşluqlar var"

Bayrağımızın rəngli və sxematik təsviri adı çəkilən Qanun və Əsasnamə ilə təsdiq edilib. Əsasnaməyə görə, Azərbaycan Respublikasının Dövlət bayrağı eni və uzunluğu bərabər olan rəngli üç üfüqi zolaqdan ibarət düzbucaqlı parça şəklindədir: üst zolaq mavi rəngdə, orta zolaq qırmızı rəngdə, aşağı zolaq yaşıl rəngdədir. Bayrağın hər iki üzündə qırmızı zolağın ortasında ağ rəngli aypara və səkkizguşəli ulduz təsviri var. Bayrağın eninin uzunluğuna nisbəti 1:2-dir. Ayparanın və səkkizguşəli ulduzun təsvirləri tərəflərinin nisbəti 3:4 olan düzbucaqlının içərisində yerləşir; düzbucaqlının diaqonalı bayrağın eninin 1/2-nə bərabərdir. Ayparanın təsviri konsentrik (eyni mərkəzli) olmayan iki dairənin hissələri şəklindədir; böyük dairənin diametri xarici düzbucaqlının eninə, kiçik dairənin diametri isə bayrağın eninin 1/4-nə bərabərdir. Kiçik dairənin mərkəzi bayrağın hündəsi mərkəzindən sol tərəfdə, bayrağın eninin 1/60-nə bərabər olan məsafədə yerləşir. Səkkizguşəli ulduzun təsviri ayparadan sağda yerləşir, ulduzun xarici dairəsinin diametri bayrağın eninin 1/6-ni, daxili dairəsinin diametri isə 1/12-ni təşkil edir.

Hər bir dövlət üçün onun milli bayrağının nə qədər önəmli olduğunu sözlə ifadə

etmək çətindir. Hər bir xalqın da vətəni sevmək üçün öncül şəxsləri daim bayrağı sevməyi, onu qorumağı xalqına aşılayırlar...

Xalq şairi, VHP sədri Sabir Rüstəmxanlı bildirdi ki, dövlət olsa da, olmasa da, hər bir xalqın bayrağı olur: "Bayraq bir dəstənin, ordunun, cəbhənin, xalqın və dövlətin rəmzidir, bir atribut, simvoldur. Qədim türk xalqları hər zaman səfərlərə gedəndə, yürüşlər edəndə bayraqla gedirdilər. Azərbaycanın hətta bütün xanlıqlarının bayrağı olub. Bu dəqiqə həmin bayraqların hamısı qorunur. 20 xanlıq olub, 20 dənə də bayraq var. Azərbaycanın 1918-ci ildə qəbul edilən üçrəngli bayraq bizim bəlkə də yüz illər boyu davam edən milli ideyamızı, Azərbaycan-türk ideyasını özündə birləşdirən bayrağımızdır. Bayrağımızdakı üç xətt bizi millət edən amillərin başında gəlir. Əslinə qalsa o bayraq Cümhuriyyətin süqutundan sonra 1988-ci ilin 18 noyabr mitinqində çıxarılıb. O zaman meydana demişdim ki, bu bayraqdan başqa bütün bayraqlar yığışdırılınsın. Ondan sonra bizim yürüşlərdə, mitinqlərimizdə bu bayraq böyüdü, qürur mənbəyiyə çevrildi. Bəzi idarələr hazırda o bayrağı asmırlar, amma unutmayaq ki, bütün dövlət qurumlarının qarşısında o bayraq dalğalanmalıdır".

Hər bir dövlət üçün onun milli bayrağının nə qədər önəmli olduğunu sözlə ifadə

Milli Dirçəliş Hərəkatı Partiyasının sədri, deputat Fərəc Quliyev bütün simvolların müqəddəs olduğunu söylədi: "Dövlət üçün bayraq çox müqəddəsdir, çünki onlar dövləti simvolizə edirlər. Başımızın üzərində dalğalana bayraq haqqında Rəsulzadə demişdi ki, "Bir kərə yüksələn bayraq bir kərə enməz". Bu fikir yüz il öncə deyilib. Rəsulzadə bildirdi ki, xalqımızda dövlət qurmaq mədəniyyəti var. Türk millətinin dəim dövləti olub. Heç də xalqların hamısında bu hal yoxdur. Hərbiyə bir qayda var idi, bayraq itəndə bütün hərbi hissəni buraxırlar. Hər kəs bayrağı başı üzərində sevmə-sevə saxlamağı bacarmalıdır. Bizim millətin bayrağına hörməti yüksəkdir. Ötən ilin aprel savaşında hər evin eyvanından bayraqlar asıldı, avtomobillərdə bayraqlar gəzdirildi. Günü birində düşmən üzərinə getmək lazım gələrsə, bayraqları başımız üzərində tutmaq lazım olarsa, mən çox sevdiyim və güvəndiyim millətimizin o bayraqları başının üstündə tutacağına əminəm. İndiyə qədər bu halların çox şahidi olmuşuq. Amma telekanallarda vətənpərvərliyin, bayraq sevgisinin aşılmasında çoxlu boşluqlar var. Bu boşluqlar doldurulsa, bayrağa sayğı daha da artar".

□ **Cavanshir ABBASLI**

Payızın sonuncu ayıdır. Payızın ilk iki ayında Milli Şuranın keçirdiyi üç mitinq və Müsavat Partiyasının ötən həftə keçirdiyi razılaşdırılmamış piketi çıxsaq ölkədə müxalif siyasi partiyaların hər hansı bir ciddi hərəkətliyi müşahidə olunmayıb. Son bir neçə ildir yaşanan süslük davam edir. İlin son iki ayında necə olacağı, partiyaların gündəmində, planında nələrin nəzərdə tutulduğunu araşdırdıq.

əmin olsa, Moskva ilə geridönməz yaxınlaşma qərarı verə bilər. Ona görə də bu ehtimallar gündəlik siyasi fəaliyyətimizi proqnoz edilməyən hala gətirir. Bu səbəbdən cari fəaliyyət, planlı fəaliyyətdən az əhəmiyyət daşımır. Aksiyalar məsələsinə münasibətimiz bir qədər fərqlidir. Bizə görə aksiyalar lazım olsa da, biz hələ onları həlledici vüsətdə gör-

Şuranın müzakirəsinə çıxarılır və təsdiq edilir. Eyni zamanda hər ay Partiyanın mərkəzi aparatının və katibliyin iş planı təsdiqlənir. İlin sonları üçün də əsas diqqət yerli strukturların daha da möhkəmləndirilməsi, qadınlar və gənclər təşkilatının fəaliyyətinin artırılması və təşkilatlanma məsələlərinə yönəldilib: "Bildiyiniz kimi, qarşıda prezident seçkiləri gəlir.

Partiyamızın bundan sonrakı fəaliyyətində də tutduğumuz siyasi xətti yürütməkdə davam etmək əsas məqsədlərimizdir. Ölkədəki ictimai-siyasi prosesləri hər gün dəyərləndiririk. İlin son iki ayı ərzində də istiqamətimiz qurultaya hazırlıq yönündədir. Partiyamızın gündəmində mitinq keçirmək yoxdur".

AĞ Partiyasının sədr müavini Əhəd Məmmədli isə

Məhbəs həyatının yalançı cazibəsi

Xalid KAZIMLI

Burası gerçəkdir, son həftələrdə kriminal aləm haqqında çox yazılır.

Birincisi, bu, boşuna deyil, hadisə, yenilik var, ona görə yazılır. Əks halda yazılmazdı.

İkincisi, bu sirlə, sonadək kəşf olunmamış aləmə ictimai marağ var və bunu danmaq olmaz.

Üçüncüsü, elektron media qurumları (konkret olaraq, saytlar) çoxdur, hamısının da sosial şəbəkələrə çıxışı var deyərək, hərəsi bir şey yazanda və paylaşanda "sel" əmələ gəlir.

Amma necə deyəsən ki, bu mövzuda mən yazmışam, sən yazma. Hər kəsin istədiyi mövzuda yazmaq haqqı var.

Dördüncüsü, bir sıra mövzularda yazmaq mümkün deyil, yazılması sahələr, obyektlər, subyektlər azalıb. Əldə kriminal aləm, şou-biznes və idman sektoru qalıb.

Belə görünür ki, bu sahələrə də tabular gətiriləcək, çünki bu sayaq aşırı şəkildə yazanda reklama, PR-a gedir.

Elə hazırda mediaya irad tutularkən başlıca arqument budur ki, kriminal aləmdən yazılan yazılar gənclərdə "qanuni oğru"lara rəğbət oyadır.

Əslində, elə də deyil. Ölkə əhalisinin qocalı-gənclə cəmi 0,1 faizi qəzet-sayt oxucusu ola, ya olmaya. Amma orda-burda, küçədə-tində, çayxanada-meyxanada gənclər kütləvi şəkildə "oğru dünyası"ndan danışirlar.

Əksər ictimai yerlərdə leksikonlarında çoxlu kriminal jargon kəlmələri işlədən, özləri demişkən, "vorovskoy mir" dili ilə danışan gənclər görmək olar. Onlar "söhbət xırdalayır", nəse "dokazət" edir, kimisə "nakazət etmək"dən bəhs edirlər.

Bu, bir tendensiyadır. Həm yanlışdır, həm də təhlükəlidir. Amma bu tendensiyanın, gənclərin cinayət aləminə bu sayaq kütləvi rəğbətə yanaşmasının mediada gedən yazılarla bağlılığı yoxdur.

Yuxarıda deyildiyi kimi, bu gənclər qəzet, sayt oxucusu deyillər, özlərinə lazım olan informasiyanı isə ordan-burdan, dildən-ağızdan, sosial şəbəkədəki xüsusi səhifələrdən alırlar.

İkinci bir məsələ də var. Bu yaşda gənclər öz aşib-daşan enerjiləri ilə nəse bir iş görməli, hərəkət etməlidirlər. Onların siyasət dünyasına yolları bağlıdır, siyasi fəallığın cəzbediciliyi 20-30 il öncələrdə qalıb.

Dini sektalara kütləvi meyllənmə dövrü də 3-4 il əvvəl başlayıb, bitib. Artıq idman sektoru da onları birləşdirmir, çünki burada amansız seleksiya var, güclülər qalıb gəlir, sıradan olanlar ələnilir. İncəsənət sahəsi xüsusi və parlaq istedadlı olanlar üçündür. Əmək cəbhəsində xarüqələr yaratmaq eşqi (BAM, Sibirin fəthi, gənclik şəhərlərinin inşası) sovet dövründə olub, qurtarıb.

Bəs indiki işsiz-gücsüz, xüsusi qabiliyyəti, istedadı, işləmək həvəsi olmayan gənclər nə etsin? Heç nə. Onların da ətərafı dünyaya ətərazi, özünütəsdiq şövqü beləcə büruzə çıxır - kriminal aləmə rəhbət bəsləməklə, orada haqq-ədalət axtarmaqla.

Bu gənclərin ağzı isti yerdədir. Kriminal aləmdə ədalət yoxdur, haqsızlıq, hüquqsuzluq, əzab-əziyyət var.

Məgər hazırda cəzaçəkmə müəsisələrində olan on minlərlə məhkumun hamısı "qanuni oğru" və ya kriminal avtoritetdir? Xeyr. Belələri barmaqla sayıla bilər.

Orduda xidmətə başlayan əsgər və zabitlərin on minde biri gəlib axırda general olduğu kimi, kriminal aləmdə də xüsusi liderlik keyfiyyəti olanlar lider ola bilirlər.

Heç nəzərə alan da yoxdur ki, onlar lider olub nə edirlər? Çox şey etmirlər, adları özlərinin və başqalarının qulağına deyəndən bir az sonra onların çoxuna güllə dəyir, məsələ bitir.

Fiziki əzab-əziyyətlərlə, maddi, mənəvi, psixoloji sıxıntılarla, cürbəcür mərhumiyyətlərlə, ailənin, nəslin reputasiyasını beş paralıq etməklə müsbətəli olunan cinayət yolunun nəyi gənclər üçün cəzbedicidir, anlaşılır.

Hiss olunur ki, bu düşüncə cahillikdən, bilməzlikdən doğur və ona görə indiki gənclər, məsələn, 20 il əvvəlki gənclərlə müqayisədə həbsə düşməkdən, məhkum həyatı yaşamaqdan qorxmurlar.

Bu, gerçəkədən də belədir: indiki gənclər məhbəsdən qorxmurlar. Bunu yaxalanarkən "içeridəki yaxşı oğlanlara salam olsun" deyərək, arxayın şəkildə, gülümşər sifətlə videokamera önündə poza verən gənclərin hadisəsi göstərir.

Ona görə də əslində bu mövzuda çox yazılmalıdır. Əməli-başlı maarifləndirmə işi aparılmalıdır ki, kriminal aləmə meyllənən gənclər orada onları komfort və karyera gözləmədiyini anlasınlar.

Siyasi partiyaların son iki ayı - ilin sonuna nə gözlənilir?

Təşkilat təmsilçiləri yaxın planlarını açıqladılar

KXCP sədrinin müavini, Qurultaya hazırlıq üzrə Təşkilat Komitəsinin üzvü Xəzər Teyyublu bildirdi ki, KXCP keçən ayın 16-da özünün növbəti qurultayına getmək haqda qərar qəbul edib. Qurultaya Hazırlıq üzrə Təşkilat komitəsi yaranıb. Hazırda qurultaya hazırlıq işləri gedir: "Rayon təşkilatlarında konfransların keçirilməsi nəzərdə tutulur. Rayon şöbələrində hesabat seçki konfranslarının keçirilməsinə dair müvafiq sənədlər yerlərə göndərilib yekunlaşmaqdadır. Həm də partiya qərarı ilə 2018-ci il Xalq Cümhuriyyəti ili elan edilib. Bu istiqamətdə də bir çox tədbirlərin keçirilməsi nəzərdə tutulur. Noyabrın 17-də Milli Dirçəliş Günü Elçibəyin məzarını ziyarət tədbirimiz olacaq".

VİP sədri Əli Əliyev bildirdi ki, partiyadaxili işləri seçkilərə hesablanıb. Seçkiyə qədər olan dövrdə əsas vəzifə seçkidən törəyən işləri sistemləşdirmək, onlara hazırlaşmaqdır: "Təbii ki, cari məsələlər də diqqətimizdədir. Seçkini şərtləndirən amillər bizim iradəmizdən kənarında baş verir. Azərbaycan yeni və çox məsuliyyətli mərhələyə qədəm qoyub. Avropa Şurası ilə münasibətlərdə ciddi gərginlik yaşanır. Bu ay prezident Əliyevin Avropa Birliyi ilə əməkdaşlıq çərçivəsində Brüsselə səfəri baş tutacaq. Faktiki Azərbaycan-AB münasibətlərinin müqəddəratına aydınlıq gəlməlidir. Azərbaycan-Qərb münasibətlərində gərginlik var. Ölkə daxilində artan hərərət hər addımda nəzərə çarpır. Bu və digər bir sıra məqamlar ciddi faktorlardır. Azərbaycan Qərbin güzəştəz mövqeyində

mürük. Cəmiyyət siyasi gözləntilərdən xeyli geri qalır. Hakimiyyət bu fərqi böyütməyə çalışır. Bu yolda aqressivliyin artacağını hesablayırıq. Eyni zamanda hesab edirik ki, proseslərin təcil alması qaçılmazdır. Gücümüzün o dövrdə qədər qorunmasını düzgün sayırıq. Əgər milli suverenliyimizə və dövlətə təhlükə məhəyyəti kəsb edən hadisələr ortaya çıxsa, təbii ki, dərhal aksiyalara qərar veriləcək".

ADP sədrinin birinci müavini Həsət Rüstəmov isə bildirdi ki, partiyanın İdarə Heyətinin hər həftə keçirilən iclasları qarşıdakı dövrdə də davam edəcək. Rayon təşkilatları ilə əlaqələrin artırılması və digər təşkilatı işlərin həyata keçirilməsi işi davam etdiriləcək. Partiyamızın ayrıca mitinq keçirmək qərarı isə yoxdur.

AMİP katibi Əli Orucov isə bildirdi ki, partiyanın hər ilin əvvəlində illik fəaliyyət proqramı və iş planı Siyasi

Bununla paralel bir sıra tədbirlər keçirmək nəzərdə tutulub. AMİP-in qarşıdakı iki ay üçün gündəmində siyasi aksiyalar yoxdur və bununla bağlı partiyanın seçkilə qurumlarında müzakirələr aparılmayıb".

Ümid Partiyası sədrinin müavini Tamilla Qulami də bildirdi ki, ümumiyyətlə partiyaya olaraq əsas iş təşkilatlanmadan ibarətdir: "Səvindirici haldır ki, son zamanlarda sıralarımıza yeni gənclərin qatılmasına proses artıb. Həftəiçi müavinlərlə toplantılarımız baş tutur, yol xəritəmiz, fəaliyyət planımız müzakirə olunur, qurultaya hazırlıq işləri sürətləndirilir. Yeni qatılan gənclərlə işləyirik. Onların siyasi proseslərdə aktiv fəaliyyətləri, hər birində liderlik keyfiyyətlərinin formalaşdırılması, siyasi fəal olmaları üçün partiya sədri və müavinlərlə görüşlər təyin edir, mühazirələr keçirik. Gənclərimizi xərcləməmək əsas məqsədlərimizdən biridir.

qeyd etdi ki, AĞ Partiya təşkilatlanma, təbliğat işləri və gələn il keçiriləcək prezident seçkilərinə hazırlıq istiqamətində başladığı işləri qarşıdakı dövrdə də davam etdirəcək: "AĞ Partiyamızın 2018-ci ildə prezident seçkilərində öz namizədi olacaq və bu namizəd partiyanın başqanı Tural Abbaslı olacaq. Siyahılar hazırlanır. Üzvlər, rayonlar arasında imza toplamaq üçün bölgülər aparılır. Bundan əlavə AĞ Partiyamızın elektoral bazası qurulmaqdadır. Bildiyiniz kimi AĞ Partiya ənənələrə söykənən bir ideoloji partiyadır. Və ölkəmizin əsas təbəqəsi olan mühafizəkar əhali arasında AĞ Partiyamızın təbliğatı gedir. Bu prosesin prezident seçkilərinə qədər tamamlanmasını hədəfləmişik. Üstəlik AĞ Partiyamızın xarici əlaqələri də qurulmaqdadır. AĞ Partiyamızın rəhbər heyətinin xaricə səfəri də gözlənilir".

□ **Etibar SEYİDAĞA**

Əyri güzgülər

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

"Yazmır onlar dəxi on dördde bir əfəlinizi, Özünüzsüz olara yazdırın əhvalınızı... Yoxsa bu eybdən aləmdə müberradır olar, Boyle alçaq yazıdan min kərə əladır olar!"

(Sabir)

Tabilmək olmur bu hakimiyyət bu jurnalist tayfası üçün nə etməlidir. Ümumiyyətlə mən qısa ömrümdə belə qərara gəlmişəm: biz xalq olaraq hakimiyyətimizə layiq deyilik. Onlar hardasa Almaniyada, Fransada, nə bilim, Maltada-filanda inkişaf eləmiş xalqları idarə etməlidirlər. İndi isə gəlib düşüblər bizim kimi qədirbilməzlərin, insafsızların, korazehinlərin arasına. Barmaqlarının beşini də Yeni Zelandiya kərə yağına batırıb ağzımıza soxsalar xəyri yoxdur.

Baxın, hökumət jurnalistlər üçün ev tikibmi? Tikib. Qonorrar, medal, putyovka, diktofon, cib xərciyyə, kürü yaxmacı, qayğanaq verimi? (Qayğanaq haqda az sonra). Verir. 3 il bundan qabaq isə Mətbuat Şurasının (MŞ) xəttiylə "Subay jurnalistlərin baş-ayaq edilməsi", o cümlədən "Hələlik kasıb sayılan bəzi jurnalistlərin azyaşlı övladlarının milli dəyərlərimizə uyğun kiçik toy mərasimlərinin təşkili və bunun Qarabağ münaqişəsinin ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrliyi ilə həllinə təsiri" temasında projələr həyata keçirildi. Bu məsələdə Maliyyə Nazirliyi dövlət büdcəsindən vəsait ayırdı.

Yeri gəlmişkən, srağagün hökumətin millətimize daha bir humanist qayğısından kövrəldik. Rəhbərliyin qərarı ilə kərə yağının gömrük rüsumu gələn aydan aşağı salınacaqdır. Dərhal salmaq olmaz, çünki kərə yağının qiymətini tənzimləmək nüvə reaktorunu soyutmaq qədər uzun prosedurdur. Qəfil salsan partlayış olar. Ancaq bir pis iş var ki, hazırda yumurta əldən gedibdir, qiyməti qalxıbdir. Buna dövlət nəzarətinin bərpası önəmlidir. Əks halda qayğanaqsız qalırıq. Yumurta olanda yağ olmur, yağ olanda yumurta. İkisini birgə tapanda da müxalifət qanımızı qaraldır, "Məhsul" stadionuna yığılıb "Bizə də qayğanaq!" qışqırırlar. Anlamırırlar ki, qayğanağı nənesi ancaq Cırdana verirdi.

Qayıdaq jurnalistlərə qayğıya, bəlkə bizə də nəsə qayğanaq (böyük ehtimalla qayğanaq sözü qayğı sözündən yaranıbdir - qədimdə özünü yaxşı aparana yumurta vermək adətimiz varmış) düşdü. Uzun sözün qısası, bu dərəcə hörmətin əvəzində jurnalistlərimiz yenə oğru dünyasından, kriminal aləmdən-zaddan yazıb təbliğatı yanlış qurmuşlar. MŞ sədri Əflatun müəllim dünən bu temada açılan qafiyədə... üzr istəyirəm, konfransda haqlı olaraq demişdir: "Əgər hər hansı ölkədə kriminal xəbərlər geniş yer alırsa, həmin ölkədə cinayətkarlıq artır, cinayətlərin xarakteri artır (düzü bu yerini qana bilmədim, görünür bizdə indi xarakteri də pul kimi artırmaq imkanı varmış - Z.H.), cəmiyyətdə sosial gərginlik artmış olur, tolerantlıq azalır, cəmiyyətdə qorxu atmosferi artır. Bəzən cinayətkarlar qəhrəman kimi təbliğ olunur ki, bu da öz növbəsində cəmiyyətdə mənfəi örnək olur. Gənc bilirm ki, kim kimi ola bilər, qəhrəman kimi ola bilər və ya hansısa cinayətkar kimi ola bilər. Ən qorxululu isə odur ki, kriminal xəbərlər fonunda hüquq mühafizə orqanlarının düşmən obrazı yaradılır və bu da çox mənfəi haldır". Sitatın və yazının sonu, redaktorun əmri ilə Zamin Hacı'nın qələmi qırılıb gözüne soxulmuşdur. Zarafat edirəm, yazı hələ indi başlayır.

Nə qədər gözəl danışıbdır! Üreyimizin dərinliyindən xəbər verir. Doğrudan da insanlarımız qəhrəmanları tanımalıdır. Örnək üçün, Beynəlxalq Bankda bir neçə milyard basıb yeyən insana necə pərəstiş eləməyəsən? Yaxud, keçmiş MTN generalı... Qabaqlarına çıxanı tutub soyurdular. Akif müəllim az qala respublikanın yarisını şəxsi əmlakına çevirmişdi. Hacı Məmmədovun xarüqələri, uşaqları avtoşluq edənələr, şirkətini xaricdə açanlar, səsini çıxardanı basıb döyənələr, miqq eləyənin dilini, çıkk eləyənin gözünü çıxardanlar... Maşallah, məmur-olıqarx kontingentimiz o qədər faydalı, qəhrəman, örnək tiplər yetişdirib ki, saymaqla qurtarmır. Bunlardan yazın da bə? Yoxsa oğru dünyası belə getdi, kriminal avtoritet elə gəldi... Gənclərin beynini pozurlar. Nəticədə uşaqlar prokuror yox, kosmonavt yox, lotu olmaq arzusuna düşürlər.

Tema qəhətdirmi? Heç olmazsa pambıq tarlasında hünər göstərən, neft platformalarında qara qızıl çıxardan, hər inəkəndən min kilo at eti tədarük edən əmək qəhrəmanlarımızın həyatını işıqlandırın. Bu haqda oçerklər yazın.

Hərçənd, elə nadürüst yazar nəslə yetişib ki, bunları pambıq tarlasına göndərsən də ordan kriminal tapıb yazacaqlar. Elə bu həftə özüm xəbər lentində başlıq gördüm: "Biləsuvarada pambıq yığan qadınlar arasında dava düşüb".

Tfu. Lənət şeytana. Belə şeylər tapıb ortaya çıxaran jurnalistə pambıq tıxamaq lazımdır.

Azərbaycan regional xaba, Ermənistan tullantı ölkəyə çevrilir

Üzücü Dağlıq Qarabağ probleminə rəğmən, Azərbaycan özünün əlverişli geostrateji mövqeyindən uğurla istifadə edərək, bölgə və Qərbi üçün öz önəmini artırır.

Bakı-Tiflis-Ceyhan və Bakı-Supsa neft kəmərləri, Bakı-Tiflis-Ərzurum qaz xətti, tikilməkdə olan Cənub Qaz Dəhlizi (TAP, TANAP), təzəcə istifadəyə verilən Bakı-Tiflis-Qars dəmiryolu və qurulmaqda olan "Şimal-Cənub" nəqliyyat dəhlizi, habelə Xəzərə bağlı cızılan yeni transmilli layihələr təkcə iqtisadi əhəmiyyət daşıyır, ən əvvəl Azərbaycanın iqtisadi, siyasi müstəqilliyinin və təhlükəsizliyinin möhkəmlənməsinə xidmət edir.

Azərbaycanın mərkəzində durduğu bu meqa-layihələr habelə qardaş Türkiyənin, Gürcüstanın və Avropa ölkələrinin təhlükəsizliklərinə, o cümlədən enerji təhlükəsizliyinə mühüm töhfələrdir. Beləcə, Azərbaycan özü və dost-müttəfiq ölkələrlə yanaşı, Avropanın, Qərbin də maraqlarına uyğun kursu davam etdirir. Bu kurs isə həm bölgənin, həm də Avropanın ilk növbədə Rusiyadan enerji-kommunikasiya asılılığını, deməli, elə siyasi asılılığının da minimuma enməsinə aparır.

Təbii ki, Azərbaycanın artan dəyəri onu sadalanan sahələrdə özünə rəqib bilən güclərdə, o sırada qonşu Rusiyada və onun sateliti, bütün iri regional layihələrdən öz günahı üzündən kənardan qalmış işğalçı Ermənistanla ən çox narahatlıq və qızcıq yaradır. Ancaq situasiyanın bir maraqlı özəlliyi də Qərbin ağır sanksiyaların altında sıxılan Rusiyanın get-gədə ölkəmizə daha çox ehtiyac duyması ilə bağlıdır. Noyabrın 1-də Tehranda Azərbaycan, Rusiya və İran prezidentlərinin "Şimal-Cənub" nəqliyyat dəhlizi, digər ortaq iqtisadi layihələrlə bağlı bir araya gəlməsinə həm də bu kontekstdə qiymətləndirmək lazım gəlir.

Beləcə, Azərbaycanın regionda vazkeçilməz və həlledici (açar) rolu gündən-günə möhkəmlənir. Bunu indi Rusiyadakı analitiklər də, Qərb politoloqları da görür və xüsusi vurğulayırlar.

Məsələn, bu arada tanınmış alman ekspertləri Ştefan Mayster və Daniel Xamilton Alman Xarici Siyasət Cəmiyyəti (DGAP) üçün növbəti məqalələrində Avropa Birliyinin (AB) "Şərq tərəfdaşlığı" Proqramına üzv ölkələrdə mövcud situasiyanı analiz ediblər və Azərbaycanın hazırkı və perspektiv önəminə məxsusi diqqət yönəldiblər.

Musavat.com-un məlumatına görə, "Şərqdən səs: Qərb eşidirmi?" başlıqlı materialda əsasən yerli ekspertlərə istinadən edən müəlliflər Qərbin onların səsine daha diqqətlə qulaq verməsinin vacibliyi qeyd edilir.

Məsələn, azərbaycanlı ekspertlərdən belə bir sitat gətirilir: "Qərb Dağlıq Qarabağ məsələsində daha güclü müdaxilə etməli, daha böyük məsuliyyət göstərməlidir. Rusiya bu münaqişədən istifadə edərək, tərəfləri bir-biri ilə toqquşdurur. Qərb daha fəal şəkildə vasitəçilik etməlidir. Çünki ABŞ-in passivliyi,

Bakı Qərbin və Rusiyanın çarpaz diqqətində - kritik gəlişmə

Ölkəmizin regionda vazkeçilməz və açar rolu güclənir; alman ekspertlər ABŞ və Avropanı bölgədə daha aktiv olmağa çağırırlar: "Əks halda boşluğu Moskva dolduracaq..."

AB-nin isə zəifliyi regionda böyük vakuum yaradır ki, bunu da Rusiya doldurmağa çalışır. Lakin Rusiya inkişaf, tərəqqi və effektiv idarəçilik əvəzinə, durğunluq və daimi gerilik və edir".

Məqalədə britaniyalı politoloq, Vaşinqtondakı Korneji Fondunun aparıcı eksperti, "Qara və bağ" kitabının müəllifi Tomas de-Vaalın fikirlərinə də yer verilib. Tomas de Vaal öz növbəsində məsləhət görür ki, Dağlıq Qarabağa dair "texniki ekspert qrupu" yaradılsın.

"Bu qrup sülhməramlı missiyanın, nəqliyyat əlaqələrinin bərpası və yenidən qurulması və daxili köçkünlərin qayıdışına kömək üzrə sənariyələr üzərində işləyə bilər" - məqalədə vurğulanır. De-Vaalın fikrincə, Cənubi Qafqazda Qərbin əsas fəallığı strateji alyansların qurulmasına yox, dövlət quruculuğuna yardıma köklənməlidir.

"İndiki məqamda Azərbaycanın iqtisadi və siyasi modeli neft-qazın ucuzlaşması səbəbindən çətinliklərlə üzləşib. Yaxşı olardı ki, Qərb regionda özünün "yumşaq güc"ün möhkəmlənməsi və Azərbaycanda dəyişikliklər edəcək yeni nəslin formalaşmasından ötrü akademik mübadilə proqramlarını daha aktiv şəkildə maliyyələşdirirdi, təhsil sahəsində Azərbaycan birgə layihələr həyata keçirirdi; eyni zamanda Rusiyanın dominant olduğu Avrasiya İqtisadi Birliyi ilə rəqabət üçün infrastruktur və nəqliyyat layihələrinə sərmayələr yatırardı. Bu layihələr Azərbaycanı və Gürcüstanı Asiya, Mərkəzi Asiya və Avropa arasında regional xaba çevirə bilər". Bu da sözüdə analitik məqalədəndir.

Zatən, Azərbaycan belə bir xaba artıq çevrilmək üzrədir. Aдекват şəkildə Ermənistan bölgənin iqtisadi tullantı-ölkəsinə çevrilməkdədir. Bu fonda isə işğalçı ölkənin əsas müttəfiqi Rusiyanın mümkün davranışı və atacağı addımları hesablamaz əhəmiyyət kəsb eləmir.

Politoloq, keçmiş diplomat Fikrət Sadıqova görə, Moskva bir tərəfdən İrəvana dəstək verir, digər tərəfdən isə Azərbaycanla tərəfdaşlıq münasibətlerini qorumaq və inkişaf etdirmək istəyir (Axar.az): "Reallıq odur ki, Qərb Rusiyanı küncə sıxışdırıb. Ciddi sanksiyalar qarşısında qalan Rusiya hazırda yaranmış vəziyyətdən çıxış yolu axtar. Ancaq Rusiyada Azərbaycanın etibarlı tərəfdaş olduğunu gözəl anlayırlar. Bunu Azərbaycanın reallaşmasında maraqlıdır. Moskva çox güman ki, belə bir vəziyyətdə Qarabağ məsələsində müəyyən irəliləyişə təkan verə bilər. Ancaq Vladimir Putin çalışacaq ki, bu, Moskva və İrəvanın maraqlarına zidd olmasın. Çox çətin bir missiyadır. Əgər Moskva Bakıdan müəyyən layihələrdə iştirak etməyi tələb edirsə, onda ilk addımı özü atmalıdır".

Politoloq Arzu Nağıyev isə Ermənistan prezidenti Serj Sətrkisyanın qarşısındakı Moskva səfərinə həm də İrəvanın güclənən nəqliyyat izolyasiyasından çıxış yolunun axtarışı kontekstində baxır. "Çox güman ki, Moskvada Sərkisyan və Putin

Bakı-Tiflis-Qarsla bağlı danışıqlar aparılacaqlar. Bakı-Tiflis-Qars xəttinə qoşulmaq İrəvanın çoxdankı arzusudur. İrəvan bir sıra istiqamətdə siyasi gedişlərə əl ataraq Moskvadan təlimatlar almağa səy göstərəcək", - deyir politoloq təxmin edib.

Rusiyanın özünün iqtisadi göstəriciləri isə getdikcə pisləşməkdədir. "Rusiyada hazırkı situasiya qeyri-stabilidir". Bunu "Obozrevatel" saytına müsahibəsində rusiyalı eks-deputat Konstantin Borovoy söyləyib: "İndiki situasiya uzun müddət davam etməyəcək. Öz büdcəsini təmin edə bilməyən dövlət mövcud ola bilməz. Rusiyada böyük dəyişikliklər olacaq. Sanksiyalar şəraitində hər şey çətinləşir. Sanksiyalar təzyiği artır. Sonuncu sanksiyalar paketi bir həftədir ki, tətbiq olunur və o, çox ciddi təsirlər yaradır. Neft qiymətlərinin artması da Kremlin resurslarının kompensasiyasına şərait yaratmayacaq", - deyir o bildirib.

Demək, Azərbaycanın izləməli və diqqətə almalı olduğu, onun regional xab roluna təsirsiz ötürməyəcək yeni və mühüm gəlişmələr qabaqdadır. Bu sərəya noyabrın 24-də Brüssel-də Bakının AB ilə münasibətlərinə konkretlik gətirəcək "Şərq tərəfdaşlığı" sammiti də daxildir. Yeri gəlmişkən, bu məsələ (çerçivə sazişi) ilə bağlı AB-yə üzv ölkələrin təşkilatdakı səfirləri bir ayda artıq ikinci dəfə Bakıya gəliblər.

Azərbaycan Qərbin və Rusiyanın çarpaz diqqət mərkəzindəndir...

□ Analitik xidmət

Dağlıq Qarabağ məsələsində regionun iki böyük dövləti Rusiya və İranın mövqeyinin ciddi əhəmiyyət daşıdığı bəllidir. Rusiyanın Ermənistanı siyasi, hərbi dəstəyi, İranın isə Ermənistanın iqtisadiyyatının ayaq üstə qalmasında önəmli rol oynaması işğalçı ölkənin Dağlıq Qarabağ məsələsində dirəniş göstərməsində öz sözünü deyir.

Bəs, Azərbaycan Dağlıq Qarabağ məsələsinə münasibətdə Rusiyanın və İranın ən azından neytral qalması, yaxud da Azərbaycanın yanında olması üçün nə etməlidir?

AMİP-in sədr əvəzi Arzuhan Əlizadə bildirdi ki, Azərbaycan müstəqillik əldə etdikdən sonrakı 26 il ərzində qonşu dövlətlər olan Rusiya Federasiyası və İran İslam Respublikası ilə normal qonşuluq münasibətlərini saxlamaqla balanslaşdırılmış siyasət yürütməkdədir. Buna baxmayaraq sırr deyil ki, adı çəkilən hər iki dövlət təkcə Dağlıq Qarabağ məsələsində yox, digər məsələlərlə əlaqədar da davamlı olaraq ölkəmizə qarşı heç də xoş olmayan siyasət yürüdürlər: "Əlbəttə ki, İran və Rusiyanın müstəqil Azərbaycan dövlətinə münasibətində tarixi faktorların da rolu danılmazdır. Bildiyimiz kimi, Azərbaycan hələ iki əsr əvvəl məhz bu dövlətlər arasında bağlanmış Türkmənçay və Gülistan müqavilələri ilə ikiye bölünüb.

Bugünkü dünya düzenində Azərbaycan dövlətini zəiflətmək və özündən asılı vəziyyətə salmaq istiqamətində açıq-aşkar siyasət yürütməyin mümkün olmadığı səbəbi ilə

bu dövlətlər bir sıra məsələlərdə, xüsusilə də ən ağırlı və zəif yerimiz olan Dağlıq Qarabağ məsələsində düşmən tərəfə dəstək verməklə öz siyasətlərini yürütməkdədirlər. Məsələn, Rusiya Minsk qrupunun həmsədrələrindən biri olaraq neytrallıq nümayiş etdirmək əvəzinə Ermənistanla hərbi müttəfiqlik barədə saziş bağlayıb və işğalçı dövləti müasir silahlarla silahlandırır. Əslində Dağlıq Qarabağ probleminin mövcudluğu və torpaqlarımızın işğalında da bu dövlətin "xidmətləri" də heç kimə sırr deyil. Eyni zamanda İran dövləti islam ölkəsi olmasına baxmayaraq din qardaşları olaraq bizdən daha çox Ermənistanı hərtərəfli, xüsusilə də ticari əlaqələrini genişləndirməklə iqtisadi dəstək verir. Hesab edirəm ki, bütün deyilənlərə rəğmən Azərbaycan hər iki dövlətlə əvvəlki kimi balanslı siyasətini davam etdirməli, eyni zamanda bir qədər fərqli siyasət yürütməlidir".

A.Əlizadə hesab edir ki, Azərbaycan dövləti olaraq öz haqlı mövqeyimizi daha qətiyyətlə diqqətə çatdırmalıyıq: "Məsələn, bugünkü İranın inzibati ərazisində 30 milyonluq daimi soydaşımız yaşayır. Bir sıra elementar hüquqlar-

Rusiya və İranla necə davranacaq - partiya sədrələrindən təkliflər

"Onların qərbyönlü siyasət yürüdən müstəqil və güclü Azərbaycanın yanında olmağa çalışacağı daha realdır" - ekspert

dan, həmçinin ana dilində təhsil almaq hüququndan məhrum olan bu soydaşlarımıza hər sahədə daha aktiv dəstək nümayiş etdirməliyik. Bununla yanaşı Azərbaycanın Qərbe inteqrasiyası davamlı və sürətli olmalıdır. Yeni bu illərin təcrübəsi onu deməyə əsas verir ki, yalnız sivil qonşuluq münasibətləri saxlamaqla adı çəkilən dövlətlərin Dağlıq Qarabağ məsələsində Azərbaycanın yanında olacağına inanmaq sadəlövlükdür. Bu dövlətlə-

maq məcburiyyətində qalan soydaşlarımıza hər sahədə daha aktiv dəstək nümayiş etdirməliyik. Bununla yanaşı Azərbaycanın Qərbe inteqrasiyası davamlı və sürətli olmalıdır. Yeni bu illərin təcrübəsi onu deməyə əsas verir ki, yalnız sivil qonşuluq münasibətləri saxlamaqla adı çəkilən dövlətlərin Dağlıq Qarabağ məsələsində Azərbaycanın yanında olacağına inanmaq sadəlövlükdür. Bu dövlətlə-

rin demokratik dəyərlərə söykənərək qərbyönlü siyasət yürüdən müstəqil və güclü Azərbaycanın yanında olmağa çalışacağı daha realdır".

Azadlıq Partiyasının sədri Əhməd Oruc isə bildirdi ki, Azərbaycanın Rusiyaya və İrana təsir imkanları kifayət qədərdir. Azərbaycan Rusiya ilə münasibətlərdə Türkiyə ilə birgə hərəkət etməlidir. İlk öncə Rusiyadan asılılıq ortadan götürülməlidir. MDB-yə daxil olan türk dövlətlərinin bu məsələdə fəaliyyəti koordinasiya olunmalıdır: "MDB-yə daxil olan dövlətlərin palamentlərində bu məsələ müzakirə olunmalı və qərarlar verilməlidir. Rusiya tərkibindəki federal subyektlərlə əlaqələr yaradılmalıdır. Ən əsas məsələlərdən biri Rusiyadakı Azərbaycan diasporunun bu istiqamətdə aktiv fəaliyyəti olmalı, Azərbaycan diasporu ciddi təşkilatlanmalıdır.

İrana gəldikdə, burda resurslar daha çoxdur. Faktiki olaraq Ermənistanın dünya bazarı ilə əlaqələri, bütün iqtisadi təminatları İran vasitəsilə, İranın Azərbaycan türkləri yaşayan ərazisi ilə həyata keçirilir. Hesab edirəm ki, həmin vilayətlərdə bu məsələnin müzakirəsini təşkil etmək, qardaşlaşmış şəhər və s. vasitəsilə bu məsələni gündəmə gətirmək lazımdır. İranda Xocalı soyqırım abidələrinin inşasına nail olunmalı, eləcə də Azərbaycan dini icması İranın din xadimlərinin Qarabağ məsələsinə münasibətinin ortaya qoyulmasına nail olmağa çalışmalıdır. İran cəmiyyəti ilə təmaslar gücləndirilməlidir. Azərbaycan İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının konfranslarında təcavüzkar Ermənistanı dəstək olan müsəlman ölkələri məsələsini qaldırmalıdır".

□ E.SƏYİDAĞA

Kürdlərin müstəqillik arzusu daşa dəydi - səbəb

Tanınmış politoloqdan son durumla bağlı maraqlı açıqlamalar...

"Referendumun oyatdığı meylləri aradan qaldırmaq üçün görülməli olan tədbirlər sisteminin hələ çox kiçik hissəsi həyata keçirilib". Bu barədə politoloq Qabil Hüseynli Şimali İraq Kürd Muxtariyyətinin 25 sentyabrda müstəqillik referendumundan indiyə qədər ki, cərəyan edən prosesləri və hazırkı durumu şərh edərkən bildirdi.

Q.Hüseynli "Yeni Müsavat" şərhində qeyd etdi ki, qarşıda həm İraqı, həm də onun qonşularını yeni addımlar atmağa vadar edə biləcək tələblərin qaldığını söyləmək mümkündür: "Yeni Yaxın Şərqi bu bölgədə siyasi hərəkət hələ aşağı düşməyib və ola bilsin artacağı meylləri də yavaş-yavaş görməkdədir. Amma müstəqilliklə bağlı kürdlərin düşüncələri uzun müddətə təxirə salınıb. Şimali İraq Kürd Muxtariyyətindəki adı muxtariyyət olub özü daha çox müstəqil olan ictimai sistem hələ demontaj olunmayıb. İraq öz ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi və separatizmə qarşı mübarizədə mü-

əyyən irəliləyişlər əldə edib. Amma proses hazırda yerində saymaqdadır. Bütövlükdə İraqın suverenliyi Kürd Muxtariyyətinin müəyyən hissələrində bəzi yerlərdə cüzi, bəzi yerlərdə nisbətən uğurlu həyata keçirilə bilər. Məsələn, Kerkük peşmərgələrdən azad olunub. Neft qaynaqlarının ən azı, 60-70 faizi İraq mərkəzi hökumətinin nəzarəti altına keçib".

Politoloq kürdlər üçün daha ciddi problemin neft məsələsi ilə bağlı yarandığını dedi: "Şimali İraq Kürd Muxtariyyətinin neft hasilatı və nəqli məsələsində ciddi problemlər yaranıb. Xüsusilə, muxtariyyətin Rusiyanın ən

böyük neft şirkəti olan "Rossneft"lə bağladığı 3 milyard dollar məbləğində müqavilə batmaq üzrədir. Rossneft onun 1 milyardının əvvəlcədən ödəyib və həmin pul muxtariyyətin müəyyən ehtiyaclarının ödənilməsinə sərf edilib. Yeni hələ ki, Şimali İraq Kürd Muxtariyyəti ilə rəsmi Bağdad arasında nəzərdə tutulan dialoq reallaş-

mir. Həmin dialoqun predmeti Şimali İraq Kürd Muxtariyyətinin əvvəlki ərazilərə qaytarılması, sonra isə muxtariyyətin tələb etdiyi səlahiyyətlərin onlarda saxlanılıb mərkəzə aid olan səlahiyyətlərin Bağdada ötürülməsi prosesi də hələ baş verməyib. Məsud Bərzaninin istefası ilə bağlı rəsmi Bağdad arasında nəzərdə tutulan dialoq reallaş-

yətdə mərkəzləşmənin və Bağdaddan asılılığın zəiflədilməsi prosesinin əksi olan proseslər başlamayıb. Bağdaddan ya baş nazirin və ya müxtəlif rəsmi şəxslərin verdiyi ultimativ tələblər havada asılı olaraq qalır. Eyni zamanda Bağdad ordusu da həmin mövqələrdə qalır. Məsələn, Ərbil və Süleymaniyyə arasında İraq hökumətinin iri ordu birləşmələri qalmaqdadır. Amma hərbi əməliyyatlar getmir. Peşmərgələr də həmin bölgədə müdafiə mövqeyi tutublar. Yeni Şimali İraq Kürd Muxtariyyətinin müstəqillik atributlarından olan ordunun silahsızlandırılması və Bağdada tabe edilməsi prosesi də hələ başlamayıb. Nə vaxt başlayacağını da söyləmək çətindir. Bundan başqa, Ərbil hökumətinin neft satmaq və neftdən gələn gəlirləri Şimali İraq Kürd Muxtariyyətinin büdcəsinə yönləndirmək arzularının qarşısı kəsilsə də onlar hələ bu arzudan vaz keçməyiblər. Neftdən imtina- nın müqabilində Bağdaddan Şimali İraq Kürd Muxtariyyətindəki memurların maaşlarının, sosial proqramlar üçün lazım olan vəsaitlərin muxtariyyətin büdcəsinə ödənilməsinə tələb edirlər. Bağdad yalnız memurların bir hissəsinin maaşını verəcəyini vəd edir. O da hələlik baş tutmayıb. Bu du-

rum isə muxtariyyətdə ciddi iqtisadi böhrana səbəb olub, maddi rifah halı xeyli aşağı düşüb".

Politoloq vurğuladı ki, beləliklə, hələlik mərkəzlə əyalət arasında münasibətlər konstitusiyaya çərçivəsində cərəyan etmir: "Yalnız siyasi liderlərin yazışması, polemikası, bəyanatları şəklində özünü büruzə verir. Doğrudur, Ərbilin müstəqilliyə yönəlmiş hərəkətlərini dünya müdafiə etmədi. İlk növbədə elə ABŞ-ın özü bunu dəstəkləmədi. Amma ortaya ABŞ Dövlət Departamentinin rəhbəri Reks Tillersonun Şimali İraq Muxtariyyətinin müstəqilliyini dəstəkləyəcekləri barədə yazdığı məktub çıxdı. Bu da Amerikanın bölgədə yeritdiyi siyasətin qeyri-səmimiyyətini ortaya çıxardı. İranla Türkiyə separatizmə qarşı birgə əməliyyatlar keçirmək haqqında razılığa gəliblər. Bağdad isə Türkiyədən Şimali İraqa daha təsirli tədbirlər görməyi rica edir. Şimali İraq Kürd Muxtariyyəti isə Türkiyəyə tərif dolu bəyanatlar ünvanlayaraq ortanı sakitləşdirir. Amma PKK məsələsinin ciddiliyi Türkiyəni hərəkətə keçməyə məcbur edəcək. İranın da bu məsələyə qoşulması bölgədə vəziyyətin bir az da gərginləşəcəyini işarələrini verməkdədir".

□ ETİBAR

Ləğv edilmiş MTN-in sabiq rəhbəri Eldar Mahmudovun təsir dairəsində olmuş "Rabitə işi" fiqurantlarının cəzaları yüngülləşdirilir. Yada salaq ki, Eldar Mahmudov vəzifəsindən çıxarıldıqdan sonra Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyində (RYTN) də yoxlamalar başlamış, nazirliyin əksər rəhbər şəxsləri həbs olunmuşdular. Hazırda onlardan bir qisminin şikayətinə Bakı Apellyasiya Məhkəməsində baxılır.

RYTN Aparatının sabiq rəhbəri sabiq Aparat rəhbəri Vidadi Zeynalov, "Aztelekom" MMC-nin sabiq baş direktoru Məhəmməd Məmmədov, "Bakı Telefon Rabitəsi" İstehsalat Birliyinin sabiq rəhbəri Beytulla Hüseynov, "Bakı Telefon Rabitəsi" İstehsalat Birliyinin baş mühasibi Anar Mustafayev, "AzlnTelekom" MMC-nin sabiq baş direktoru Cəlil Cəfərov, "Azərpoçt" MMC-nin sabiq baş direktoru Qəmbər Bəybalayev, "Optik Rabitə, Tikinti və Quradırma" MMC-nin baş mühasibi Səhrab Hübətov, həmçinin Emin Məmmədov, "Bakı Rabitə Təmir Tikinti" və "Təmir Təchizat Servis" MMC-lərinin direktoru Bayram Vəliyev, "Optik Qurğular" İdarəsinin reisi Namazəli Məmmədov və "Aztelekom" MMC-nin baş mühasibi Oktay Rüstəmovun barəsində olan hökmdən verilən apellyasiya şikayəti üzrə məhkəmə keçirilib. İş üzrə verilən qərara əsasən Vidadi Zeynalovun cəzası 4 il, Beytulla Hüseynovun cəzası 7 il 6 aya endirilib. Namazəli Məmmədov, Anar Mustafayev, Emin Məmmədov və Qəmbər Bəybalayev barəsində isə şərti cəza verilib və onlar məhkəmə zalından azadlığa buraxılıblar. Bu

şəxslərin adları, əməlləri illərlə ictimiyətdən gizli qalıb. Daha çox E.Mahmudovun çetəsinin çətri altında olan bu şəxslər uzun illər dövlət büdcəsindən ayrılan vəsaitlərə sahib çıxıb, varlanmışdılar. Büdcədən oğurladıqları pullar da bir neçə on milyon manatla ölçülürdü.

Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hökmü ilə V.Zeynalovla B.Hüseynov 13 il, N.Məmmədov 11 il, E.Məmmədov 10 il, A.Mustafayev 5 il, Q.Bəybalayev 3 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilmişdilər...

Bu arada "MTN işi" üzrə fərqli proseslərin də şahidi olmaqdayıq. Bir neçə gün öncə E.Mahmudovun köməkçisi və əmisi oğlu Vüqar Mahmudov həbs edilib. Vüqar Mahmudovun adı cinayət işi üzrə bir neçə epizodda da hallanıb. General Akif Çovdarovun cinayət işində agentlərə ayrılan pulların mənimlənməsində iştirakçı kimi adı keçib. Lakin təcridxanada müəmmalı şəkildə dünyasını dəyişən polkovnik İlqar Əliyevin ifadəsində V.Mahmudovun adının çəkildiyi haqda məlumatlar var çəkib. O, 2015-ci il dekabr ayında verdiyi ifadəsi zamanı bildirmişdi ki, zərərçəkən Maq-

"MTN işi"ndə yeni gəlişmə

Eldar Mahmudovun "çetəsi"nin cəzası azaldılır, özü isə...

sud Mahmudovdan alınan 120 min dolların 70 mini nazir Eldar Mahmudovun tapşırığı ilə köməkçisi Vüqar Mahmudova verilib. V.Mahmudov isə məhkəmədə ifadə verərkən fəaliyyət göstərdiyi vaxt ərzində heç kimin ona pul vermədiyini dedi: "Qanun çərçivəsində işləmişəm, tapşırıqları yerinə yetirmişəm".

Lakin general Elçin Quliyevin cinayət işi üzrə istintaqa şahid qismində cəlb edilən

V.Mahmudov bəzi mətləblərin üstünü açıb. O, nazirlikdə işləməzdən qabaq kiçik bizneslə məşğul olduğunu açıqlayıb: "O zaman İlham adlı şəxslə yaxın dostluq əlaqələrim yaranmışdı, birlikdə iş görməyə başladım. Ona pul vermişdim, İlham özü işləri görürdü. Qazandıqdan mənə pul verirdi. Bir müddət sonra İlhamı Binəqədi rayonunun reisi olan Rafiq Səfərovlə tanış etdim. Məqsəd o idi ki, bazarda digər siqaret qaçaqmalçıların qarşısı

alınsin. İlham bu işdə uzun müddət idi ki, çalışırdı. Ölkəyə siqaret gətirən hamını əlinin içi kimi bilirdi. Rafiqlə İlham birlikdə işləməyə başladılar. İlham ölkəyə kimin siqaret gətirdiyini Rafiqə deyirdi. Rafiq də əməliyyat keçirib həmin adamı tuturdu. Malını əlindən alıb İlham verirdi, o da ucuz qiymətə həmin siqareti satıb Rafiqə pul şəkildə qaytarırdı".

O həтта bir neçə dəfə bu qanunsuz prosesin iştirakçısı olduğunu da etiraf edib...

Bəzi ictimaiyyət nümayəndələri V.Mahmudovun həbsinin E.Mahmudovla aparılan uzunmüddətli danışıqların nəticəsi olaraq gələn razılaşmanın tərkib hissəsi hesab edirlər. Belə iddia edilir ki, Eldar Mahmudovun "çetəsi"ne daxil olan "Rabitə işi"ndəki şəxslərin cəzaları yüngülləşdirildiyi bir vaxtda sabiq nazirin əmisi oğlunun həbsi formaldır və nəticəsi razılaşma tərəfləri bəllidir. Başqa sözlə V.Mahmudovu da "Rabitə işi"ndə adı keçən təqsirləndirilən şəxslər kimi 1-2 sonra azad edəcəklər.

Lakin proseslərin başqa cür cərəyan edəcəyi iddiası da var. Bir qism de hesab edir ki, bütün bu cinayətlərin başında Eldar Mahmudovun özünün dayandığına dair kifayət qədər materiallar toplanıb və artıq onun həbsi istiqamətində addımlar atılır. Bir neçə gün öncə Eldar Mahmudov prokurorluğa çağırılaraq ifadə verib.

Noyabrın 8-də isə xəbər saytları belə bir məlumat yaydı ki, Eldar Mahmudov növbəti dəfə istintaqa dəvət edilib, həftəsonu yenidən dindiriləcək.

Musavat.com-a isə mötəbər mənbələrdən gələn informasiyalarda əminliklə qeyd edilir ki, Eldar Mahmudovun həbsi üçün bütün hüquqi addımlar atılıb və növbəti dindirilməsinə sonunda qəndalanacaq. Onun ətrafının cəzasının azaldılması isə qeyd etdiyimiz kimi, Eldar Mahmudovun bu işlərin başında dayanmasının sübutu yetirilməsinin və buna dair həmin şəxslərin təsdiqləyici ifadələr verməsidir.

□ E.HÜSEYNOV

Ofşorlardakı gizlinlər - böyük dövlətlərin korrupsiya ocaqları

Dünyaya səs salan jurnalist araşdırmaları "Sahildən kənar" zonaların ləğvini gündəmə gətirib; ekspertlər bunun yaxın zamanda mümkün olmayacağını düşünür

Beynəlxalq Araşdırmaçı Jurnalistlər Konsorsiumunun yeni araşdırması bir daha dünyanın diqqətini ofşor ərazilərə yönəldi. Xatırladaq ki, "Cənnət sənədləri" adlı bu dəfəki sənədlərdə Böyük Britaniya kraliçası, Kanadanın baş naziri Castin Trüdo, ABŞ prezidenti Donald Trampın, Rusiya prezidenti Vladimir Putinin yaxın çevrəsinə daxil olan şəxslər, Ukrayna prezidenti Petro Porosenko, Almaniyanın sabiq kansleri Gerhard Şröder də daxil olmaqla, dünyanın 50 ölkəsində müxtəlif vəzifələri tutmuş və tutmaqda davam edən 120 siyasətçinin ofşorlardakı vergidən yayınma əməlləri barədə məlumatlar açıqlanıb. Sənədlərdə həmçinin Nike, Apple, Deutsche Post, Siemens, Allianz, Bayer, Siemens, Deutsche Bank kimi dünya nəhəngi şirkətlərin də adları keçir.

"Cənnət sənədləri"ndə aşkar olunan maliyyə əməliyyatlarının həcmi 8 trilyon avroya yaxındır. Bu araşdırmalar ofşor ərazilərdəki vergi cənnəti yarıdan rejimlər məsələsini yenidən aktuallaşdırmış oldu. Xatırladaq ki, Kanadanın baş naziri Castin Trüdo hələ "Panama sənədləri" açıqlananda ofşorların ləğvi məsələsini qaldırılmışdı.

"Ofşor" sözünün mənası "sahildən kənar" deməkdir. Ofşor ərazilər - əsasən adalarıdır. Belə adalarda xüsusi vergi-gömrük-valyuta rejimleri tətbiq olunur. Bu sahələrdə edilən xüsusi güzəştlər belə adaları cəlb edir.

Ofşorun tarixini isə qədim Afina ilə bağlayırlar. Tarixi məlumatlara görə, Afina tacir gəmilərini cəlb etmək üçün vergi

dərəcələrini 2 faizə endirib. Cəmi bir neçə ildən sonra bir çox yunan adaları tacirlərin "sevimli"ne çevrilib. Müasir tarixdə ofşor qaydalarını ilk tətbiq edən İsveçrə hesab olunur: güzəştli maliyyə-bank rejimlərinə görə. 1970-ci illərdə Böyük Britaniyanın iqtisadi müstəqillik verdiyi 19-dək ada mərkəz büdcədən kəsilən dotasiyanın yerini doldurmaq üçün İsveçrənin təcrübəsini daha da tətbiq etməklə tətbiq etməyə başladı. Ötən əsrin sonlarından isə bir sıra ərəb dövlətləri də ofşor ərazilər formalaşdırmağa başladılar. Beləliklə, fantastik məbləğdə vəsaitlərin dövr etdiyi "vergi cən nətləri" foralaşaraq, müasir dünyanın ciddi başağrısına çevrilecək qədər böyüdülər. Hazırda At-

lantik okeanında yerləşən adalarda, bir neçə ərəb ölkəsində belə zonalar mövcuddur.

Onu da qeyd edək ki, Qərb zonalarından fərqli olaraq Ərəb ofşorlarında qapalılıq var. Belə ki, Qərb ofşorlarında iqtisadi məlumatlar - ərəziyyə maliyyə yatırın şirkətlərin və ayrı-ayrı şəxslərin, orada yaradılan şirkətlərin təsisçilərinin adları, maliyyə göstəriciləri əlçatan olur, ictimai açıq saxlanılır. Ərəb ofşorlarında isə belə məlumatlar kammersiya sirri adı altında gizli saxlanılır.

Dünyaya səs salan jurnalist araşdırmaları ofşor ərazilər üçün nə vəd edir: onların ləğvi

mümkündürmü? Bu baş verərsə hansı nəticələrə səbəb ola bilər?

Sualları cavablandırın iqtisadçı-alim, ADR Hərəkatının rəhbəri Qubad İbadoğlu deyir ki, son illərdə ofşorlarla bağlı qalmaqallı faktların çoxalması müşahidə olunur: "Ofşorlarda 2 cür fəaliyyətlər həyata keçirilir. Bir çox korrupsiyanın yük-sək olduğu ölkələrdə məmur-lar, elə biznesdə çalışan şəxslər də öz qeyri-qanuni gəlirlərini leqallaşdırmaq üçün ofşor ərazilərdə şirkətlər yaradırlar. Adətən qısamüddətli dövr üçün yaradılan bu şirkətlər vəsaitlər leqallaşdırılan ki-

mi ləğv olunur. Amma bu ərəzilərde qanuni qazanılan pullarla da fəaliyyətlər həyata keçirilir. Məsələn, Avropa, Asiya və ABŞ-ın şirkətləri, varlı iş adamlarını ofşora cəlb edən əsas amil vergi rejimi olur. Onlar böyük məbləğdə əməliyyatlarını ofşorlardakı şirkətlər vasitəsilə həyata keçirirlər ki, vergini daha az ödəsinlər. Bu isə qanunsuzluq sayılmır".

Bütün bunlara baxmayaraq, Q.İbadoğlu yaxınmüddətli dövrdə ofşor ərəzilərde rejimlərin ləğvini gözləmir: "Ofşor zonalarında böyük şirkətlərin və böyük dövlətlərin maraqları olduğu üçün onların ləğvini real saymıram. Həm "Panama sənədləri", həm də "Cənnət sənədləri" göstərir ki, həmin zonalar vasitəsilə çox nəhəng həcmdə pullar yuyulur, leqallaşdırılır. Bu baxımdan, ofşorların fəaliyyəti dünya üçün həm təhlükədir, həm də təhdiddir. Lakin yenə də ofşorların fəaliyyətini dayandıracağına inanmıram. Ofşor adaları əsasən Böyük Britaniya Krallığının idarəçiliyi altındadır. Qeyri-leqal fəaliyyətlərlə yanaşı, bu ərəzilərde leqal şəkildə bir çox böyük dövlətlərin, dövlət şirkətlərinin fəaliyyətləri var. O cümlədən Azərbaycan Dövlət Neft Fondunun da ofşorlarda sərmayələri var. Bu böyük dövrüyyə və maliyyə axınına malik olan biznes mərkəzlərinin fəaliyyətinin qısa müddət ərzində dayandırılması mümkün deyil. Burada əsas məsələ global maliyyə axınlarında şəffaflığın və hesabatlığın təmin olunmasıdır. Bunu təmin etmək üçün böyük dövlətlər, böyük şirkətlər say göstərməlidir. Global səviyyədə antikorrupsiya prosesləri başladılmalıdır. Bu təşəbbüslərdə Böyük Britaniya, ABŞ kimi dövlətlər iştirak etməli, böyük şirkətlər də dəstək verməlidir. Ofşorlarla bağlı yaxınmüddətli dövrdə məhz bu prosesləri

gözlənilən hesab edirəm".

İqtisadçı-alim fikrincə, yaxın müddətdə ofşorların ləğvi bütün dünyada çox ciddi problemlər yarada bilər: "Bu variantı təsəvvür etmək çətindir, onda maliyyə böhranı başlaya bilər, çünki həmin pullar ofşorlardan geri çəkilsə yenidən yerləşdirmək üçün alternativ seçimlər o qədər də çox deyil."

Politoloq Sülhəddin Əkbərin sözlərinə görə, ofşorların yaradıldığı problemlər uzun müddətdir dünyanı narahat edir: "Bu məsələnin həm hüquqi, həm də siyasi-mənəvi tərəfləri var. Bir çox ölkələrdə vergidən yayınma, korrupsiya halları üzrə qaldırılan cinayət işlərinin təhqiqatı gedib ofşor şirkətlərə gedib çıxır. Bu faktların çoxalması həmin ölkələrin hüquq-mühafizə, vergi, gömrük və digər orqanlarını, həmçinin cəmiyyətlərini ciddi şəkildə narahat etməyə başlayıb. Çünki ofşorlarda yalnız dövlət-hökumət rəhbərlərinin, siyasi liderlərin deyil, böyük şirkətlərin, iş adamlarının, hətta dünyaca məşhur sənət adamlarının belə vergidən yayındığı üzə çıxır. Bu isə ayrı-ayrı ölkələrdə büdcəyə ödənişlərin azalması ilə nəticələnir. Bütün bunlar son zamanlar ən müxtəlif səviyyələrdə ofşorlar probleminin gündəmə gətirilməsi, onun həlli ilə bağlı çağırışların intensivləşməsinə şərtləndirir".

S.Əkbər hesab edir ki, ofşor rejimləri təcridən ləğv oluna-cacaq: "Dünyada başladılan global şəffaflaşma prosesləri ona aparır ki, zamanla ofşor ərazilər və ofşor şirkətlər ləğv olunsun. Bu, birdən-birə baş verəcək proses deyil. Çünki ofşorlarda fəaliyyəti olan siyasi rəhbərlərin, böyük şirkətlərin aşkar olması da, bu prosese gizlin müqavimətini olacaq. Həmin müqavimətin keçilməsi üçün müəyyən zaman tələb olunur".

□ Dünya SAKIT

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Ermənistan indi də Azərbaycanın strateji tərəfdaşlarından olan İsrailə "qarmaq" atmağa çalışır. İşğalçı ölkənin xarici işlər naziri Edvard Nalbəndyanın İsrailə iki günlük səfərini öncəliklə buna cəhd adlandırmaq lazım gəlir. Lakin çətin ki, bu səfəri uğurlu saymaq mümkün olsun - hərçənd, Nalbəndyan İsraildə baş nazir Benyamin Netanyahu tərəfindən də qəbul edilib.

Məsələ ondadır ki, bu səfər zamanı İsrail və Ermənistan arasında əlaqələri genişləndirməyə yönəlcək hər hansı sənəd imzalanmayıb, bəyanat verilməyib. Ən önəmlisi, tərəflər arasında hərbi sahədə əməkdaşlıq müzakirə mövzusu belə olmayıb. Baş nazir Netanyahu Nalbəndyanla görüşdən sonra erməniləri ovundu-

racaq önəmli heç bir söz deməyib. Yalnız növbətçi bəyanatlar. Ermənistan XİN başçısı isə Netanyahu'nun diqqətinə ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədrlərinin və Ermənistanın Qarabağ məsələsində söylərinin "nədən ibarət olduğunu" çatdırıb.

Bir sözlə, səfər sönük keçib. O dərəcədə sönük ki, ona

Daha bir cani Ermənistan ordusunun başına gətirilir

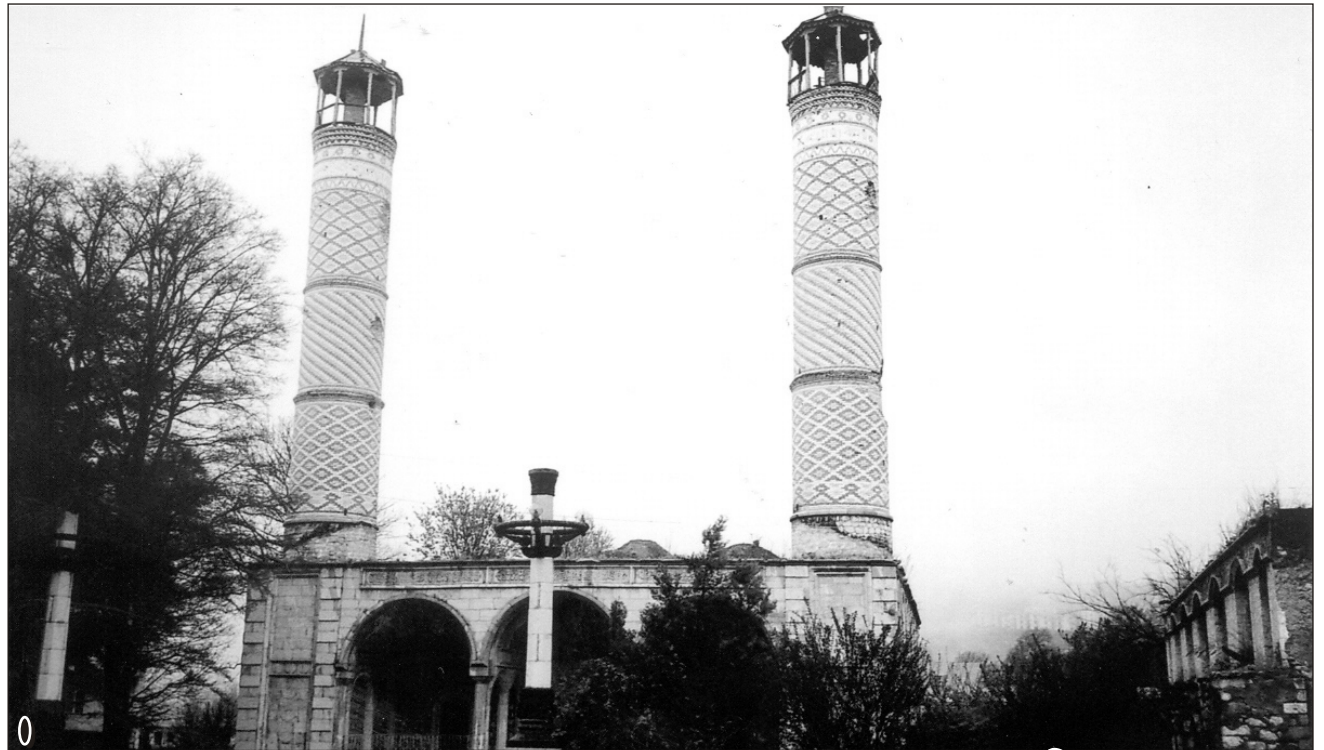
Ermənistan ordusunun rəhbərliyində dəyişikliklər gözlənilir. Musavat.com bununla bağlı erməni mediasına istinadən xəbər verir. Məlumatla görə, Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin Baş Qərargah rəisi, general-leytenant Movses Akopyan tutduğu vəzifədən azad oluna bilər.

Bildirilir ki, hazırkı qərargah rəisi Ermənistan ordusunun təchizatı ilə əlaqədar səs-küylü məlumatlardan sonra onun bu vəzifədə qalması sual altına düşüb. Ancaq erməni mətbuatı onun "vurulması"nın arxasında sabiq müdafiə naziri Seyran Ohanyanla əlaqələrinin olması faktının da yer aldığını yazır.

İddialara görə, M.Akopyanı Dağlıq Qarabağdakı separatçı rejimin "qərargah rəisi" Levon Mnatsakanyan əvəzləyə bilər.

Ordu rəhbərliyindəki dəyişiklik ondan xəbər verir ki, Serj Sərkisyan "konstitusiyaya"ni bəhanə edərək əslində öz hakimiyyətinin ömrünü uzatmaq üçün hazırlıqlara başlayıb. Onun Qarabağdakı daha bir canını Ermənistan ordusunun başına gətirməyə hazırlıq görməsi də bundan xəbər verir. Qarabağ erməni olan Sərkisyan 2018-ci ilin aprelində prezidentlikdən baş nazirliyə keçid etməyə tədarük görür. Ermənistan əsilli Karen Karapetyanla mübarizədə o, "Qarabağ klani"na "stavka" etdiyini elə qarabağlı Levonu ordunun başına gətirməklə də sübuta yetirir.

Qarabağ

İşğalçı ölkə "özünə" yeni tərəfdaşlar axtarışında - Bakıya təhdid?

Ermənistan rəsmilərinin Şərqi ölkələrinə intensivləşən səfərlərində əsas hədəf; İrəvanın Qarabağ nağıllarına Azərbaycana rəğbəti olan ölkələrdə inanacaqlarmı? **Politoloq:** "Sərkisyan Putinlə görüşə son təlimatlarını almağa gedir..."

hətta yerli media ciddi diqqət ayırmayıb. Başqa cür gözlənilmirdi də. İsrail üçün Azərbaycanla münasibətlər, qat-qat böyük dəyər daşıyır, nəinki Rusiyanın satelliiti, ciddi iqtisadi və energetik əhəmiyyət na çıxışdan məhrum və izolyasiyada olan Ermənistanla.

Söhbət heç Bakı ilə Təl-Əviv arasında son illər daha da dərinləşən hərbi və hərbi-texniki əməkdaşlıqdan, İsrailin Bakı-Tiflis-Ceyhan neftinin alıcılarından biri olmasından və ya İsrailin öz qazını TANAP-la nəql etmək istəyindən də getmir. Həm də ondan gedir ki, müasir, tolerant müsəlman Azərbaycan müsəlman dünyasında barmaqla sayılacaq dostları olan yəhudi dövlətinin islam dünyasında yaxşı əlaqələrdə olduğu tək-tük ölkələrdəndir. Bu üz-dən əməkdaşlıq ondan ötrü strateji anlam daşıyır.

Üstəlik, Azərbaycandakı yəhudi icması həmişə təhlükəsizlikdə yaşayıb, indi də belədir. Ermənistan isə monoetnik bir ölkəyə çevrilib. Ciddi maliyyə resursları olmayan Ermənistanın İsrailə silah ticarəti içində olması da qeyri-mümkündür. Üstəgəl, silah bazarında İsrailin əsas rəqiblərindən olan Rusiya buna imkan verməz.

Kəsəsi, İrəvanın İsrailə əlaqələri möhkəm təməldən məhrumdur və ciddi inkişaf perspektivi ola bilməz. Bunu İrəvanda da yaxşı bilirlər. Odur ki, Azərbaycanla İsrailin münasibətlərini hər vaxtla pozmağa çalışırlar. Yeri gəlmişkən, Nalbəndyanla texminin eyni vaxtda prezident Serj Sərkisyan strateji müttəfiqimiz Pakistanla gərgin münasibətlərdə olan Hindistana səfər edib. Bu da diqqətçəkici detallardan biridir.

Gələn həftə - noyabrın 15-də isə Sərkisyan Ermənistanın "mədəniyyət günləri"nin açılışı ilə əlaqədar Moskvaya yollanacaq. Bir çox ekspertlər onun Putinlə gözlənilən görüşündə Rusiya liderinin bir daha öz forpostu ilə bağlı Ermənistan prezidentinə son təlimatlarını verəcəyini ehtimal edirlər. Bundan bir qədər sonra - noyabrın 24-də isə Serj Sərkisyan Brüsselə, Avropa Birliyinin "Şərqi tərəfdaşlığı" sammitinə gedəcək - hansı sammitdə ki, işğalçı ölkənin təşkilatla çərçivə sazişinin imzalanması da gündəmdə olacaq.

"Brüssel sammitindən öncə Sərkisyan Moskvada Rusiya tərəfindən təlimatlandırılacaq". Bu sözləri Axa-

ra.az -a açıqlamasında Ermənistan prezidentinin Moskva səfərini şərh edən politoloq Arzu Nağıyev deyib. Ekspert Moskvada keçiriləcək Ermənistan mədəniyyət günlərinin sadəcə bəhanə olduğunu bildirib.

"Məlum məsələdir ki, regionda bu gün nüfuz məsələsi həll olunur. İstər ABŞ, istərsə Rusiya daxil olmaqla digər supergüclər müəyyən münasibətlərin həllində nüfuz sahibi olmaq uğrunda savaş aparır və hazırda buna uyğun olaraq da müvafiq siyasət yürüdü", - deyə ekspert qeyd edib.

Politoloq Ermənistan prezidentinin Moskvada Vladimir Putinlə müzakirə edəcəyi məsələlərə də aydınlıq gətirib. "Çox güman ki, Moskvada Bakı-Tiflis-Qarsla bağlı danışıqlar aparılacaq. Bakı-Tiflis-Qarsa xəttinə qoşulmaq İrəvanın çoxdankı arzusudur. İrəvan bir sıra istiqamətdə siyasi gedişlərə əl ataraq Moskvadan təlimatlar alacaq. İkincisi, Ermənistan və Rusiya prezidentlərinin istər rəsmi, istərsə də qeyri-rəsmi görüşlərində Dağlıq Qarabağ münaqişəsi gündəmdə olacaq. Bir sözlə, Sərkisyanın Moskvaya səfəri Ermənistanın Rusiya tərəfindən təlimatlandırılması prosesi hesab

oluna bilər" - politoloq əlavə edib.

Qeyd edək ki, Sərkisyanla bərabər Moskvaya parlament sədri, müdafiə naziri və deputatların gəlişi gözlənilir.

Şübhəsiz ki, işğalçı ölkənin Rusiya ilə əlaqələri, daha doğrusu, 2047-ci ilədək uzunmüddətli müqavilə şəklində rəsmiləşmiş hərbi-siyasi müttəfiqliyinin İrəvan üçün alternativ yoxdur. Bu müttəfiqliyi nə Avropa ölkələri və ABŞ, nə də tutaq ki, İsrailə isti münasibətlər əvəzləyə bilməz. Çünki Rusiya Ermənistanla birgə faktiki şəkildə Azərbaycan torpaqlarının ortaq işğalçısıdır, ən əsası, Ermənistan adlı formal dövlətin əsas mövcudluq qarantıdır.

Rusiya olmazsa, sözsüz ki, Ermənistan qısa zamanda öz varlığını itirər. Təbii ki, Azərbaycana qarşı işğalçılıq siyasətini, bütövlükdə Türkiyə və digər qonşu dövlət olan Gürcüstana qarşı ərazi iddialarını davam etdirərsə. Əfsus ki, Moskvada həm də bölgəni qarışdırmaq məqsədi güdən belə iddiaların qranatı kimi çıxış eləməkdədir. Nəinki Gürcüstanın Abxaziya və Cənubi Osetiya bölgələrini ilhaq eləməklə regionda işğalçı qismindədir.

Azərbaycana idxal edilən kərə yağı üçün tətbiq edilən gömrük idxal rüsumlarının 3 dəfə azaldıldı. Bu qərar dərc edildiyi gündən (bu gündən) 30 gün sonra qüvvəyə minəcək və 2019-cu il dekabrın 31-dək qüvvədə olacaq.

Qeyd edək ki, indiyə qədər Azərbaycanı idxal edilən kərə yağı və digər süddən hazırlanmış yağlar üçün tətbiq edilən gömrük idxal rüsumları bu malların gömrük dəyərinin 15%-i həcmində olub. Qərara əsasən kərə yağı və digər süddən hazırlanmış yağlar üçün tətbiq edilən gömrük idxal rüsumları bu malların gömrük dəyərinin 5%-i həcmində müəyyənləşib. Beləliklə, rüsumlar 10% və 3 dəfə azaldılıb.

Ekspertlərin fikrincə, rüsumların azaldılması pərakəndə satış qiymətlərinə də təsir edəcək. Hazırda bu təsirin nə qədər olacağı və nə zamandan etibarən bazarlarda öz əksini tapacağı cəmiyyəti maraqlandıran əsas suallardan biridir.

Bu suala cavab tapmaq məqsədi ilə "Yeni Müsavat"ın müxbiri paytaxtda fəaliyyət göstərən bir neçə marketə baş çəkib. Market rəhbərləri mətbuata danışmaqdan imtina etsələr də, məlumat üçün bildirdilər ki, qərar təxminən 1 ay sonra bazarla təsir edə bilər. Çünki hələ ki, gömrük rüsumları ilə bağlı azalma tətbiq olunmağa başlamayıb.

Gömrük rüsumlarının azalmasının qiymətlərə nə qədər təsir edəcəyinə gəlincə, market rəhbərləri bildirdilər ki, bu rüsumların azalmasının necə hesablanmasından və həmin dövrə qədər yağın qiymətinin nə qədər qalxacağından asılı olacaq.

Qeyd edək ki, marketlərdə kərə yağının qiymətində nə artım, nə də azalma müşahidə olunmur. "Rahət" marketdə "Wellington" markalı kərə yağının 1 kiloqramı 17.96 manat,

"West gold" kərə yağının 1 kiloqramı 18.38 manat, "Golden Kraun" yağının kiloqramı isə 17.96 manatdır. Almaniya istehsalı olan "Gerda" kərə yağının qiyməti isə 20 manat ötür, 20.95 manata satılır. "Sərfəli" marketdə isə qiymətlər bir qədər ucuzdur. Yeni Zelandiya kərə yağı 16,35 manata satılır.

İqtisadçı ekspertlər isə kərə yağına tətbiq olunan gömrük rüsumlarının 3 dəfə azalması ilə bu məhsulun pərakəndə satış qiymətinin necə dəyişəcəyini hesablayıblar.

İqtisadçı ekspert Qubad İbadoğlunun hesablamasına görə, rüsum endirildikdən sonra 1 kq kərə yağının qiyməti orta hesabla 63 qəpik ucuzlaşa bilər. O, hesablamaları belə əsaslandırır: "Rəsmi məlumatlara görə, ölkəyə 1 kq Yeni Zelandiya yağı 5 manat 34 qəpiyə idxal olunur. Rüsum endirildikdən sonra 1 kq kərə yağının qiyməti orta hesabla 63 qəpik ucuzlaşa bilər.

Araşdırmadan məlum olur ki, Azərbaycana kərə yağı 15 ölkədən idxal olunur. Onlar arasında Yeni Zelandiya, Almaniya, Belarus, Finlandiya və Fransadan daha çox kərə yağı gətirilir. Azərbaycana gələn kərə yağının miqdarca 85 faizi Yeni Zelandiyanın, yerdə qalan 15 faizi isə 14 ölkənin payına düşür. Azərbaycana ən ucuz yağ Estoniyadan (1 kq qiyməti - 2,62 dollar), ən bahalı yağ isə Lüksemburqdan (1 kq qiyməti 10,18 dollar) idxal olunur. Yeni Zelandiya yağının 1 kq-nın idxal qiyməti 3 dollar 14 sent, hazırkı məzənnə ilə 5 manat 33 qəpik təşkil edir. Statistik xətləri korrekte etmək üçün cə-

Kərə yağı bir ay sonra ucuzlaşmağa başlayacaq...

Gömrük rüsumunun azaldılması barədə qərar qüvvəyə mindikdən sonra bazarlarda kərə yağının qiyməti 2 manat aşağı düşə bilər

vəldəki ən yüksək qiyməti və ən aşağı qiyməti kənarlaşdırıb, orta qiyməti hesablayarkən məlum olur ki, ölkəyə 1 kq kərə yağı orta hesabla 4 dollara və ya 6 manat 80 qəpiyə idxal olunur. Hətta ən aşağı və ən yuxarı qiymətləri kənarlaşdırmayanda belə 1 kq kərə yağının idxal qiyməti 4,32 dollara və ya 7 manat 34 qəpikdən baha olmur.

DGK 1 kq kərə yağının orta hesabla 5,2 dollara və ya 8 manat 84 qəpiyə idxal olduğunu açıqlayıb. Ola bilər ki, DGK bu zaman həm də idxal rüsumları və əlavə dəyər vergisini (ƏDV) də həmin qiymətə daxil edib. Gəlin onu da hesablayaq. Metodoloji yanaşmaya görə, göm-

rük dəyərinin üzərinə rüsum əlavə olunduqdan sonra ona 18 faiz idxala görə ƏDV hesablanır. Belə olan halda 3,14 dollar və ya 5 manat 34 qəpik gömrük dəyəri olan Yeni Zelandiya yağı üçün əvvəlki qaydalara görə hesablanan 15 faiz gömrük rüsumu 80 qəpik edir, onu da əlavə edəndə gömrük dəyəri və rüsumlar birlikdə 6 manat 14 qəpiyə bərabər olur. Bu məbləğə hesablanan ƏDV 1 manat 10 qəpiyə bərabər olur.

Belə olan halda idxalatçı şirkət Yeni Zelandiya mənşəli kərə yağını gömrükdən 7 manat 24 qəpiyə (6 manat 14 qəpik + 1 manat 10 qəpik) çıxarmalıdır. Gömrük rüsumu 15 faizdən 5

faiz endirildikdən sonra isə qiymətdə belə dəyişiklik baş verə bilər. Malın rüsumla birlikdə dəyəri 5 manat 60 qəpik, ƏDV hesablandıqdan sonra gömrükdən çıxış dəyəri 6 manat 61 qəpik olur. Göründüyü kimi, rüsumun 3 dəfə aşağı salınması hesabına 1 kq kərə yağı digər şərtlər nəzərə alınmadığı halda orta hesabla 63 qəpik ucuzlaşa bilər. Bu isə o kərə yağının satışında qədər də böyük endirimə gətirib çıxarmayacaq. Hesab edirəm ki, 1 aydan sonra başlayan 50-60 qəpiklik ucuzlaşma qısa müddətli dövrdə müşahidə olunacaq və çox keçmədən qiymətlər yenə də əvvəlki səviyyəsinə qayıdacaq".

İqtisadçı ekspert Vüqar Bayramovun hesablaması isə fərqlidir. O, qərar qüvvəyə mindikdən sonra bazarlarda kərə yağının təxminən 2 manat ucuzlaşacağını bildirdi: "Rüsumun 3 dəfə və ya 10 faiz azaldılması idxal edilən məhsulların xərcinin azalmasına və nəticədə daxili bazarda qiymətlərə təsir göstərə bilər. Belə ki, 100 min dollarlıq kərə yağı idxal edən sahibkar əvvəllər 15 faiz rüsum və 18 faiz ƏDV ödəyirdi. Nəticədə rüsum tətbiq ediləndən sonra malın xərci rüsum-

dan sonra 115 min dollara və ƏDV tətbiq edilən sonra isə 135.7 min dollaradək yüksəlirdi. Rüsum 5 faizə də azaldıldığı üçün bu halda idxal edilən kərə yağının rüsumlu xərci 105 min dollar, ƏDV tətbiq ediləndən sonra isə 123.9 min dollara olacaq. Bu isə o deməkdir ki, son güzəşt hər 100 min dollarlıq idxal kərə yağında 11.8 min dollar fərq yaradacaq. Kərə yağının dünya bazarda qiymətinin son dövrlər ciddi dəyişmədiyini nəzərə alsaq bu halda Yeni Zelandiyadan idxal edilən növbədən asılı olaraq kərə yağının hər kiloqramında orta hesabla 2 manat qiymət azalmasına gətirib çıxara bilər". Dəyişikliyin gələcək ay tətbiq edildiyini nəzərə alsaq onun istehlak bazarına təsirləri ən tezi növbəti ilin əvvəlində müşahidə edilə bilər".

İqtisadçı ekspert Natiq Cəfəri isə hesab edir ki, bazarda yağın qiyməti 50 qəpik - 1 manat arası aşağı düşə bilər.

Görünən budur ki, kərə yağının nə qədər ucuzlaşacağı ilə bağlı iqtisadçılar arasında da birmənalı fikir yoxdur. Amma ucuzlaşma mütləq olacaq; nə qədər - bu sual altındadır.

□ **Nərgiz LİFTİYEVA**
Foto müəllifindir

Aqrar sektorda məhsuldarlığı aşağı salan səbəblər...

Natiq Cəfəri: "İcra hakimiyyətlərinin müdaxiləsi aradan qaldırılmalıdır"

Bu il Azərbaycanda bir çox sahələr üzrə məhsuldarlıq gözlənilmədi kimi olmadı və proqnozlaşdırılan rəqəmlər özünü doğrultmadı. Səbəb isə fermerlərin aqrotexniki qaydaları tam bilməməsi, bölgələrdə əkin sahələrində suvarma probleminin olması, əsasən də fermerlərə seçim azadlığının verilməməsi və əkiləcək məhsulun inzibati qaydada diqqət edilməsi oldu. Məsələn, pomidor-xiyar kimi tərəvəz məhsulları əkməklə məşğul olan fermerin pambıq əkməyə məcbur edilməsi və yan taxıl əkmək istəyən fermerin şəkər çuğunduru əkməyə məcbur edilməsi son nəticədə məhsuldarlığın aşağı düşməsinə səbəb oldu.

Bu il bölgələrdə ən çox əkilən bitki növlərindən biri də pambıq və şəkər çuğunduru oldu. Hökumət bu iki strateji məhsula böyük diqqət ayırdı. Lakin hər iki bitki susevən olsa da, suvarma sistemlərinin normal olmaması, həmçinin yığım vaxtı yağışın çox düşməsi məhsuldarlığı minimuma endirdi. Bu da onun nəticəsidir ki, inzibati göstərişlər verildikdən fermerin bilik və bacarıqları, torpağın məhsuldarlığı səviyyəsi, ərazinin iqlimi

və suvarma sisteminin vəziyyəti nəzərə alınmır.

Bu durumu təhlil edən **iqtisadçı-ekspert Natiq Cəfəri** bildirdi ki, sovetdən qalma yanaşma, inzibati qayda ilə əmr verməklə iqtisadiyyatı idarə etmək mümkün deyil: "Kənd təsərrüfatında hər hansı bir ciddi planlaşdırma aparmadan, sadəcə mərkəzdən gələn əmrilərlə hər hansı sahəni inkişaf etdirmək effektiv yol deyil. Bunu keçdiyimiz 70 illik sovet təcrübəsi də sübut elə-

di. Bu həm korrupsiyaya yol açan səbəblərə gətirib çıxarır, həm effektivliyi aşağı salır, həm məhsuldarlığı azaldır. Azərbaycan kənd təsərrüfatında ən böyük problemlərdən biri məhsuldarlıq həcmində çox aşağı olmasıdır. Hətta bizdə müxtəlif kənd təsərrüfatı məhsulları üzrə Avropa aqrar sektorunun göstəricilərindən 3 dəfə aşağı məhsuldarlıq müşahidə olunur. Əsas səbəblərdən biri isə suvarma sistemlərinin olmamasıdır. Azərbaycanda su ehtiyatları kifayət qədər aşağı səviyyədədir. Su ehtiyatlarının az olması suvarma problemini hər zaman aktual edib. Sovet vaxtından qalma müəyyən suvarma kanalları şəbəkəsi mövcud idi. Bəziləri son 20 ildə dağıldı. Çünki kənd təsərrüfatının inkişafı müstəqillikdən 20 il keçəndən sonra yada

düşdü. Böyük neft pulları dövründə kənd təsərrüfatı yada düşürdü və məhsuldarlıq da aşağı düşürdü, istehsalın həcmi azaldı. Ölkənin gəlirləri artıqca bu sahəyə diqqət artırıldı".

Ekspert hesab edir ki, kənd təsərrüfatının inkişafı ilə bağlı hər bir sahə üzrə bir əməliyyat planı olmalıdır: "Planda əksini tapan məsələ problemlərin təsbit olunması, daha sonra onun həlli yollarının tapılması və bunun müəyyən zaman çərçivəsində həlli üçün addımların atılması ilə bağlı olmalı idi. Azərbaycanda məsələn, pambıqçılıq inkişaf etdirilir. Pambıq ən çox su tələb edən bitki növlərindən biridir və bunun yetişdirilməsində problemlər var. O cümlədən şəkər çuğunduru istehsalını da inkişaf etdirməyə çalışırlar ki, xarıcdan almasınlar. Bu günə qədər zavodun aldığı xammalın 90 faizə yaxını xarıcdan - Braziliyadan başlamış Afrikaya qədər müxtəlif ölkələrdən alınır. Ancaq çuğunduru da əmrilə yetişdirmək olmur. Bunun altyapısı hazırlanmalıdır, suvarma sistemi qurulmalıdır. Həmçinin alış qiymətləri də kəndliyə sərf edəcək bir formaya salınmalı idi. Nə vaxta qədər ki, fermerin maraqlarına cavab verən bir yanaşma olmayacaq, bu sahədə atılan

addımlar da effekt verməyəcək. İndi də biz bunun şahidi oluruq. Bir çox sahələrdən gələn gəlir, o sahələrə dövlət tərəfindən ayrılan vəsaitlərin altında qalır. Dövlət daha çox pul xərcləyir, ancaq daha az gəlir götürür. Bu da ciddi problemlərdən biridir".

İqtisadçının fikrincə, neqativ məqamlardan biri də kənd təsərrüfatı ilə bağlı görülən işlərə yerli icra başçıların müdaxiləsidir: "Aqrar sektor bazar qaydaları ilə idarə olunmur. İcra başçısının kənd təsərrüfatında nə işi var? Hətta alış-satış işləri ilə də məşğul olurlar. İcra hakimiyyəti orqanları yerli idarəetmənin təkmilləşdirilməsində və daha effektiv idarəetmədə maraqlı olmalıdır. Ancaq bu onlara icazə vermir ki, kənd təsərrüfatında hansı sahədə nə əkiləcəyinə, hazır məhsulun neçəyə alınacağına qərar versinlər. Bununla kommersiya təşkilatları məşğul olmalıdır".

N.Cəfəri vurğuladı ki, biznes təkəkkürü önə çıxsa, kəndli ilə

kommersiya qurumu arasında əlaqələndiricinin olmasına ehtiyac qalmaz: "Əgər İmişlidəki şəkər zavodu fermerlərlə özü razılaşsa və konkret qiymət müəyyən etsə, orada vasitəçilərin iştirakına ehtiyac qalmayacaq. Hətta elə bir sistem qurmaq olar ki, zavod fermerlərə gələcək məhsulun pulunu bir hissəsini öncədən ödəsin ki, onlar da özü xərclərini ödəsinlər. Türkiyədə də bu model çoxdan işləyir və çox yaxşı effekt verir. "Ziraat" bankı Türkiyədə ilk qurulan banklardan biridir və fermerlərin ehtiyaclarını ödəmək üçün çox yaxşı təkliflər edir. Bu bank dövlətin nəzarətində olan bankdır, uzunmüddətli və faizsiz kreditlər verir. Məhsul əkilən zaman onun gələcək dəyərinin bir hissəsini öncədən verir ki, fermerin əlində vəsait olsun. Yanacağın baha olduğunu nəzərə alaraq, güzəştli şərtlərlə yanacaq satışı həyata keçirir. Bizdə hələ ki, bu model yoxdur".

□ **Nərgiz LİFTİYEVA**

Dünən Azərbaycan 2 milyard ton neft hasilatını qeyd etdi. Bu münasibətlə ölkə rəhbərliyinin də işti-
 rak etdiyi böyük tədbir düzənləndi. Ən qədim neft
 ölkəsi olan Azərbaycan 2 milyard ton neftdən nə qaz-
 andı? Bu sərəvtdən qazandığımız qazana biləcəklərimiz-
 dən az oldu, yoxsa daha çoxdur? Nəhayət, neftdən əldə etdi-
 yimiz gəlirləri nə qədər səmərəli xərcləyə bildik?

Neft sahəsi üzrə ekspert, Neft Araşdırmaları Mərkəzinin rəhbəri İlham Şaban deyir ki, suala cavab vermək üçün tarixi bir ekskursu ehtiyac var: "Əvvəla, Çar Rusiyasının işğalında təqribən 70 illik müddətində Azərbaycan feodalizmdən kapitalizmə keçid və sənayeləşmə dövrünə qədəm qoydu. Bu dövrdə təqribən 300 milyon ton neft hasil edirdi. Bakı adında çox kiçik bir yaşayış məskəni - 1850-ci ildə heç 4 min insan belə yaşamırdı, yeni indinin bir alababat kəndinin əhalisindən də az idi, - 50 il sonra əhali sayının artım dinamikasına görə dünyanın 1-ci şəhəri oldu. Əhali sayı 200 min nəfəri keçdi, bir müddət sonra isə müasir kapitalist şəhərinə çevrildi".

Mütəxəssisin sözlərinə görə, neftdən təkcə Bakı və Abşeron deyil, ölkənin digər bölgələri də yararlanırdı o zaman: "Çünki ilk infrastruktur layihələri məhz o zamana təsadüf edir. Neft iri sənayeləşmə idi, neft mədəniyyəti idi, neft təhsil idi. Bütün bunlar isə özünü daha qabarıq şəkildə Sovet Azərbaycanı dövründə göstərdi. 1920-1991-ci illərdə 1 milyard tondan bir qədər artıq neft hasil edilmişdi ölkədə. Sovet dövründə neftdən Azərbaycana qalan nə oldu? 4 yeni - yoxdan salınan sənaye şəhəri, hamısı da neft sənayesi ilə bağlıdır: Sumqayıt, Mingəçevir, Şirvan (Əli Bayramlı) və Daşkəsən. Bunlardan biri kimya şəhəri idi

və neftlə sıx əlaqəli idi. Sonrakı ikisi energetiklər şəhəri idi (Şirvanda həmçinin neft hasil edilirdi) və burada hasil edilən elektrik enerjisinin bir hissəsi neft sənayesinin artan tələbatını ödəmək üçün nəzərdə tutulmuşdu. Daşkəsən isə metallurgiya şəhəri kimi gündəmə gəlmişdi, orada çıxarılan dəmir filizi sonra digər şəhərlərə göndərilərək həmçinin neft sənayesi üçün lazım olan metal avadanlıqlar və konstruksiyaların hazırlanmasında istifadə edilirdi."

I.Şabanın fikrincə, Sovet dövründə əldə edilən nailiyyətlər müstəqillik illərində əldə edilənlərin əvəzinə verə biləcək səviyyədə deyil: "1992-1997-ci illərdə Azərbaycanda 700 milyon ton neft və kondensat hasil etməyə nail olmuşuq. Bu qısa müddətdə neft hasilatındakı belə nailiyyətlər, əlbəttə ki, yeni texnologiyaların tətbiqi ilə əlaqədardır. Onlara çıxış isə Azərbaycanın xarici neft şirkətləri ilə əməkdaşlığının nəticəsidir. Bu qədər hasil edilən neftin 460 milyon tonu məhz xarici neft şirkətlərinin payına düşüb müstəqilliyimiz zamanı. Əvəzində təkcə AÇG layihəsindən dövlətin xalis mənfəəti 127 milyard dollar, büdcənin qazancı 15 milyard dollar (xarici şirkətlərin mənfəət vergisi) və Dövlət Neft Şirkətimizin mənfəəti 5 milyard dollardan artıq olub. Bəs nə əldə etmişik? Ətrafımızda nə var, demək olar ki,

Azərbaycan iki milyard ton neftdən nə əldə etdi?

Yenidən qurulan Bakı, 4 sənaye şəhəri, Dövlət Neft Fondu, yollar, kəmərlər...

yaxşı "qoxulasaq" hamısından neft gəlirlərinin "iyini" duyanıq. Ona görə də mən heç zaman o fikirlərlə razılaşmamışam ki, neft bu millətin bəlasıdır və ona heç nə çatmayıb. Neftdən bütün ictimai formasialarda Azərbaycan bu və digər formada qazanıb. Bu gün də qazanır, sabah da qazanacaq".

Milli Məclisin üzvü, millət vəkili Vahid Əhmədovun sözlərinə görə, Azərbaycanın Dövlət Neft Fondunu yaratması son dərəcə mühüm addımdır: "Bildiyiniz kimi, neft gəlirlə-

ri çoxalmağa başladığı ilk dövrdə Maliyyə Nazirliyi yanında Stabiləşmə Fondu yaradılmışdı. Daha sonra isə müstəqil qurum olaraq Dövlət Neft Fondu formalaşdırıldı. Bu fondun yaradılmasını bir neçə baxımdan çox müsbət qiymətləndirmək olar. Birincisi, Neft Fondu əldə olunan gəlirlərin gələcək nəsillər üçün qorunmasına imkan verir. İkincisi, ölkə üçün problemlərin yaran-
 dığı dövrlərdə o Fondun vəsaitlərindən istifadə olunur: qaç-
 qın və məcburi köçkünlərlə

bağlı, sonra büdcədə müəyyən çətinliklər yarandıqda vəziyyətdən çıxmağımıza imkan verdi. Bundan əlavə, birbaşa büdcəyə çatan neft gəlirləri hesabına iri infrastruktur layihələri icra olundu. Bura su, elektrik enerjisi, qaz təchizatı, yolların bərpası, yeni yolların salınması və sair layihələr aiddir. Digər tərəfdən, Neft Fondundan Azərbaycanın neft-qaz sektorunda həyata keçirilən böyük layihələrdə dövlətin payı maliyyələşdirildi: Bakı-Tiflis-Ceyhan neft kəməri, Bakı-Ərzurum qaz kəməri çəkildi, indi TANAP, TAP layihələri - Cənub Qaz Dəhlizinin maliyyələşməsi həyata keçirilir. Neft gəlirləri hesabına həmçinin böyük regional əhəmiyyəti olan Bakı-Tiflis-Qars dəmiryol xətti çəkildi. Zaman göstərir ki, bu kimi layihələr vəsaitlər özünü doğruldur, onlara ayrılan vəsaitlər isə artıq məqsətlərlə geri qayıdır. Məsələn, Bakı-Tiflis-Ceyhan neft kəmərinə Neft Fondundan xərclənən vəsaitlər tam geri

qayıtdı. Yeni əldə olunan gəlirlərin hamısının səmərəsiz istifadə olunduğunu söyləmək böyük haqsızlıq olar. Amma müəyyən hissənin səmərəsiz istifadə olunduğunu, bəzi məmurların fəaliyyəti nəticəsində korrupsiyaya uğradığını da danmaq olmaz."

Millət vəkili fikrincə, bundan sonrakı dövrdə Azərbaycan gəlirlərin qorunub-saxlanmasına diqqətli yanaşmalıdır: "Neft daimi deyil, onun tükənəcəyi dövrə hazır olmalıyıq. Buna görə də gəlirlərin hamısını xərcləyib qurtarmaq olmaz. Dövlət də buna çalışır və çalışmalıdır ki, neft gəlirlərindən gələcək nəsillər də yararlanılsın. Bu baxımdan, mən məcbur qalmaqımıza baxmayaraq, Neft Fondundan dövlət büdcəsinə transfertin artırılmasının tərəfdarı deyiləm. Hesab edirəm ki, bu gəlirlər daha çox beynəlxalq və qoyulan vəsaitlərin geri qaytarılması mümkün olan layihələrə yönəldilməlidir."

□ DÜNYA

Terrorçularla necə davranmalı...

"Müxtəlif terror qruplaşmalarının tərkibində döyüşənlərin hamısı qırılıb qurtarmadı və indi onları zərərsizləşdirmək üçün yollar axtarılır"

Azərbaycanda və dünyanın bir çox ölkələrində həyata keçirilən anti-terror əməliyyatları çərçivəsində terrorçuların məhvi gerçəkləşdirilir. Bir neçə il əvvəl qədər fərqli praktika vardı və xüsusi xidmət orqanları müxtəlif terror qruplaşmalarının üzvü olmuş şəxsləri tutub məhkəmə qarşısına çıxarılmasını təmin edirdi. Əks prosesin gerçəkləşdirilməsi nə ilə əlaqədardır? Xüsusi xidmət orqanlarının seçdikləri taktika və gerçəkləşdirdikləri əməliyyatların tam zərərsizləşdirmə ilə nəticələnməsi hansı maraqları xidmət edir?

Bu və digər suallara milli təhlükəsizlik nazirinin 1-ci müavini olmuş Sülhəddin Əkbərə müraciət etdik.

S.Əkbər deyir ki, Qərb, Rusiya və bir sıra dövlətlərdə xüsusi xidmət orqanları uzun illər terrorizmə qarşı mübarizəni təhlil edib belə qənaətə gəliblər ki, radikalizm və ekstremizmin kökünü kəsməyin bir yolu radikal qruplaşmalara qoşulmaq istəyənlərin qarşısını almaqdır: "Yeni radikalılıqla

seçilən, beynəlxalq terror təşkilatlarına meyilli fərdlərə imkan verilir ki, onlar müxtəlif qaynar nöqtələrə getsinlər. Belə şəxslərin qaynar nöqtələrə getməsinə təşviq etməklə orada fiziki baxımdan məhv olmalarına yol açılır. Bu praktikadan Rusiya xüsusi xidmət orqanları illər öncə istifadə etməyə başlamışdır. Sonradan onların təlimatı əsasında MDB, o cümlədən Azərbaycan xüsusi xidmət orqanları da istifadə etməyə baş-

ladılar. Artıq bu taktika bumeranq effekti verməyə başlayıb. İraqda, Suriyada əməliyyatlar başa çatmaq üzrədir. Bu dövlətlərə döyüşməyə gedənlər də qayıtmaq üzrədirlər. Yeni o hesablamalar ki, vardı, adamlar döyüşə gedib qırılacaqlar, bu hesablamalar tam baş tutmadı. Müxtəlif terror qruplaşmalarının tərkibində döyüşənlərin hamısı qırılıb qurtarmadı. Hesablamalar belə idi ki, çoxu öləcək, qalanların vətəndaşlığı ləğv olunacaq və məsələ bitəcək. Belə olmadı. Müxtəlif ölkələrə artıq döyüşlərdən keçmiş terrorçuların dönüşü başlayıb. Bumeranq geri qayıdır. Rəsmi məlumatlara görə Azərbaycandan Suriyaya döyüşməyə 900 nəfərə yaxın şəxs

gedib. Onların yarısından çoxu orada öldürülüb. Yerdə qalanları isə geri qayıtmaq məcburiyyətindədirlər. Müxtəlif dövlətlərin xüsusi xidmət orqanları işlərin belə durumundan qəzəblidirlər. Hesablamaları baş tutmayıb. Digər tərəfdən onlara meyl edəcək kəsimin varlığı da sirr deyil. Ona görə də həmin kəsimdə qorxu yaratmaq üçün terror qruplaşmalarının tərkibində döyüşüb geri qayıdanlara qarşı sert tədbirlər görülmür".

S.Əkbər deyir ki, əslində belə sərtlik bəzən özünü doğrultmur və ölkəyə qarşı xoşagəlməz addımların atılmasına da səbəb ola bilər: "Birincisi bu siyasi baxımdan yanlışdır. İstənilən halda insan haqları gözlənilmədən hüquqi məsələlər gözdə tutulmalı, atılan addımlar cəmiyyətdən əks reaksiya doğura bilər. Həmin dairelərdə, terror təşkilatları arasında, eyni zamanda onlara simpatiyası olan kəsim arasında - onların ailələri, yaxınları, qohum-dostları onlara qarşı məhəməsiz-filansız ağır cəza tədbirlərini görülməsi qıcıq yaranmasına səbəb ola bilər. Bundan başqa qaynar nöqtələrdə döyüşmüş şəxslərin mənsub

olduqları terror qruplaşmalarının dövlət olaraq hədəfinə gələ biləcək. Bu məqam nəzərə alınmalıdır. Belə qruplaşmalar Suriya və İraqda ərazilərini tam itirmək üzrədirlər və yeni hədəflər axtarındadırlar. Belə bir zamanda təhriki davranış ölkəmizin hədəflər sırasında önə çıxara bilər".

S.Əkbər deyir ki, terrorçuların məhv edilməsi əvəzinə həbsi daha məqsədmüvafiqdir: "Terrorçunun tutulub əlaqələrinin üzə çıxarılması, əhatə daireləri və təşkilatı quruluşları, rəhbərlərinin kimlərin olmasının öyrənilməsi daha uyğundur. Əks davranış ziyanlıdır və Azərbaycana baha başa gələ bilər".

S.Əkbər terrorçuların tutularaq dünya praktikasına uyğun olaraq ayrıca həbsxanada saxlanılmasının mümkünlüyünü də diqqətə çatdırdı: "Belə şəxslər xüsusi rejimli həbsxanada saxlanıla bilərlər. Onlarla çox güclü əməliyyat işi aparmaq çox

önəmlidir. Ümumiyyətlə isə DTX konsepsiyası terrorçularla mübarizə deyil, terrorizmlə mübarizə olmalıdır. Bu mübarizəni təkcə DTX aparmamalıdır. Azərbaycan Respublikasının terrorizmlə mübarizə haqda dövlət siyasəti və bu siyasət əsasında hazırlanan milli proqramı olmalıdır. Bu proqramda terrorizmlə bütün - siyasi, diplomatik, sosial-iqtisadi, sosial-psixoloji, informasiya, kəşfiyyat, dini-ideoloji sahələrdə geniş, hərtərəfli, uzun müddətli hesablanmış mübarizə istiqamətləri göstərilməlidir. Mübarizə təkcə milli səviyyədə deyil, beynəlxalq səviyyədə də aparılmalıdır. Azərbaycan terrorçuluqla mübarizədə aktiv iştirak etməlidir".

Bir qism ekspertlər isə hesab edir ki, terrorçuluğu şübhə doğurmayan şəxslərin fiziki məhv edilməsi daha doğru taktikadır.

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV

Sabunçuda ailə dramı - qadın ərini öldürdü

Dəhşətli qətlin təfərrüatı: "Yuxuda olarkən qaz balonu ilə başına zərbələr vurub"

Noyabrın 8-də gecə saatlarında Sabunçu qəsəbəsi, Da-daşov 17 ünvanında dəhşətli qətl hadisəsi baş verib. 1994-cü il təvəllüdü Tünzalə Elşad qızı Vəliyeva, 1989-cu il təvəllüdü Nazim Fəxrəddin oğlu Vəliyevi gecə saatlarında qətlə yetirib.

Musavat.com-un müxbiri hadisə baş verən əraziyə baş çəkib, qətlin təfərrüatını öyrənməyə çalışıb.

Ərazidə olduğumuz zaman müşahidə etdik ki, mərhumun yaşadığı ünvanda yaş çadırı qurulub, izdiham yaşanır. Hadisə ilə bağlı mərhumun yaxın qohumları ətraflı məlumat verməkdən imtina etdilər. Media nümayəndələrini isə ərazidən uzaqlaşdırdılar.

Özünü N.Vəliyevin yaxın qohumu kimi təqdim edən şəxs qətl hadisəsindən danışdı: "Bədbəxt hadisənin necə baş verdiyi barədə az məlumat var. Onu bilirəm ki, qətl hadisəsi gecə radələrində baş verib. Namiq yuxuda olarkən həyat yoldaşı qaz balonu ilə baş nahiyəsindən zərbələr vurub. Zərbənin gücündən N.Vəliyev yerində qəçib".

Verilən məlumata görə, dənən ər-arvad arasında növbəti dəfə eyni səpkili mü-

naqişə yaranıb və Nazim Tünzaləni vəhşicəsinə dö-yüb. Bu zaman 23 yaşlı qadın masanın üzərindəki iri meyvəqabı ilə onun başına zərbə endirib. Ağır xəsarət alan Nazim yerə yıxılıb. Ərinin qalxıb onu öldürəcəyindən qorxan Tünzalə Vəliyeva tez məişətdə istifadə edilən kiçik qaz balonunu götürüb və onun başına bir neçə öldürücü zərbə endirib. 45 yaşlı Nazim Vəliyev hadisə vaxtı ölüb.

Hadisə baş verən evin qapısının bağlı olduğunu gördük. Mərhumun yaxınlarının dediyinə görə, evə heç kim buraxılmır. Hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən araşdırma aparılır.

Hadisə baş verən ərəfədə qonşulardan biri həmin ərazidən keçərək gördüklərini danışdı: "Namiqi tanıyırdım, çox yaxşı oğlan idi. Sabunçu bazarında icarə haqlarını yığırdı. Qardaşı və ögey anası ilə birgə yaşayırdı. O, yaşadığı evin yaxınlığında özünə tor-

paq almışdı, yeni tikintisinə başlamışdı. İki övladı var idi. Biri körpədir, o birinin isə 4 yaşı var. Hadisədən öncə səs-küy eşitmədim. Dənən təqribən axşam saat 10-11 radələrində evlərinin yanından keçirdim. Gördüm ki, təcili tibbi yardım maşını heyətlərinə daxil oldu. Səs-küy var idi. Daha sonrasını görə bilmədim".

Hadisə ilə bağlı Sabunçu

rayonu 12-ci polis bölməsinə də bildirdi. Növbətçi hissədən Tünzalə Vəliyevanın prokurorluğa aparıldığını bildirdilər.

Qeyd edək ki, faktla bağlı Cinayət Məcəlləsinin 120-ci (qəsdən adam öldürmə) maddəsi ilə Sabunçu Rayon Prokurorluğunda cinayət işi başlanılıb.

☐ Məğrur MƏRD

Qızını zəhərləyib öldürən qadına 17 il həbs cəzası verildi

Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində 5 yaşlı qızını südə zəhər qatararaq öldürməkdə təqsirləndirilən Gülnarə Saypullayevanın məhkəmə iclası davam etdirilib. "Report"-un məlumatına görə, hakim Ramella Allahverdiyevanın sədrliyi ilə keçirilən prosesdə hökm oxunub.

G.Saypullayeva 17 il müddətinə azadlıqdan məhrum ediləcək.

Qeyd edək ki, bu il iyunun 14-də Qusar rayonunun Hil kəndindən 5 yaşlı Luiza Saypullayeva ölmüş vəziyyətdə xəstəxanaya gətirilib. Polis və prokurorluq orqanları eməkdaşları tərəfindən aparılan araşdırmalarla uşağın anası G.Saypullayeva tərəfindən südə zəhər qatılmaqla qəsdən öldürülməsi müəyyən edilib.

G.Saypullayeva şübhəli şəxs qismində tutulub.

Havalər sərtləşir - intensiv yağış yağacaq

Bakıda və Abşeron yarımadasında noyabrın 9-da hava şəraitinin qeyri-sabit keçəcəyi, arabis yağış yağacağı, bəzi yerlərdə intensiv olacağı gözlənilir. Şimal-qərb küləyi əsəcək, arabis güclənəcək.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamentindən APA-ya verilən məlumata görə, havanın temperaturunun Abşeron yarımadasında gecə 8-11, gündüz 13-15, Bakıda gecə 9-11, gündüz 13-15 dərəcə isti olacağı gözlənilir.

Atmosfer təzyiqi normadan yüksək 768 mm civə sütunu, nisbi rütubət 85-95 faiz təşkil edəcək.

Azərbaycanın rayonlarında noyabrın 9-da arabis yağış yağacağı, bəzi yerlərdə leysan xarakterli intensiv olacağı, dağlıq ərazilərdə qar yağacağı gözlənilir. Qərb küləyi əsəcək, ayrı-ayrı yerlərdə arabis güclənəcək.

Havanın temperaturunun gecə 5-9, gündüz 13-17, dağlarda gecə 0-4, gündüz 4-8 dərəcə isti olacağı gözlənilir.

"Ayıbdır, adam atasını danmaz!"

İsmayıl Şıxlı ilə bağlı qalmaqal sənətimir. Bu günlərdə kulis.az saytında şair Kələntər Kələntərlinin "Bu səfər bitən deyil" kitabından bir xatirə yayımlanıb. Xatirədə həbsdən çıxan şairin təzədən Yazıçılar Birliyinə üzv olmaq istəyinə İsmayıl Şıxlı "Bundan sonra bizim cərgəmizə qayıtmağa sənin mənəvi haqqın yoxdur" cavabını verdiyi iddia olunub. Xatirə birmənalı qarşılanmayaraq müzakirələrə səbəb olub. Məsələyə yazıçının oğlu, tanınmış jurnalist Elçin Şıxlının reaksiyası gecikməyib. Kulis.az saytına açıqlama verən E.Şıxlı qeyd edib ki, K.Kələntərlinin yazısı başdan-ayağa səhvlərlə doludur:

"Orda yazır ki, Balas Azəroğlu katib idi. Halbuki 81-ci ildən sonra katib seçilib. Ümumiyyətlə, Kələntər Kələntərlinin yazıları ilə bağlı həmişə etirazlar olub. Nəriman Qasımoğlu və Paşa Əli-oğlunun etirazları yadımdadır. Qaldı İsmayıl Şıxlıya... İsmayıl Şıxlı Azərbaycan çörəyini yeyib Azərbaycanda separatçılıq eləyən, milli ədəvət salan adama o sözləri deyirdi. İsmixan Rəhimov adında adam olub, bizim gözəl dilçimiz. Gülhüseyn Hüseynoğluyla Azərbaycanın müstəqilliyi üçün gizli təşkilat yaratmışdı. Mühəribədən sonra hər ikisi həbs olunub sürgün edilmişdi. Atamın aspirant yoldaşı olub İsmixan. Mənə maraqlıdır, həbsdən qayıdan adamla görüşən, ona kömək etməyə qorxmayan İsmayıl Şıxlı necə Kələntərə yardım etməzdi? Əgər Kələntər düz adam olsaydı, o sözləri ona deməzdi. Fikir verin, yazıda Kələntər yazır ki, sevimli müəllim İsmayıl Şıxlı parkda qoluma girdi və mənə kabinetinə dəvət etdi. Axı qoluna girib kabinetinə dəvət edən adam pis ola bilməz. Məntiq yoxdur burda. Yəqin, kabinetinə çağırın Kələntəri, o da artıq-əskik danışsın və o da elə deyib. Əcəb eləyib və düz eləyib. Ümumiyyətlə, İsmayıl Şıxlının Azərbaycana xor baxan adamlara münasibəti bu cür olub. Separatçıları qovmaq və yerini göstərmək lazımdır".

Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin birinci katibi, xalq şairi Fikrət Qoca isə "Yeni Müsavat"a danışıaraq məsələyə bu cür mövqə bildirib:

"Kələntər Kələntəri xatirə yazıb. O vaxtı mən onu çox dəstəkləmişəm. Onu necə sübut edə bilirik ki, vəziyyət necə olub. Hər iki şəxs dünyasını dəyişib. İsmayıl Şıxlı çox nəzakətli insan idi və böyük ədəbi əsərlərin müəllifi olub. İndi xatirəni gündəmə gətirmək nəyə lazım? Biz ara Səməd Vurğunun üzərinə getdiklər. Halbuki Vaqifin adını əzbərlədən, bütün ələmə yayan Səməd Vurğun olub. İndi də İsmayıl Şıxlıdan yazırlar. O, kiçik yazıçı olmayıb. Bir tək "Dəli Kür" əsərini xatırlamaqla onun necə böyük yazar olduğunu qeyd edə bilirik. Kiçik bir xatirə ilə İsmayıl Şıxlının üzərinə niyə gedirlər? Ayıbdır! Onlar bizim atalarımız, babalarımız, tariximizdir. Adam atasını danmaz! Illər keçəcək sonra da bu dövr haqqında yazacaqlar".

☐ Xalidə GƏRAY

Gəncə sakini haqlarının pozulduğunu deyir

Gəncə şəhəri Şəkinski küçəsi ev 3-də yaşayan Əhmədov İmamverdi Məhəmməd oğlu redaksiyamıza gələrək şikayətənib. Şikayətçi başına gələn olayı bu cür qeyd edib:

"Atam 25 il, özüm isə 21 il "Azərıtiffaq"ın Gəncə Avtobazasında əlləri qabarlı, paltan mazutlu fəhlə işləmişik və əmək kollektivinin üzvləri olmuşuq. Avtobazanın isə Gəncədəki "Azərıtiffaq"a heç bir aidiyyəti olmayıb. Azərıtiffağın ali orqanı olan 19-cu qurultayın qərarı ilə kooperasiyanın əmlakından əmək kollektivinin üzvlərinə hər kəsin kooperasiyada iş stajından və iş keyfiyyətindən asılı olaraq əmlak payı ayrılıb". Şikayətçinin sözlərinə görə ancaq təəssüf ki, qərar olaraq kağız üzərində əmlak payı ayrılısa da, heç bir əmək kollektivinin üzvlərinə əmlak payı verilməmişdir. "Kooperasiya üzvləri əmək kollektivinin üzvlərinin adından rəhbərlik tərəfindən bütövlükdə ələ keçirilib, avtobazanın direktoru Yusifi Hüseynə satılması üçün xahiş edilməsinə qərar verilib. Beləliklə, avtobazanın əmlakı kollektivin üzvlərinə yox, avtobazanın təkcə direktoruna, özü də cəmi 8000 (8 min) manata satılıb. Qərar da formal olaraq tərtib edilib.

Əvvəllər iş özəlləşdirmənin ləğvi tələbi ilə məhkəməyə çıxarılıb, ancaq vəkillərin səhvi ucbatından nəticə olmayıb. Belə ki, "Azərıtiffaq"ın əmlakı dövlət əmlakı olduğuna görə özəlləşdirilmir. Ona görə də özəlləşdirmənin ləğvi ilə məhkəməyə müraciət etmək səhv tələb olub. Sonradan bizə məlum oldu ki, avtobazanın əmlakına dair alqı-satqı müqaviləsi təsdiqlənəndə avtobazanın əmlakının qeydiyyata olmayıb".

İmamverdi Əhmədovun sözlərinə avtobazanın əmlakına dair alqı-satqı müqaviləsinin notariat təsdiqinin etibarsız sayılması tələbi ilə məhkəməyə müraciət etsə də nəticəsi olmayıb: "Gəncə Şəhər Nizami Rayon Məhkəməsi iddianı təmin etmədi. Eləcə də Gəncə Apelyasiya Məhkəməsi şikayətimizi təmin etməyib. Ali Məhkəmə isə ərizəmin və iddia müddətinin ötdüyünü səbəb kimi göstərərək şikayətimizi qəbul etmədi. Halbuki ərizəmin və iddia müddətinin ötmədiyini dair əsaslar təqdim etmişdim. Həmin ərizə ilə mən avtobazanı bütövlükdə satın almaqdan imtina etmişəm, nəinki 19-cu qurultayın qərarı ilə mənə verilən paydan.

Aidiyyəti qurumlardan xahiş edirəm ki, pozulan hüquqların bərpası üçün mənə köməklik göstərsinlər".

Məsələ ilə bağlı yazıda adı keçən şəxs və ya şəxslərin də mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

☐ Xalidə GƏRAY

Kisilər!!! Diqqət!!! Axırıncı sans!!!

Əgər sizə Azərbaycanda, xaricdə kömək edə bilməyiblərsə onda Dr Vaiz Səmədov sizə kömək edə bilər

- * Cinsi zəiflik
- * Cinsi marağın azalması
- * Vaxtından tez toxum ifrazatı
- * Toy gecəsinin uğursuzluqları
- * Prostatitlər (vəzin böyüməsi)
- * Prostat vəzinin düyünlü adenomasi
- * Sonsuzluq
- * Sidik aktların pozulmaları
- * Gərginlik, yuxusuzluq, yaddaşın pozulması və digər kişilərin şikayətləri.

Oğlan uşaqlarında və yeniyetmələrdə

- * Enurez saçların Tökülməsi,
- * Sızanaqlar,
- * Cinsi orqanların inkişafdan geri qalması 8-10 yaşından sonra.

Doktor V.Səmədova saat 11:00-dan sonra, (050) 213-88-05 nömrəsi ilə əlaqə saxlamaq olar.

Həkimin TV çıxışlarını youtube.com və facebook.com-da izləyə bilərsiniz.

Gürcüstanın sabiq prezidenti, Odessa vilayətinin eks-qubernatoru Mixail Saakaşviliyə Ukraynada leqal yaşadığına dair sənəd verilib. APA-nın xəbərinə görə, M.Saakaşvili bu barədə özünün facebook səhifəsində yazıb. Bununla belə, o, məhkəmə vasitəsilə vətəndaşlığının bərpa edilməsinə çalışacağını bildirib.

Məlumat üçün bildirik ki, bu ilin iyulunda Ukrayna prezidenti Petro Poroşenko M.Saakaşvilinin vətəndaşlıqdan məhrum edilməsi ilə bağlı fərman imzalayıb. Miqrasiya Xidmətindən bildirilib ki, sabiq qubernator vətəndaşlıq alarkən anketdə həqiqətə uyğun olmayan məlumatlar göstərib.

Gürcüstanın keçmiş prezidentinin Ukraynada son iki ayda baş verən proseslərin mərkəzində dayanması bir çox müzakirələrə yol açıb. Əvvəlcə sentyabrın əvvəllərində zorla Kiyevə dönmə, ardınca paytaxtda silsilə xarakterli aksiyalar keçirərək bu günə aksiyaları davam etdirməsi, son olaraq da, leqal yaşamaq hüququ əldə etməsi onun ətrafındakı söz-söhbətləri qızıqdır. Onun Ukraynaya dönüşündə və orada təyin etdiyi aksiyalarda Qər

bin əlinin olması barədə iddialar durmadan artır. Ekspertlər Gürcüstanda olduğu kimi, Ukraynada da Saakaşvilinin inqilab həyata keçirəcəyini ehtimal edirlər.

Lakin politoloq **Elxan Şahinoğlu** Saakaşvilinin Ukraynadakı rolunun ikinci dərəcəli olduğunu düşünür: "Saakaşvili əsl mübariz siyasətçidir. Ancaq onun bu gün Ukraynada oynadığı rol ikinci dərəcəlidir. Mixail Saakaşvili Gürcüstanda qurucu idi, islahatları dərinləşdirdi, rüşvətə zərbə vurdu, insanların sosial rifahını yüksəltməyə çalışdı. Saakaşvilinin Ukraynadakı fəaliyyətinin isə quruculuqla əlaqəsi yoxdur. O prezident Petro Poroşenkodan devirib, bu ölkədə yeni hakimiyyət formalaşdırmaq istəyir. Ancaq gürcülərdən fərqli olaraq, ukrainalılar

Saakaşvili Ukraynada "ayağının altını" möhkəmlədir - Qərbin sifarişisi?

Elxan Şahinoğlu: "Ukraynalılar gəlmə olan Saakaşvilini ölkələrinə prezident seçməyəcəklər"
Əhəd Məmmədli: "Qərb bir marionetini digər marioneti ilə Ukraynada əvəzləmək istəyir"

gəlmə olan Saakaşvilini ölkələrinə prezident seçməyəcəklər. Saakaşvilinin Ukraynada prezident olması üçün reytingi aşağıdır. Saakaşvilini indiki rolunu Poroşenkoya müxalif olan Yuliya Timoşenkoya və oliqarxlara sərf edir. Onlar Saakaşvilini xidmətlərindən istifadə edərək, indiki hakimiyyəti zəiflətməyə çalışırlar. Saakaşvilini hazırda oynadığı rol ona nifrət edən Rusiyanın da xeyrinədir. Çünki Kremlin də əsas məqsədi Poroşenkodan hakimiyyəti ləxlatmaqdır. Mixail Saakaşvilinin arxasında Qərb dayandığını iddia etmək çətindir. Bəli, Qərbdə müəyyən dairələr Petro Poroşenkodan ləng islahatlarından narazıdır. Ancaq həmin dairələr Ukraynada "üçüncü Maydan" da arzulamırlar. Növbəti "Maydan" Ukraynaya daha böyük

uçuruma yuvarlandırılacaq. Ona görə də Saakaşvili Qərbdə çox böyük güclərə arxalana bilməz. Buna baxmayaraq, Qərbdə Poroşenkodan narazı olan bezi qüvvələr Saakaşvili vasitəsilə Ukrayna prezidentinə təzyiqləndirən də istifadə edə bilərlər. Petro Poroşenko üçün ən optimal variant Mixail Saakaşvilinin Ukraynaya birdəfəlik tərki etməsidir. Hazırda bu, mümkün deyil. Saakaşvili davamlı mitinqlərə məhz ona görə qərar verib ki, Ukrayna polisi gecə iken onu evində həbs edib ölkədən deportasiya etməsin. Ancaq Kiyevin mərkəzində əzərlənən mitinqə son qoyulduqdan sonra Poroşenko Saakaşvilidən qurtulmaq üçün bütün mümkün imkanlardan istifadə etməyə çalışacaq".

"Sivilizasiyalar və konfliktlər" Analitik Mərkəzinin rəhbəri Əhəd Məmmədli

ise bildirdi ki, bu qərarla Ukraynanın inqilabdan sonra nə qədər oyuncaq bir ölkəyə çevrildiyi bir daha sübut edildi: "Ukraynanın inqilaba sürükləyənlər öncə onu rus işğalından qurtara bilmədi, sonra da qeyri-sabit bir duruma saldı. Çünki inqilabın sifarişçiləri yarı ölkə halına xalqın deyil, öz projeləri Poroşenkodan gətirdilər. İndi də digər projelərini həyata keçirmək üçün Gürcüstandan transfer olunan Saakaşvilini Ukraynaya hakimiyyətə gətirmək istəyirlər. Poroşenko da xalqından deyil, onu hakimiyyətə gətirən Qərbdən asılı olduğu üçün Saakaşvili qarşısında bu qədər aciz qaldı. Saakaşvilinin arxasında Qərb hələ Şevardnadzenin vaxtından durur. İndi də ona yeni missiya həvalə edilib. Ukraynanın iqtisadiyyatı tam Amerika milyardlərinin əlin-

dədir. Bunun üçündə Ukraynada necə istəyirlər, kimə istəyirlər elə də siyasi sifarişlər verirlər. Ümid edirəm ki, Ukraynanın vətənpərvər oğulları rus projesinə olduğu kimi Qərb projesinə də "yox" deyə biləcəklər. Və öz içərilərindən bir lideri seçib, yeni Ukrayna qurmağa başlayacaqlar. Bu gedişat onu göstərir ki, Saakaşvili vətəndaşlıq hüququ da alacaq, Ukraynada yeni inqilabda baş rolları iştirak edəcək. Poroşenkodan isə Saakaşvili Ukraynanın dövlət sərhədini qanunsuz olaraq 50-60 nəfərlə keçəndə məğlubiyyətə uğradıb. Poroşenko bununla xalq tərəfindən seçilmiş lider deyil, Qərb marioneti olduğunu göstərdi. İndi isə Qərb bir marionetini digər marioneti ilə Ukrayna da əvəzləmək istəyir. Məsələ bu qədər sadədir".

□ **Cavanşir ABBASLI**

Səudiyyə olaylarında Amerika izi

Şahzadənin "islahatları" Vaşinqtona nə vəd edir?

Səudiyyə Ərəbistanında şənbə günü başlamış həbslər ətrafında proseslər davam edir. Son məlumatlara görə, artıq həbs olunan şəxslərin sayı 60 nəfəri ötür. Bunların arasında 11 şahzadə, 4 nazir, eləcə də hərbiçilər, məmurular, keçmiş nazirlər və iş adamları var. Səudiyyə Ərəbistanı Mərkəzi Bankı saxlanılan şəxslərin bank hesablarını dondurub.

Krallığın baş prokuroru Şeyx Səud əl-Mucib bildirib ki, bu hadisə korrupsiyaya qarşı mübarizənin "başlanğıcıdır", həbslər davam edəcək. Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Komitəsinə rəhbərlik edən vəliəhd şahzadə Məhəmməd ibn Salman dövlətin vəsaitini oğurlayanların cəzalandırılacağını bildirib. Eyni zamanda Qərb mətbuatı yazır ki, korrupsiyada ittiham olunanların pulları və əmlakları müsadirə olunacaq. Ehtimal olunur ki, 800 milyard dollar vəsait dövlətə keçəcək.

ABŞ hökuməti baş verən həbsləri dəstəkləyib. Prezident Donald Tramp krallıqda həyata keçirilən həbsləri dəstəkləyib, bildirib ki, o, Kral Salman və vəliəhd şahzadəyə inanır: "Nə etdiklərini yaxşı bilirlər. Sərt münasibət görələrin bəziləri illərdir ölkələrini sağır".

ABŞ Dövlət Departamentinin sözcüsü isə bəyan edib ki, Səudiyyə Ərəbistanında həyata keçirilən həbslərdə "ədalət

və şəffaflıq" gözlənilməlidir. Sözcü deyib ki, Vaşinqton korrupsiyaya qarşı mübarizəni dəstəkləyir və təşviq edir, ancaq prosesin şəffaf aparılmasına ümid edirlər.

Həbslərlə bağlı ən böyük versiya isə bu prosesin hədəfi vəliəhd şahzadə Məhəmməd ibn Salmanın krallığa gədən yolunda əngəlləri təmizləməkdir. Kral Salman taxta oturdudan sonra dövlətin açar vəzifələrinə oğlanlarını yerləşdirib. Bundan başqa ailə ənənəsini də pozaraq oğlunu müdafiə naziri və vəliəhd təyin edib. Faktiki olaraq atasından sonra taxta real namizəd Məhəmməddir. Ancaq 5 minə yaxın üzvü olan Səud ailəsində dövlətin müxtəlif postlarında əyləşən və krallığa iddia edən şahzadələr var. Bu isə Məhəmməd üçün ciddi təhlükə deməkdir. Son illərdə Krallıqda baş verən bir sıra həbslər də bu məqsəddə xidmət edib.

Hazırda Səudiyyə Ərəbistanında əsas güc Məhəmməd

ibn Salmanın əlindədir. Orduya rəhbərlik edən şahzadə bir müddət əvvəl daxili işlər naziri və əsas rəqibi hesab olunan Məhəmməd ibn Naifi vəzifədən çıxarıb və ev həbsinə salmağa nail olub.

Son həbslər zamanı isə Məhəmməd ibn Salmanın nəzarətində olmayan yeganə güc strukturu, ölkənin əsas silahlı gücü hesab edilən Milli Qvardiya artıq ələ keçirib. Milli Qvardiya naziri, əmisi oğlu Mutaib ibn Abdullah və eləcə də onun qardaşı Türki ibn Abdullah artıq həbs olunub. Milli Qvardiya ənənəvi olaraq Uteybə və Mutayir qəbilələrindən təşkil olunur. BBC qeyd edir ki, son həbslərdən sonra orduya bağlı olan qəbilə lider-

lərinin hesabları dondurulub və onların xaricə çıxışları yasaqlanıb. Milli Qvardiya zabitləri sabiq kral Abdullaha bağlı hesab olunur. Bu həbslər isə Məhəmməd ibn Salmana qarşı ehtimal olunan qiyamın qarşısını alır.

Son həbslərdə ölkənin ən böyük 3 şirkət hesab olunan ART, MBC və Rotana şirkətlərinin sahibləri də saxlanılıb. Beləliklə, Səudiyyə Ərəbistanında başlayan proses bütün lükdə silahlı güc və maliyyə gücünü tamamilə nəzarət altına alır. Bununla da faktiki olaraq dövlət Məhəmməd ibn Salmanın nəzarəti altına keçir.

Analitiklərə görə, son əməliyyatların əsas 3 hədəfi var. Bunların birincisi, ölkədə mü-

əyyən qədər yumşalma siyasəti aparmaq və radikal vəhhabiliklə əvəzləndirilməkdir. Bu məqsədlə bir sıra islahatlar həyata keçirilib. Qadınlara məşin sürmək, stadionlara getmək qadağaları götürülüb, seçkilərlə bağlı yumşalma olub və əxلاق polisinin fəaliyyəti xeyli dərəcədə məhdudlaşdırılıb. Bu, necə deyərək, imic məsələsi olub.

İkinci istiqamət ictimai sektordə özəlləşdirmə, ölkənin əsas iqtisadi gücünü simvolu olan dövlət neft şirkəti ARAMCO-nun özəlləşdirilməyə çıxarılması planlaşdırılır. Ümumilikdə isə dövlət şirkətlərində 300 milyard dollarlıq özəlləşdirmə həyata keçiriləcək.

Daha bir istiqamət isə Səudiyyə Ərəbistanının İrana qarşı ciddi bir cəbhə təşkil etməsidir. Hazırda vəliəhd şahzadə bu 3 istiqamətdə ciddi şəkildə irəliləyir. Həm dövlət içərisində mövqelərini möhkəmləndirir, güc strukturlarında nəzarəti ələ keçirir, eyni zamanda iqtisadi nəcəqləri əlinə toplayır, mümkün baş qaldırma nöqtələrini susdurur və eyni zamanda İrana qarşı cəbhədə, ümumilikdə xarici siyasətdə fəallaşır.

Bu isə həm də onu göstərir ki, Səudiyyə Ərəbistanında baş verənlərin arxasında Vaşinqton, yaxud da necə deyərək, global silah və neft korporasiyaları dayanır. Bütün parametrlərinə görə, baş verənlər Trampın may ayında Ər-Riyada səfəri zamanı söylədiyi "tezisizlər" həyata keçirildiyini

göstərir. Yeni yeni dönmədə Səudiyyə Krallığı həm ABŞ-dan bol miqdarda silah alacaq, İrana qarşı ciddi bir güc mərkəzinə çevriləcək, bir-baş olmasa da, vəkəlet savaqlarını, şahzadə Məhəmmədin dediyi kimi "İranın içərisində aparmağa" çalışacaq. Eyni zamanda ölkənin şimalında Misiri və İordaniya sərhədləri yaxınlığında NEOM layihəsi adı ilə 26 min kvadrat kilometr ərazidə "ikinci Dubai" inşa etməklə Qərb üçün yeni bazar və iş imkanları yaradır. Layihənin ilkin dəyəri 500 milyard dollar hesab olunur. Şahzadə bunun üçün ölkədəki maliyyə imkanlarını səfərbər edib.

Nəhayət, radikal islamçı dairələri sıradan çıxarmaqla imic yeniləməyə, Qərbdən gələn tənqidlərdən yayınmağa çalışacaq.

Ancaq proses ilk günlərdən rahat getsə də, şahzadələrdən birinin qaçarkən qəzadə ölməsi, digərinin polislə toqquşmada ölməsi (bu versiya rəsmi dairələr tərəfindən təkzib olunub - K.R) göstərir ki, proses heç də rahat olmayacaq. Hələ də hakimiyyət içərisində şahzadənin yeni islahatlarından razı olmayan şəxslər qalır ki, bunlar da potensial təhlükə mənbələridir. Bundan başqa ölkənin ictimai həyatında söz sahibi olan qəbilələrin reaksiyası bəlli deyil. Son olaraq həbslərin yeni dalğasının başlaması o deməkdir ki, proses hələ davam edəcək.

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU**

MÜSAVAT

Son səhifə

N 233 (6847) 9 noyabr 2017

Biznes qurmaq üçün bəkarətini satışa çıxardı

Londonda yaşayan 26 yaşlı universitet tələbəsi Casmin bakirə olması ilə bağlı həkimdən arayış alıb, Almaniya mərkəzli bir eskort saytında bəkarətini satışa çıxarıb. İndiyə qədər onun bəkarətini üçün verilən ən yüksək qiymət 90.00 pound olub. Amma Casmin hələ tələmədir. O, ən yüksək qiymət qarşılığında bəkarətini satandan sonra qazandığı pulla öz işini qurmağı planlaşdırır.

Saytın qurucusu olan 27 yaşındakı Jan Zakobielski isə Casminin bəkarətini illərin şərəbinə bənzəndərək, yaşına görə onun təklifinin əvəzsiz olduğunu söyləyib. "The Sun" qəzetinə açıqlama verən və soyadını açıqlamayan Casmin deyib ki, bu addımına ailəsi də dəstək verib. Onlar qızlarına deyiblər ki, düzgün adamı gözləməkdənsə, bəkarətini satışa çıxarmaq daha yaxşıdır. Casmin ənənəvi olaraq ilk cinsi əlaqə üçün nikahı gözləyən qadınlara hörmət etdiyini, amma doğru adamın gəlməsi üçün gözləyə bilməyəcəyini dedi. O, məhz bu səbəbdən bəkarətini satmağa qərar verdiyini və verdiyi bu qərara görə çox xoşbəxt olduğunu dedi. Casminin bəkarətini satışa çıxardığı saytın rəhbərləri isə bildiriblər ki, gənc qız həkim arayışı ilə bakirə olduğunu sübut etsə də, ən yüksək qiyməti verəcək şəxs həkim çağıraraq Casmini müayinə etdirmə haqqına sahibdir.

Canlı yayımda öldürüldülər

Braziliyada narkotik maddə satan qrupun 4 üzvü maşında gedərkən qəribə hadisə yaşanıb. Belə ki, maşınlarının musiqisini sonuna qədər açıb əylənərkən bir dostları da o anları facebook vasitəsilə canlı yayımlayıb. Anıdan musiqi səsi silah səsləriylə kəsilib. Gənclər musiqinin səsini sonuna qədər açıqları üçün onları izləyən helikopterin səsini eşitməmişdi. Mərmilərin şiddətinə görə telefonla canlı yayım edən gəncin əlindən telefon düşdü. Görüntünün yox olmasına baxmayaraq, silah səsləri davam etdi. Hadisə nəticəsində maşında olan üç nəfər həyatını itirərkən bir nəfərin ağır yaralandığı bildirildi. Gənclərin uzun bir müddətdir, narkotik satıcılığı etdiyi və polis

tərəfindən təqib edildikləri bildirilir. Görüntülərin yayımlanmasından sonra narkotik satıcılarını atəşə tutan polis vətəndaşlardan böyük təqdir alıb.

Nəvəsinin məzuniyyət tədbiri üçün 3 min kilometr piyada getdi

Gali Yalkarrivuy Gurruvivi adlı bir kişi nəvəsinin məzun tədbiri üçün 3 min kilometr məsafəni piyada qət edib. Avstraliyanın Arnhem Land bölgəsindəki bir adada yaşayan yaşlı adam nəvəsinin Viktoriya şəhərindəki məzuniyyət tədbiri üçün tək başına yollara düşüb. Tədbirdə milli bir rəqs şousu göstərmək üçün bütün yolu

ayaqla gedən yaşlı adam olduqca xoşbəxt idi. Həyat yoldaşı Ceyn Garrutju isə deyib ki, nəvələri ilə rəqs etmək onun xəyalı idi. Cənub şərqə Arnhem Torpaqlarında Elço Adasından yola çıxan adam 2.5 ildir ki, Melburnda gecə məktəbində oxuyan nəvəsi üçün minlərlə kilometr piyada getməyi gözə alıb. Gurruvivi yaxşı bir təhsil alıb, məzun olduğu üçün nəvəsi

ilə qürur duyduğunu deyir. Öz yaşını bilməyən Aborijin yerlisi adam rəqs şousunu da gerçəkləşdirib.

Nəvəsi Saşa isə deyib ki, ziyarətçilər Elço Adasına gəldiklərində babası da im bütün nəvələri ilə rəqs edir. Hər zaman babası ilə rəqs etməkdən xoşlandığını deyən Saşa bu dəfəki rəqsin bənzərsiz olduğunu bildirib. Baba isə nəvələrinin yoxluğunun çox çətin olduğunu, amma onların yüksək təhsil almalarının vacibliyini vurğulayıb: "Uzaqda olub oxusalar da, yenə də kim olduqlarını və haradan gəldiklərini bilməlidilər".

Saşa tibb bacısı olmaq və gəldiyi yerdəki qadınlara modellik etmək istəyir. O, öz yerlisi olan həmcinslərinə "istəsəniz siz də edə bilərsiniz" mesajını verməyi hədəfləyir.

QOÇ - İxtiyarınızda olan bu təqvimdə qarşınızda ciddi öhdəliklər duracaq. Bu səbəbdən ulduzlar aktivliyinizi artırmağın vacibliyini vurğulayır. Amma sövdələşdiyiniz şəxslərlə mübahisəyə həvəs göstərməyin.

BUĞA - Şəxsi büdcənizdə ciddi artım olacağına inanmalısınız. Boş məsrəflərə xərc çəkməkdənsə bir az qənaətcil olun. Yaxın dostlarınıza və qohumlarınıza qarşı unutqan olmayın.

ƏKİZLƏR - Yaxşı olar ki, günortaya qədər mənzil şəraitində istirahət edəsiniz. Çünki həmin ərəfədə hansısa uğur gözlənilir. Nəhərdən sonra isə vaxtınızı ailə-sevgi məsələlərinə həsr edin.

XƏRÇƏNG - Ümumən gərgin gün olduğundan mənəvi zövq almaqdan bir qədər məhrum ola bilərsiniz. Çünki rastlaşdığınız situasiyalar, xüsusən də səhhətiniz ürəkəçən olmaya bilər. Amma büdcənizdə artım mümkündür.

ŞİR - O qədər də səmərəli təqvim deyil. Bir tərəfdən səhhətinizlə bağlı xoşagəlməzliklər, digər tərəfdənsə münaqişələrə cəlb olunmağınız ovqatınıza mənfi təsir göstərə bilər.

QIZ - Neçə müddətdən bəri daxili sıxıntılarınıza səbəb olan bəzi problemlərin həllinə işıq düşəcək. Qərarlarınızda qətiyyətli olun. Saat 13-16 arası istənilən riskli işdən uzaq olun.

TƏRƏZİ - Bu təqvim bürcünüz üçün əlamətdar olacaq. Ələlxüsus da fəaliyyətlə bağlı proseslərdə vəziyyət xeyrinizə dəyişəcək. Atacağınız hər bir addımı yalnız özünüz müəyyənləşdirin.

ƏQRƏB - İlk növbədə maliyyə məsələlərində uğurlarınız mümkündür. Bu səbəbdən də nəzərdə tutduğunuz bütün pul haqq-hesablarını həll etməyə çalışın. Qeybətdən və kindən uzaq olun.

OXATAN - Bütün vaxtınızı ailə-sevgi münasibətlərinə həsr edin. Digər insanlarla münasibətləri isə maksimum məhdudlaşdırın. Əks təqdirdə ovqatınız korlana bilər. Uzaq səfərlərə çıxmayın.

OĞLAQ - Təzadlı vaxtdır. Proseslərin inkişafı gah müsbət, gah da mənfi istiqamətdə cərəyan edə bilər. Belə məqamlarda hadisələrə obyektiv qiymət verin. Yeganə dincliyiniz səfər və qonaqlıqlarda mümkündür.

SUTÖKƏN - Olduqca məhsuldar ərəfədir. Məhz bu amili nəzərə alıb qarşınıza qoyduğunuz planların icrasında aktivliyi əldən verməməlisiniz. Axsam maraqlı görüşlərdə iştirakınız mümkündür.

BALIQLAR - Hazırkı gərginliyinizi dəf etmək üçün üreyinizə yaxın dostlarınıza müraciət edin. Bu arada bəxtiniz daha çox ailə-sevgi münasibətlərində gətirə bilər. Ulduzlar pul da vəd edir.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Malaziyada timsah işçini yedi

Malaziyanın Sabah ştatında xilasedicilər itkin düşən bir kişinin timsahın qurbanı olduğunu müəyyənləşdiriblər. Bu haqda "New Straits Times" xəbər verib. İşçi 5 noyabrda itkin düşüb. Balıqçı alətlərini qurmaq üçün evdən çıxan şəxs daha sonra qayıtmayıb. Şahidlər deyir ki, ona timsah hücum edib. Yangınsöndürənlər və xilasedicilər iki gün boyunca itmiş işçini axtarıblar. Mərhumun cəsədindən parçalar isə hücum yerindən 7 kilometr aşağıda aşkar edilib. Rəsmi məlumatlara əsasən, 2010-cu ildən 2016-cı ilə qədər timsahlar 27 Malaziya sakinini öldürüblər. Bu növdəki timsahlar 7 metrə qədər böyüyür və çəkisi iki tona qədər arta bilər.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi

2528-cü məhəllə ev 44/d

Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.